

FINANSMINISTERIET

Budgetoversigt 2

August 2009

FINANSMINISTERIET

Budgetoversigt 2

August 2009

Budgetoversigt 2
August 2009

I tabeller kan afrunding medføre,
at tallene ikke summer til totalen.

Publikationen kan bestilles eller afhentes hos:

Schultz Distribution
Herstedvang 10,
2620 Albertslund
Telefon 43 22 73 00
Fax: 43 63 19 69
E-mail: Schultz@schultz-grafisk.dk
Hjemmeside: www.schultzboghandel.dk

Henvendelse om publikationen

kan i øvrigt ske til:
Finansministeriet
Udgiftspolitisk center
Christiansborg Slotsplads 1
1218 København K
Telefon 33 92 33 33

Omslag: BGRAPHIC
Foto: Getty Images
Tryk: Schultz Grafisk
Oplag: 2.000
Pris: 75. kr. inkl. moms
ISBN: 978-87-7856-921-9

Elektronisk publikation:

Produktion: Schultz
ISBN: 978-87-7856-922-6

Publikationen kan hentes på
Finansministeriets hjemmeside:
www.fm.dk

Trykt af Schultz Grafisk, som har licens til brug af svanemærket,
er ISO 14001 miljøcertificeret og ISO 9002 kvalitetscertificeret.

Indholdsfortegnelse

1	Indledning	5
2	Særlige emner på FFL10	11
2.1	Forslaget til finanslov for 2010	12
2.2	Aftalerne om den kommunale og regionale økonomi for 2010	13
2.3	Investeringer i den offentlige sektor	17
2.4	Svage og udsatte grupper	24
2.5	Kvalitetsreformen	26
2.6	Globaliseringspuljen	27
2.7	Nyt forsvarsforlig 2010-2014	30
2.8	Grøn vækst	31
2.9	Andre initiativer	33
3	Statens finanser	37
3.1	Oversigt over statens finanser	38
3.2	Statens udgifter	40
3.3	Statens indtægter	45
3.4	Statens finansierungsbehov og gæld	49
4	Offentlige finanser og finanspolitikken	57
4.1	Offentlige finanser	58
4.2	Finanspolitikken aktivitetsevirkning	70
4.3	Strukturel budgetsaldo	71
5	English summary	75
5.1	General government finances	75
5.2	Fiscal stance	79
5.3	Structural budget balance	80
5.4	Central government finances	82
5.5	Central government financing requirement and debt	84
Bilag 1	Engangsforbedringer og ekstraordinære forhold, 1997-2009	89
Bilag 2	Offentlige finanser, 2008-2010	95

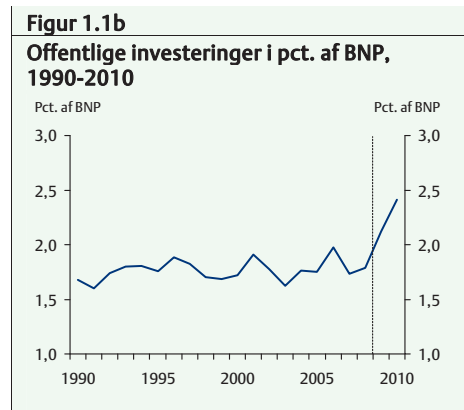
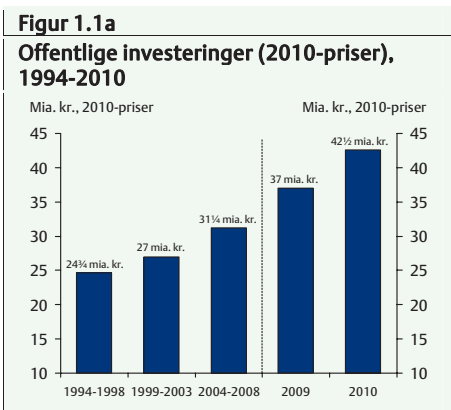
1. Indledning

I lyset af det internationale tilbageslag er dansk økonomi inden for det seneste år gået fra en historisk lav ledighed og pres på arbejdsmarkedet til faldende efterspørgsel og stigende ledighed – omend ledigheden stadig er lav, jf. også *Økonomisk Redegørelse*, august 2009. Samtidig ventes de senere års store offentlige overskud vendt til betydelige underskud i løbet af ganske kort tid.

For at afbøde virkningen af det aktuelle konjunkturtilbageslag og understøtte beskæftigelsen er der iværksat en lang række politiske tiltag. Med forårets aftaler om en grøn transportpolitik og løft af de kommunale anlægsinvesteringer er der planlagt en betydelig vækst i de offentlige investeringer i år og næste år. Dertil kommer skattnedsættelser som led i skattereformen i *Forårspakke 2.0* samt udbetaling af SP-midler. Samlet set skønnes de finanspolitiske lempelser mv. i 2009 og 2010 således at øge aktivitetsniveauet med godt 2 pct. af BNP i 2010.

Finanslovforslaget for 2010 afspejler en markant forøgelse af de offentlige investeringer i 2010, jf. også *kapitel 2*. Fra kvalitetsfonden er der afsat knap 6 mia. kr. til investeringer i moderne sygehuse, smartere arbejdsformer og løft af de fysiske rammer i folkeskolen, daginstitutioner og på ældreområdet. Samtidig styrkes trafikinvesteringerne yderligere med *Aftale om en grøn transportpolitik* i forhold til det planlagte niveau i 2010 i finansloven for 2009, og der foreslås afsat midler til et teknologisk løft af universiteternes laboratorier.

Med de nye prioriteringer ventes de samlede offentlige investeringer øget fra et niveau på 31¼ mia. kr. i årene 2004-2008 til 42½ mia. kr. i 2010, jf. *figur 1.1a*.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Dermed skønnes realvæksten i de offentlige investeringer at udgøre 14,8 pct. i 2009 og 15,3 pct. i 2010. For første gang siden 1960'erne ventes de offentlige investeringer således at vokse med to cifrede vækstrater i to år i træk. De offentlige investeringer skønnes endvidere at udgøre 2,4 pct. af BNP i 2010, *jf. figur 1.1b*.

Det markant højere investeringsniveau i 2009 og 2010 skal ses i sammenhæng med den aktuelle økonomiske krise, og er således planlagt for at understøtte vækst og beskæftigelse. Dermed er det aktuelle niveau også kommet væsentligt over det forudsatte niveau i 2015-planen. Det indebærer, at der senere skal ske en tilpasning nedad i de offentlige investeringsudgifter.

Offentlige nøgletal i 2009 og 2010

Med finanslovsforslaget for 2010 budgetteres der med et underskud på statens finanser, den såkaldte DAU-saldo, på 91 mia. kr. i 2010, *jf. tabel 1.1 og kapitel 3*.

	2009		2010	
	Maj	August	Maj	August
DAU-saldo (mia. kr.)	-21,5	-26,5	-	-91,1
DAU-saldo (pct. af BNP)	-1,2	-1,6	-	-5,2
DAU-saldo ekskl. engangsforhold (mia. kr.)	-6,6	-22,3	-	-66,5
DAU-saldo ekskl. engangsforhold (pct. af BNP)	-0,4	-1,3	-	-3,8
Statens nettokassesaldo (mia. kr.)	-85,8	-132,3	-	-109,5
Offentlig saldo ¹⁾ (mia. kr.)	-22,5	-33,5	-60,1	-86,3
Offentlig saldo ¹⁾ (pct. af BNP)	-1,3	-2,0	-3,3	-4,9
Strukturel budgetsaldo ²⁾ (pct. af BNP)	0,9	0,3	-0,3	-1,3
Realvækst i det offentlige forbrug (pct.)	1,5	1,4	1,0	1,0
Realvækst i de offentlige investeringer (pct.)	14,2	14,8	2,0	15,3
Finanseffekt (pct. af BNP)	0,8	0,9	0,5	0,7
Samlet aktivitetsvirkning af finanspolitik mv. ³⁾	1,0	1,2	0,7	0,9

1) Stat, regioner, kommuner og sociale kasser og fonde (A-kasser og Lønmodtagernes Garantifond).
 2) Den strukturelle saldo tager højde for konjunkturernes påvirkning af de offentlige finanser samt særlige forhold, der primært er afledt af udviklingen på de finansielle markeder.
 3) Finanspolitik og bidrag fra SP-udbetalinger. I 2010 er medregnet 1. års virkningen af tiltag i 2010 samt 2. års virkningen af tiltag i 2009.

I 2009 skønnes underskuddet på statens finanser til 26½ mia. kr. Dermed er DAU-saldoen nedjusteret med 5 mia. kr. i 2009 i forhold til skønnet i *Budgetoversigt 1*, maj 2009. Nedjusteringen af skønnet for DAU-saldoen skyldes blandt andet en forventet reduktion af provenuerne fra moms og afgifter afledt af konjunkturedgangen.

Korrigeret for engangsforhold mv.¹ skønnes der et underskud på DAU-saldoen på 22¼ mia. kr. i 2009 og 66½ mia. kr. i 2010. Forskellen mellem DAU-saldoen og den korrigerede DAU-saldo afspejler især, at pensionsafkastskatten både i 2009 og 2010 ventes at bidrage med færre indtægter end i år med normale afkast på pensionsformuen. I 2009 trækker øgede indtægter som følge af den særlige afgift på udbetalte SP-midler dog i modsat retning.

Statens nettokassesaldo, der er relevant i forhold til den umiddelbare virkning på statsgælden, skønnes til -132¼ mia. kr. i 2009 svarende til en nedjustering på 46½ mia. kr. i forhold til majvurderingen. Reduktionen af nettokassesaldoen skal især ses i sammenhæng med et øget omfang af genudlån afledt af den finansielle uro, herunder genudlån til Finansiell Stabilitet A/S i lyset af overtagelsen og afviklingen af Roskilde Bank A/S, jf. også nedenfor. I 2010 budgetteres der med en nettokassesaldo på -109½ mia. kr., hvilket navnlig kan henføres til et stort DAU-underskud samt i mindre omfang genudlån i forbindelse med den finansielle uro.

Med omslaget i den økonomiske situation ventes de senere års store overskud på de offentlige finanser vendt til offentlige underskud på 33½ mia. kr. i 2009 og 86¼ mia. kr. i 2010, jf. også *kapitel 4*. Det svarer til henholdsvis 2,0 pct. af BNP og 4,9 pct. af BNP. Den offentlige saldo er dermed nedjusteret med 11 mia. kr. i 2009 og 26 mia. kr. i 2010 i forhold til majvurderingen.

Der er tale om et betydeligt omslag i de offentlige finanser afledt af konjunkturedgangen og den ekspansive finanspolitik.

Når der tages højde for konjunkturerne og andre midlertidige forholds påvirkning af de offentlige finanser, er det strukturelle overskud beregnet til 2¼ pct. af BNP i 2008 og godt ¼ pct. af BNP i 2009, mens der er beregnet et strukturelt underskud på 1¼ pct. af BNP i 2010. Reduktionen af den strukturelle offentlige saldo afspejler primært lempelsen af finanspolitikken i 2009 og 2010.

Realvæksten i det offentlige forbrug skønnes til 1,4 pct. i 2009 og 1,0 pct. i 2010, hvilket omtrent er på linje med skønnet i maj. Afledt af forårets aftale om kommunernes økonomi i 2010 opjusteres realvæksten i de offentlige investeringer til 15,3 pct. mod 2,0 pct. i maj. I 2009 skønnes realvæksten i de offentlige investeringer til 14,8 pct. Den markante vækst i de offentlige investeringer i 2009 og 2010 skal ses i sammenhæng med forårets *Aftale om en grøn transportpolitik* samt de aftalte løft i de kommunale anlægsinvesteringer i 2009 og 2010.

Målt ved finanseffekten skønnes finanspolitikken at stimulere den økonomiske aktivitet med 0,9 pct. af BNP i 2009. Det skyldes væksten i de offentlige forbrugsudgifter og skattenedsættelserne som følge af skatteaftalen fra 2007. Hertil kommer virk-

¹ DAU-saldoen korrigeret for engangsforhold mv. omfatter ikke korrektioner for konjunkturerne påvirkning og afspejler derfor ikke et strukturelt forløb, således som det beregnes for den strukturelle offentlige budgetsaldo, jf. også *kapitel 4*.

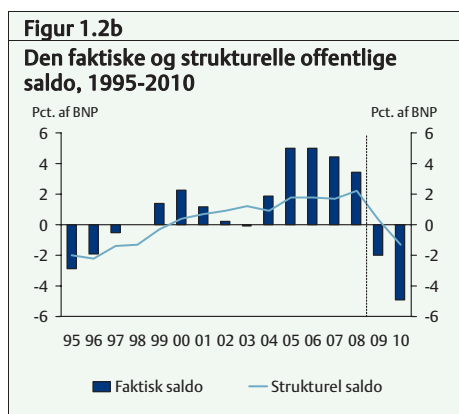
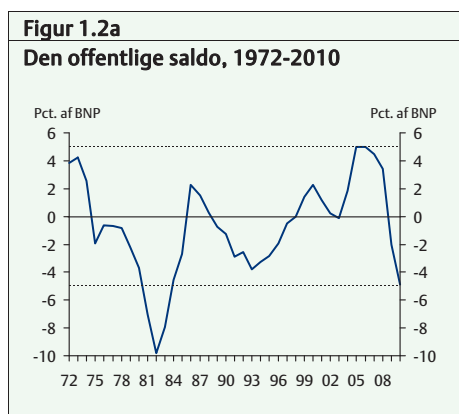
ningen af investeringsinitiativerne i medfør af forårets aftaler om en grøn transportpolitik og løft af de kommunale anlægsinvesteringer. Samtidigt skønnes udbetalingen af SP-midlerne at øge aktiviteten med omkring 0,3 pct. af BNP i 2009. Dermed skønnes de besluttede lempelser samlet set at stimulere aktiviteten svarende til knap 1,2 pct. af BNP i 2009.

I 2010 skønnes aktiviteten øget yderligere med 0,7 pct. af BNP, især afledt af skattnedsættelserne i forårets skattereform og øgede offentlige investeringsudgifter i lyset af aftalen med KL om de kommunale anlægsinvesteringer i 2010. De diskretionære lempelser i 2009 og 2010 skønnes således samlet set at øge aktivitetsniveauet med ca. 2 pct. af BNP i 2010.

Den offentlige saldo

Med et offentligt underskud på 4,9 pct. af BNP i 2010 er det første gang siden 1984, at der er udsigt til så stort et underskud på de offentlige finanser, jf. figur 1.2a.

Den offentlige saldo skønnes at falde fra 3,4 pct. af BNP i 2008 til -4,9 pct. af BNP i 2010 svarende til et fald på 8,3 pct.-enheder i løbet af et par år. Omkring en tredjedel af svækkelsen af de offentlige finanser afspejler diskretionære finanspolitiske lempelser, herunder højere udgifter til offentligt forbrug og investeringer samt et lavere personskattetryk i 2010 afledt af skatteaftalen i 2007 og skattereformen i *Forårspakke 2.0*. Dertil kommer konjunkturelt betingede merudgifter og mindreindtægter i kombination med et kraftigt fald i BNP.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Der er således tale om et betydeligt omslag i de offentlige finanser afledt af konjunkturedgangen og den ekspansive finanspolitik. Samtidig skal de markante offentlige overskud i perioden 2005-2008 dog også ses i sammenhæng med de høje indtægter fra Nordsø-aktiviteterne som følge af den forholdsvis høje oliepris.

Den strukturelle saldo – som viser stillingen på de offentlige finanser, når der er taget højde for virkningen af konjunkturer og andre midlertidige forhold – skønnes at udvise et overskud på godt ¼ pct. af BNP i 2009, mens der i 2010 er beregnet et strukturelt underskud på godt 1¼ pct. af BNP, *jf. figur 1.2b*. Underskuddet skal ses i sammenhæng med de midlertidige finanspolitiske lempelser.

Dermed ligger det beregnede strukturelle underskud i 2010 under målintervallet i 2015-planen, der tilsiger strukturelle overskud på mellem ¾ og 1¼ pct. af BNP frem mod 2010. Underskuddet på den strukturelle saldo i 2010 betyder, at der er et forøget behov for konsolidering af de offentlige finanser frem mod 2015 for at indfri det centrale mål om mindst balance på de offentlige finanser i 2015.

DAU- og nettokassesaldo

Der er betydelig forskel på DAU- og nettokassesaldoen i 2009. I 2009 skønnes DAU-saldoen således til -26½ mia. kr., mens nettokassesaldoen skønnes til -132¼ mia. kr., *jf. tabel 1.2*.

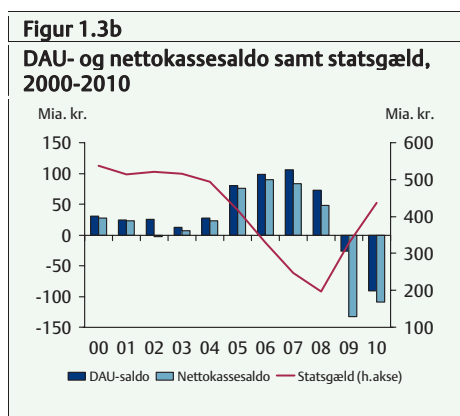
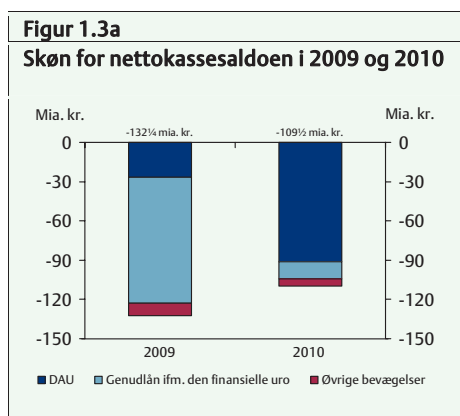
	2008	2009	2009	2010
	Regnskab	Maj	August	August
Mia. kr., årets priser				
1. DAU-saldo	72,3	-21,5	-26,5	-91,1
2. Kapitalindskud i kreditinstitutter afledt af kreditpakken	-	-50,0	-55,0	-
3. Udlån til Island	-	-3,7	-2,7	-0,9
4. Udlån til Letland	-	-	-	-3,0
5. Eksportlån i regi af Eksport Kredit Fonden	-	-2,0	-4,0	-9,0
6. Finansiell Stabilitet A/S	-4,4	-3,5	-34,6	-
7. Øvrige genudlån mv.	-9,1	-7,6	-8,6	-5,3
8. Beholdningsbevægelser og periodisering mv. (§ 41)	-10,4	2,5	-0,9	-0,1
Nettokassesaldo (1+2+3+4+5+6+7+8)	48,3	-85,8	-132,3	-109,5

Forskellen hænger sammen med, at nettokassesaldoen afspejler statens nettobetaling, mens DAU-saldoen er en regnskabsmæssig opgørelse af statens indtægter og udgifter, som ikke nødvendigvis er sammenfaldende med de faktiske ind- og udbetalinger i et givet år, herunder som led i statslige genudlån. Forskellen mellem DAU-saldoen og nettokassesaldoen afspejler således primært statslige genudlån samt beholdningsbevægelser og periodiseringer, der fx dækker over, at der kan være tidsmæssig forskel på, hvornår en udgift eller indtægt bogføres (dvs. påvirker DAU-saldoen), og hvornår de konkrete ud- og indbetalinger finder sted (dvs. påvirker nettokassesaldoen).

I 2009 kan forskellen mellem DAU- og nettokassesaldo navnlig henføres til udlån relateret til den finansielle uro på samlet set 96¼ mia. kr., *jf. figur 1.3a*. Udlånene dæk-

ker primært over, at der med *Lov om statsligt kapitalindskud i kreditinstitutter* er givet mulighed for et statsligt kapitalindskud i penge- og realkreditinstitutter på ca. 100 mia. kr. i hybrid kernekapital. Der er ansøgt om kapitalindskud for i alt ca. 63 mia. kr., og der er foreløbigt indregnet et træk på 55 mia. kr. i 2009. De afledte renteindtægter fra kapitalindskuddet i medfør af kreditpakken reducerer dermed de offentlige nettorenteudgifter.

Derudover omfatter udlånene i 2009 genudlån til Finansiell Stabilitet A/S på 34½ mia. kr., som blandt andet kan henføres til overtagelsen og afviklingen af Roskilde Bank A/S, der i august 2009 blev overdraget fra Nationalbanken til Finansiell Stabilitet A/S. Dertil kommer udlån til Island samt eksportlån i regi af Eksport Kredit Fonden.

I 2010 afspejler nettokassesaldoen navnlig underskuddet på DAU-saldoen, som skønnes til -91 mia. kr. Dertil kommer mindre genudlån primært relateret til den finansielle krise, herunder udlån til Island og Letland samt eksportlån i regi af Eksport Kredit Fonden. Således skønnes nettokassesaldoen samlet set til 109½ mia. kr. i 2010.

Nettokassesaldoen svarer endvidere i store træk til ændringen i statsgælden. Opgjort nominelt skønnes statsgælden således at stige med godt 241 mia. kr. fra 2008 til 437½ mia. kr. i 2010, *jf. figur 1.3b*, mens nettokassesaldoen samlet set svarer til knap 242 mia. kr. i 2009 og 2010.

2. Særlige emner på FFL10

Resumé

- Forslaget til finanslov for 2010 afspejler større initiativer for 16¾ mia. kr. i 2010.
- Aftalen med Danske Regioner om økonomien i 2010 medfører et løft til sundhedsområdet på knap 1,8 mia. kr. i 2010, heraf godt 1,2 mia. kr. til sygehuse og godt 0,5 mia. kr. til syge-sikringsområdet. Dertil kommer aftalen med KL, som afspejler et løft på 0,5 mia. kr. til generelle serviceforbedringer samt op til 0,4 mia. kr. til indførelsen af et sundt måltid mad i daginstitutioner.
- Økonomiaftalen med KL omfatter desuden fuld finansiering af et historisk højt anlægsni-veau i kommunerne på 20 mia. kr. i 2010 eksklusive investeringer i ældreboliger, der finan-sieres efter principperne for alment boligbyggeri.
- Fra kvalitetsfonden udmøntes knap 6 mia. kr. i 2010, heraf 1,5 mia. kr. til investeringer i moderne sygehuse og 4 mia. kr. til medfinansiering af kommunale investeringer i folke-skolen, daginstitutioner, idrætsfaciliteter målrettet børn og unge samt på ældreområdet.
- Afledt af *Aftale om grøn transportpolitik* der afsat 2,8 mia. kr. mere til trafikinveste-ringer i 2010 end budgetteret i 2010 på finansloven for 2009.
- Der afsættes yderligere 2,2 mia. kr. i globaliseringspuljen, således at der i 2010 udmøntes 8,7 mia. kr. fra puljen til forskning, uddannelse, innovation og iværksætteri samt voksen- og efteruddannelse. Heraf foreslås 1 mia. kr. anvendt til et teknologisk løft af laboratorier-ne på universiteterne og 0,1 mia. kr. til et løft af taxametrene på humaniora og samfunds-videnskab.
- Satspuljen i 2010 udgør godt 0,9 mia. kr. i 2010, der skal udmøntes til initiativer for svage og udsatte grupper.
- Med aftalen om Grøn Vækst afsættes der 13,5 mia. kr. i 2010-2015 til at sikre et højt ni-veau for natur- og miljøpolitikken og understøtte et vækstorienteret landbrugs- og føde-vareerhverv. Hermed styrkes indsatsen med ca. 550 mio. kr. fra 2009 til 2010.
- Med det nye forsvarsforlig tilføres Forsvaret 700 mio. kr. ekstra om året i 2010-2014 til blandt andet opbygning af nye kapaciteter, investeringer i nyt uddannelsesmateriel og sik-ring af udsendt personel.

2.1 Forslaget til finanslov for 2010

Regeringens finanslovsforslag for 2010 afspejler markant flere investeringer og fortsatte forbedringer af den borgernære service. Finanslovsforslaget for 2010 indeholder således større initiativer for 16³/₄ mia. kr. i 2010, *jf. tabel 2.1.*

Tabel 2.1	
Større initiativer i 2010	
	2010
Mio. kr.	
Massive offentlige investeringer	
Investeringer i folkeskoler, daginstitutioner, idrætsfaciliteter til børn samt ældreområdet	4.000
Investeringer i fremtidens sygehuse	1.500
Investeringer i grøn transport	2.775
Teknologisk løft af universiteternes laboratorier	1.000
Mere tid til pleje og omsorg – investeringer i arbejdskraftbesparende teknologi	365
Fortsatte serviceforbedringer på de borgernære områder	
Flere midler til større aktivitet på sundhedsområdet	1.779
Mere og bedre service i kommunerne	500
Et sundt måltid mad i daginstitutionerne	400
Styrket miljø-, natur- og klimainsats	
Grøn Vækst	550
Større klimapulje	100
Investeringer i uddannelse og forskning	
Globaliseringsinitiativer	1.184
Flere praktikpladser og en udvidelse af skolepraktikken	201
Forbedringer for svage og udsatte grupper	
Svage og udsatte grupper (satspuljen)	936
Forebyggelse og forhindring af fysisk og psykisk nedslidning	410
Et stærkt globalt engagement	
Nyt forsvarsforlig	700
Øget sikkerhed og sikring af danske repræsentationer i udlandet	100
Andre initiativer	
Nedrivning af faldefærdige bygninger i udkantsområder mv.	150
Forsøg i det almene boligbyggeri	10
Bevaring af kulturhistoriske bygninger	4
I alt	16.664

Med finanslovsforslaget for 2010 planlægges massive offentlige investeringer i 2010. Fra kvalitetsfonden er der afsat knap 6 mia. kr. til investeringer i moderne sygehuse, løft af de fysiske rammer i kommunerne samt ny teknologi og smartere arbejdsformer. Samtidig styrkes trafikinvesteringerne med 2,8 mia. kr. i 2010 i forhold det plan-

lagte niveau i 2010 på finansloven for 2009 i kraft af *Aftale om en grøn transportpolitik*. Herudover foreslår regeringen, at der igangsættes en omfattende modernisering og teknologisk opgradering af universiteternes laboratorier, og at der afsættes 1 mia. kr. hertil i 2010 fra globaliseringspuljen.

Med aftalerne om den kommunale og regionale økonomi for 2010 er der lagt op til yderligere forbedringer af den borgernære service. Aftalerne tilfører kommunerne 0,5 mia. kr. til mere og bedre service og op til 0,4 mia. kr. til sund frokost i daginstitutioner, mens sundhedsområdet tilføres knap 1,8 mia. kr. Det betyder blandt andet, at sygehusene kan øge aktiviteten mærkbart med flere behandlinger og brug af ny medicin, og at den kommunale service styrkes.

Som led i aftalen om globaliseringspuljen foreslår regeringen, at der udmøntes 2,2 mia. kr. mere i 2010 end i 2009 til uddannelse, forskning, innovation og iværksætteri, heraf 1 mia. kr. til et teknologisk løft af universiteternes laboratorier og 0,1 mia. kr. til højere uddannelsesexametre på humaniora og samfundsvidenskab. Herudover er der afsat 0,2 mia. kr. ekstra til flere praktikpladser og en udvidelse af skolepraktikken.

Med aftalen om Grøn vækst er der iværksat en samlet indsats for miljø- og naturpolitikken og en klar vækststrategi for landbrugs- og fødevarerhvervene. Med aftalen styrkes indsatsen på området med 550 mio. kr. i 2010 i forhold til 2009. Regeringen foreslår desuden, at der i 2010 afsættes 100 mio. kr. ekstra til klimapuljen for at støtte udviklingslandene med tilpasningen til klimaforandringerne.

Det nye forsvarsforlig tilfører Forsvaret 700 mio. kr. ekstra om året i 2010-2014 i forhold til bevillingsniveauet i forsvarsforliget 2005-2009. De ekstra ressourcer sikrer blandt andet, at soldaterne får bedre mulighed for at blive uddannet og trænet med materiel, der svarer til det, der anvendes i internationale operationer.

2.2 Aftalerne om den kommunale og regionale økonomi for 2010

Regeringen indgik den 13. og 16. juni aftaler med henholdsvis Danske Regioner og KL om regionernes og kommunernes økonomi for 2010, *jf. tabel 2.2*. Med aftalen om kommunernes økonomi for 2010 øges de kommunale investeringer markant i 2010, og der er således sikret fuld finansiering til et anlægsniveau på 20 mia. kr., *jf. også afsnit 2.3*.

Tabel 2.2			
Aftalte serviceudgifter i regioner og kommuner i 2010			
	Regionerne		Kommunerne
	Sundhed	Regional Udvikling	
Mio. kr., 2010-priser			
Udgangspunkt for aftalerne	85.256	2.620	227.157¹⁾
Løft vedr. socialområdet i 2009			800
Sygesikringsmedicin, skøn for 2009	6.834		
Regionerne			
Sygehuse	1.232		
- Realløft til aktivitet	832		
- Løft af aktivitet	1.110		
- Produktivitetsforbedring på 2 pct.	-1.110		
- Sygehusmedicin	300		
- Øget intensiv kapacitet	100		
Sygesikring	547		
Realvækst i 2010	1.779		
Kommunerne			
Realvækst i 2010 (op til)			900
- Løft til bedre service til borgerne			500
- Mad i daginstitutioner (op til 400 mio. kr. i 2010)		400	
- Rum til prioritering			1.000
- Omprioriteringspotentiale			-1.000
1) Inkl. aktivitetsafhængigt bidrag som forudsat i aftalen med Danske Regioner.			

Regionerne

Regeringen har med aftalen med Danske Regioner om regionernes økonomi for 2010 tilført sundhedsområdet yderligere knap 1,8 mia. kr., hvoraf godt 1,2 mia. kr. går til sygehuse, mens sygesikringsområdet tilføres godt 0,5 mia. kr.

På sygehusområdet muliggør de nye midler sammen med en produktivitetsforbedring på 2 pct., at sygehusenes aktivitet i 2010 kan øges med 3,5 pct. i forhold til 2009 blandt andet på hjerte- og kræftområdet. Det svarer til flere behandlinger for en værdi af godt 1,9 mia. kr. i 2010.

Med aftalen styrkes aktiviteten på sygehuse med 0,3 mia. kr. allerede i 2009. Det skal understøtte genindførelsen af det udvidede frie sygehusvalg pr. 1. juli 2009, der sikrer patienterne ret til udvidet frit sygehusvalg til private og udenlandske sygehuse med aftale med regionerne, hvis ventetiden i det offentlige overstiger én måned.

Herudover er der på sygehusområdet afsat midler i 2010 til ny sygehusmedicin og til en forbedring af kapaciteten på intensivafdelingerne.

Løftet på sygesikringsområdet dækker blandt andet over rammer til øget aktivitet hos læger og speciallæger og midler til offentligt tilskud til receptpligtig medicin.

Kommunerne

Aftalen om kommunernes serviceudgifter i 2010 tager udgangspunkt i budgetterne for 2009. Med aftalen hæves udgiftsniveauet med 800 mio. kr. i 2009 som følge af udviklingen på det specialiserede socialområde. Det aftalte højere udgiftsniveau giver mulighed for at fastholde det høje serviceniveau. Regeringen og KL er samtidig enige om, at de seneste års udgiftsvækst på det specialiserede socialområde skal bremses, og at kommunerne skal arbejde for, at den fortsatte udvikling af området sker indenfor de allerede afsatte rammer.

Aftalen indebærer endvidere en forhøjelse af kommunernes serviceudgifter med 500 mio. kr. i 2010 til generel service. Derudover tilføres kommunerne op til 400 mio. kr. i 2010 til et sundt frokostmåltid i daginstitutionerne.

Regeringen og KL er enige om, at kommunerne kan omstille aktiviteter til bedre service til borgerne svarende til mindst 1 mia. kr. i 2010 i forhold til 2009. Kommunerne kan ved egen indsats frigøre ressourcer på mindst 0,5 mia. kr. Regeringen og KL blev i juni 2009 enige om, at regeringen i overensstemmelse med flerårsaftalen har fremlagt konkrete statslige initiativer, som i alt frigør mindst ½ mia. kr. i kommunerne i 2010. Der vil i efteråret blive offentliggjort en handlingsplan, der beskriver initiativerne.

Med henblik på at understøtte et mindre antal kommuner, der aktuelt står i en vanskelig økonomisk situation, er særtilskudspuljen ekstraordinært forhøjet til 500 mio. kr. i 2010, og der er aftalt en ramme til skatteforhøjelser på 500 mio. kr. Regeringen vil foretage en modgående nedsættelse af statsskatten, så skattestoppet fastholdes.

Tilskud til kommuner og regioner i 2009 til 2010

For 2010 udgør bloktilskuddet til kommuner og regioner under ét 145,8 mia. kr. på finanslovsforslaget for 2010, *jf. tabel 2.3.*

Tabel 2.3			
Tilskud til regioner og kommuner i 2010			
	2009 (FFL09)	2010 (FFL10²)	Ændr. 2009-2010
Mia. kr., årets priser			
Bloktilskud, kommuner	63,0	66,7	3,7
Bloktilskud, regioner	76,3	79,2	2,9
Bloktilskud, i alt	139,3	145,8	6,6
Heraf:			
Opjustering af balancetilskud, herunder finansiering af realvækst, regioner ¹⁾	-	0,6	0,6
Balancetilskud, herunder finansiering af realvækst, kommuner	19,1	14,1	-5,0
Pris- og lønregulering 2009-2010	-	3,3	3,3
Ændring i udgifts- og opgavefordeling (DUT)	-	3,2	3,2
Øvrige ændringer	-	4,4	4,4
Beskæftigelsestilskud til kommuner	-	8,9	8,9
1) Ekskl. statsligt aktivitetsafhængigt tilskud, som indgår i bloktilskuddet, men budgetteres på § 16.51.72.			
2) Grundlaget for budgetteringen på finanslovsforslaget for 2010 udgøres af Akt. 180 af 25. juni 2009.			

Med etableringen af det enstrengede beskæftigelsessystem har kommunerne overtaget ansvaret for beskæftigelsesindsatsen for forsikrede ledige. Kommunerne modtager derfor fra 2010 et såkaldt beskæftigelsestilskud til dækning af kommunernes udgifter til forsikrede ledige. Beskæftigelsestilskuddet udgør 8,9 mia. kr. på finanslovsforslaget for 2010.

Set i forhold til finansloven for 2009 stiger bloktilskuddene til kommuner og regioner med 6,6 mia. kr. opgjort i årets priser.

En del af bloktilskuddet udgøres af det såkaldte balancetilskud, som har til formål at sikre fuld finansiering af de aftalte udgifter for henholdsvis kommunerne og regionerne under ét. Med aftalen tilføres regionerne et balancetilskud på 0,6 mia. kr. i 2010. Balancetilskuddet til kommunerne udgør 14,1 mia. kr. i 2010. Det er et fald på 5 mia. kr. i forhold til 2009, som skal ses i sammenhæng med kommunernes stigende skatteindtægter afledt af *Forårspakke 2.0*.

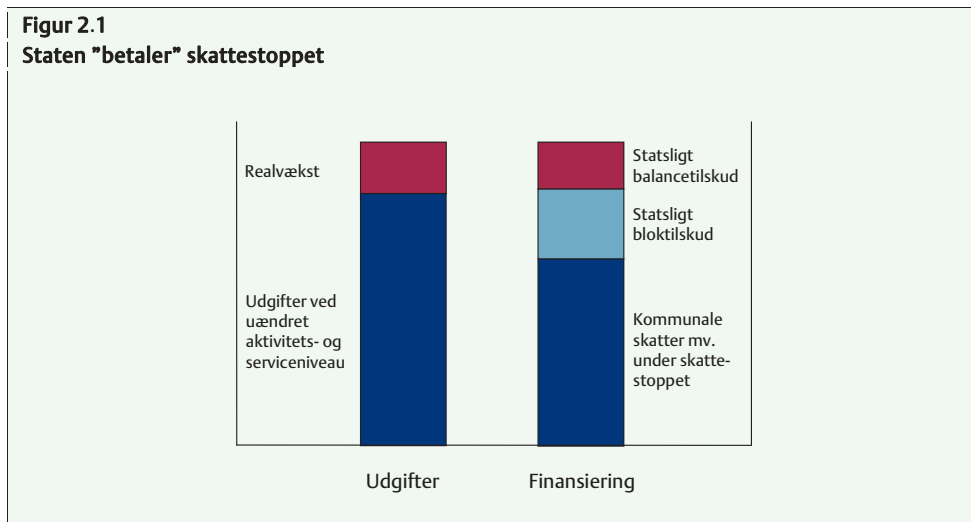
Udover de aftalte udgiftsloft i kommunerne påvirkes balancetilskuddet til kommunerne blandt andet af størrelsen af kommunernes aktivitetsafhængige bidrag til det regionale sundhedsområde, niveauet for overførselsudgifterne samt en række tekniske forhold vedrørende den kommunale økonomi, herunder særligt skønnet for de kommunale skatteindtægter i 2010.

Pris- og lønreguleringen af de permanente tilskud til kommuner og regioner fra 2009 til 2010-niveau hæver isoleret set bloktilskuddene med i alt 3,3 mia. kr.

Bloktilskuddene til kommuner og regioner er herudover øget med 3,2 mia. kr. i forhold til 2009 som følge af ændringer i den bindende statslige regulering af kommunernes og regionernes opgaveløsning (Det Udvidede Totalbalanceprincip, DUT). Heri indgår blandt andet etablering af det enstrengede kommunale beskæftigelsessystem samt en styrket beskæftigelsesrettet indsats over for blandt andet sygemeldte.

De øvrige ændringer i tilskuddene på i alt 4,4 mia. kr. kan blandt andet henføres til reguleringer af budgetgarantien. Kommunernes bloktilskud er således blevet opjusteret som følge af skønnet for udgifterne til blandt andet kontanthjælp.

Det statslige balancetilskud til kommunerne sikrer, at kommunerne kompenseres fuldt ud for virkningen af skattestoppet. Det er således staten, der ”betaler” for skattestoppet, idet det statslige balancetilskud tilpasses, så der er ligevægt mellem de aftalte udgifter og indtægter i kommunerne under ét, *jf. figur 2.1*.

Anm.: For at tydeliggøre pointen er der i figuren anvendt fiktive størrelsesforhold.

Aftalen om kommunernes økonomi for 2010 indebærer en skatteombytning på 500 mio. kr., hvorved et mindre antal økonomisk trængte kommuner får mulighed for at hæve skatten. Kommunerne under ét ”betaler” for halvdelen af skatteombytningen gennem et lavere bloktilskud. Regeringen vil sikre at skattestoppet fastholdes via en modgående nedsættelse af statsskatten.

2.3 Investeringer i den offentlige sektor

Med finanslovsforslaget for 2010 er der planlagt et massivt løft af investeringerne i 2010, *jf. også kapitel 1*.

Investeringsløftet omfatter blandt andet investeringer i moderne sygehuse, smartere arbejdsformer og løft af de fysiske rammer i folkeskolen, daginstitutioner og på ældreområdet. Dertil kommer en forøgelse af trafikinvesteringerne, og der foreslås afsat midler til et teknologisk løft af universiteternes laboratorier.

Investeringer i moderne sygehuse

Regeringen har afsat 25 mia. kr. fra kvalitetsfonden til medfinansiering af investeringer i en ny og moderne sygehusstruktur i 2009-2018. Der budgetteres med, at 1,5 mia. kr. heraf vil blive anvendt i 2010, *jf. tabel 2.4.*

Tabel 2.4	
Midler i kvalitetsfonden til en ny og moderne sygehusstruktur i 2009-2018	
	Ramme
Mio. kr., 2009-priser	
Udmeldt januar 2009 (fase 1)	15.000
Afsat til styrket præhospitals indsats (finanslovsaftalen for 2009)	250
Resterende midler til udmøntning efter ekspertpanelindstilling november 2010 (fase 2)	9.750
I alt	25.000
- budgetteret til afløb i 2010	1.500

Investeringerne sker som led i den ændring og modernisering af den danske sygehusstruktur, der gennemføres de kommende år, med en samling af den specialiserede behandling på færre enheder, med moderne fysiske rammer inklusive apparatur og med en parallel styrkelse af den præhospitale og nære indsats.

Med økonomiaftalen for 2010 mellem regeringen og Danske Regioner er der enighed om, at kvalitetsfondsmidlerne med tillæg af regional egenfinansiering skaber grundlag for, at der samlet kan igangsættes investeringer for 40 mia. kr. frem mod 2018. Udover midler i kvalitetsfonden hensætter regionerne årligt 1 mia. kr. fra 2010, og der åbnes for låneadgang for samlet indtil 5 mia. kr.

Der blev givet foreløbige tilsagn til regionerne om de første 15 mia. kr. fra kvalitetsfonden i januar 2009 med en regional egenfinansiering på 10 mia. kr. Investeringerne omfatter blandt andet en samling af sygehuse i Århus i et nybyggeri ved Skejby, et nyt universitetssygehus ved Odense og større projekter på en række andre sygehuse. Den anden tilsagnsrunde med en samlet investeringsramme på ca. 15 mia. kr. foretages af regeringen efter drøftelse med Danske Regioner i forlængelse af ekspertpanellets indstilling, der skal afleveres medio november 2010.

På det præhospitale område blev der med aftalen om finansloven for 2009 desuden afsat 250 mio. kr. fra kvalitetsfondens midler til ny sygehusstruktur til facilitering af løsninger i udkantsområder med store afstande. Hertil kommer 100 mio. kr. i 2011 fra kvalitetspuljen til en helikopterordning.

Der er med økonomiaftalen for 2010 aftalt en regional anlægsramme på knap 2,8 mia. kr. i 2010, hvoraf 1 mia. kr. skal hensættes til regional egenfinansiering af investeringer som led i etableringen af en moderne sygehusstruktur med støtte fra kvalitetsfonden. Der er også afsat en låneramme på 200 mio. kr. i 2010 til apparatur.

Endvidere er det psykiatriske område blevet særligt prioriteret med en øremærket ansøgningspulje på 250 mio. kr. i 2010 til udbygning og modernisering af de fysiske rammer i psykiatrien. Heraf målrettes op til 200 mio. kr. til en fortsat udbygning af enestuer. De resterende midler målrettes et anlægsløft i retspsykiatrien.

Investeringer i kommunerne

Med aftalen om kommunernes økonomi øges investeringerne i 2010 markant. Der er med aftalen sikret fuld finansiering af et historisk højt anlægsniveau på 20 mia. kr. i 2010. Kommunernes investeringer i ældreboliger i 2010 kommer udover det finansierede anlægsniveau på 20 mia. kr., idet de finansieres efter principperne for alment boligbyggeri. Der er endvidere ikke aftalt et loft over anlægsinvesteringerne i 2010.

Regeringen har afsat 22 mia. kr. fra kvalitetsfonden til medfinansiering af et løft af de fysiske rammer på dagtilbudsområdet, i folkeskolen og i idrætsfaciliteter målrettet børn og unge samt på ældreområdet i perioden 2009-2018.

Anlægsinvesteringerne i kommunerne i 2010 styrkes blandt andet ved en fremrykning af udmøntningen fra kvalitetsfonden på 2 mia. kr. fra 2013. Dermed udmøntes i alt 4 mia. kr. fra kvalitetsfonden i 2010. Via udmøntningen skal kommunerne hæve investeringerne på de borgernære serviceområder fra niveauet de senere år på ca. 5 mia. kr. til mindst 9 mia. kr. i 2010. Det giver et betydeligt løft af standarden af de fysiske rammer til glæde for brugerne af de kommunale bygninger.

Med aftalen skabes endvidere grundlag for en ekstraordinær styrkelse af kommunernes øvrige investeringer i 2010, herunder vedrørende veje og effektiviseringer, via en lånepulje på 1 mia. kr. Derudover afsættes en lånepulje på 500 mio. kr. i 2010-2011 til medfinansiering af større infrastrukturprojekter i kommunerne.

Det er samtidig aftalt, at kommunerne i de kommende år skal opprioritere og styrke vedligeholdelsen af kloaknettet for at sikre, at det er dimensioneret til de forventede fremtidige klimaændringer.

Investeringer i arbejdskraftbesparende teknologi og nye arbejds- og organisationsformer

I efterårets forhandlinger skal regeringen, Dansk Folkeparti og Liberal Alliance drøfte udmøntning af midler til investeringer i ny teknologi og en smartere organisering af arbejdet i det offentlige.

Midlerne udmøntes fra den fond på 3 mia. kr. til arbejdskraftbesparende teknologi mv., som blev afsat i 2008. Målet med investeringerne er, at arbejdet kan organiseres

bedre og dermed klares hurtigere og lettere. På finanslovsforslaget for 2010 er der afsat 364,5 mio. kr. i 2010, 388,1 mio. kr. i 2011, 500,9 mio. kr. i 2012 og 508,0 mio. kr. i 2013, *jf. tabel 2.5.*

Tabel 2.5					
Investeringer i arbejdskraftbesparende teknologi og nye arbejds- og organisationsformer					
	2010	2011	2012	2013	I alt
Mio. kr., 2010-priser					
Midler på finanslovsforslaget for 2010	364,5	388,1	500,9	508,0	1.761,5

Der er udmøntet 38,1 mio. kr. i 2010 og 1,0 mio. kr. i 2011 i en aftale mellem regeringen, Dansk Folkeparti og Liberal Alliance i juni 2009. Aftalepartierne har dermed udmøntet de første knap 310 mio. kr. fra fonden til en række konkrete projekter, *jf. tabel 2.6.*

Tabel 2.6	
Udmøntninger fra fonden i 2009	
	Samlet tilskud 2009-2012
Mia. kr., 2010-priser	
Afprøvning af teknologier til løft og vending/lejring	23,0
Elektroniske låseenheder	9,1
Bred anvendelse af teletolkning pr. videokonference i sundhedsvæsenet	41,7
Arbejdskraftbesparelser i offentlige byggesager	15,2
Bedre stuegang i eget hjem med online 24/7 stetoskopi af KOL patienter	24,0
Forkortelse af indlæggelser ved hurtigere og bedre diagnostik	11,6
Fælles medicinkort	81,3
Pilotprojekt med brug af videokonferenceudstyr særligt i fristforlængelsessager	7,9
Ramme til automatiseret sterilcentral	12,2
Arbejdskraftbesparende teknologi og organisering af pacemaker-/ICD-kontrol	2,8
Patientkuffert til genoptræning i eget hjem	1,5
IT-støtte til vagtplanlægning og operationsafvikling	11,9
Ramme til Genanvendelse af administrative patientdata til kvalitetsmåling af de sundhedsfaglige ydelser	3,1
Behovstyret patientforløb med web-baseret klinisk selvmonitorering (AmbuFlex)	0,7
Ramme til IT-støtte til den fælles akut modtage enhed (FAME)	3,1
Hurtig adgang og single sign on til mobile læger og sygeplejersker	6,1
Stand Up – ny organisering af opgaven 'op fra gulv efter fald' i hjemmeplejen	1,7
Online hjemmesygepleje – Netbook til hjemmesygeplejen	3,6
Reserve til projekter med betinget udmøntning	26,7
Øvrige projekter mv.	22,3
I alt	309,6

Kvalitetsfonden

Fra kvalitetsfonden afsættes der således samlet set knap 6 mia. kr. i 2010 til medfinansiering af investeringer på de borgernære serviceområder, *jf. ovenfor og tabel 2.7.*

Tabel 2.7						
Kvalitetsfonden						
	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2018 (2009-priser)
Mia. kr.						
Fremtidens sygehusstruktur	1,0	1,5	-	-	-	25,0
Løft af fysiske rammer i kommunerne	1,0	4,0	2,0	2,0	-	22,0
- Puljer til kommunerne på finansloven for 2009	0,3	-	-	-	-	
Arbejdskraftbesparende teknologi og nye arbejds- og organisationsformer	0,2	0,4	0,4	0,5	0,5	3,0 ¹⁾
Kvalitetsfond i alt	2,5	5,9	2,4	2,5	0,5	50,0

1) Midlerne til investeringer i arbejdskraftbesparende teknologi udmøntes i perioden 2009-2015.

Trafikinvesteringer

Regeringen har i januar 2009 indgået *Aftale om en grøn transportpolitik* med Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Det Radikale Venstre og Liberal Alliance. Med aftalen er der etableret en Infrastrukturfond på 94 mia. kr., som kan anvendes til trafikinvesteringer frem til og med 2020. I alt knap 87 mia. kr. blev i januar 2009 disponeret af partierne bag aftalen, *jf. tabel 2.8.*

Tabel 2.8	
Disponeret i <i>Aftale om en grøn transportpolitik af 29. januar 2009</i>	
Mia. kr., 2009-priser	
I alt	87,0
Igangværende vejprojekter	9,0
Reinvesteringer i vejnettet	3,1
Igangværende baneprojekter	1,3
Reinvesteringer i banenettet 2009-2020	15,2
Principbeslutede og nye baneprojekter	34,9
- heraf nyt signalsystem	21,7
..	
Beslutede og nye vejprojekter	7,5
Bedre adgang til havnene	1,0
Øvrige initiativer	2,4
Ekstrabevilling til igangsatte vejprojekter	3,5
Nye puljer, heraf	8,1
- Pulje til bedre fremkommelighed for busser (2009-2013)	1,0
- Pulje til fremme af ordninger og projekter, der øger antallet af buspassagerer (2009-2011)	0,3
- Pulje til medfinansiering af færgeinvesteringer i kommuner med småøer og ø-kommuner (2009)	0,2
- Pulje til fremme af kollektive trafikløsninger i Århus og i Ring 3-korridoren i hovedstadsområdet	2,0
- Pulje til stationsmoderniseringer	0,2
- Pulje til nye teknologiske muligheder (2009-2014)	0,6
- Pulje til bedre kapacitet og bekæmpelse af lokale flaskehalse (2009-2014)	0,8
- Pulje til mere cykeltrafik (2009-2014)	1,0
- Pulje til bedre trafiksikkerhed (2009-2014)	0,5
- Pulje til fremme af gods på bane (2009-2014)	0,2
- Pulje til støjbekæmpelse (2009-2014)	0,4
- Pulje til nye beslutningsgrundlag og strategisk planlægning (2009-2014)	0,4
- Forlængelse af pulje til fremme af sikkerhed og miljø (2013-14)	0,3
- Forlængelse af pulje til bedre sikkerhed ved overskæringer (2015-2020)	0,2
Pulje til bedre adgang til den kollektive transport	1,0

Aftalen forøger isoleret set trafikinvesteringerne mv. med knap 2,8 mia. kr. i 2010 i forhold til indbudgetteringen i 2010 på finansloven for 2009, *jf. tabel 2.9.*

Tabel 2.9	
Trafikinvesteringer i 2010 afledt af Aftale om en grøn transportpolitik af 29. januar 2009	
	2010
Mia. kr., 2010-priser	
I alt	2,8
Fordyrede vejprojekter	0,5
Signalprojektet	0,3
Anlæg af motorvej ved Silkeborg (Funder-Låsby)	0,4
CO2-reduktionstiltag	0,1
Vejprojekter vedrørende bedre adgang til havne	0,2
Puljemidler ¹⁾	1,3

1) Puljebevillingerne i 2010 aftales endeligt i efterårets forhandlinger mellem partierne bag aftalen om en grøn transportpolitik.

Regeringen vil i efteråret 2009 invitere partierne bag aftalen om en grøn transportpolitik til forhandlinger om eventuelt gennemførelse af konkrete bane- og vejanlægsprojekter, herunder udbygning af jernbanekapaciteten København-Ringsted, udbygning af motorvejen ved Vejle fjordbroen, Køge Bugt motorvejen m.fl.

Der er samlet set planlagt en betydelig forøgelse af trafikinvesteringerne på Transportministeriets område. De samlede trafikinvesteringer øges således med godt 3,5 mia. kr. på finanslovsforslaget for 2010 i forhold til de regnskabsførte udgifter til trafikinvesteringer i 2008, *jf. tabel 2.10*.

Tabel 2.10			
Trafikinvesteringer på § 28. Transportministeriet			
	2008 (R2008)	2010 (FFL10)	Ændr. 2008-2010
Mio. kr., 2010-priser			
Trafikinvesteringer	6.322,5	9.863,9	3.541,4

Investeringer i moderne laboratorier på universiteterne

Regeringen foreslår at hensætte i alt 3 mia. kr. i 2010-2012 fra forskningsbevillingerne i globaliseringspuljen til investeringer i et teknologisk løft af universiteternes laboratoriebygninger, *jf. tabel 2.11*.

Tabel 2.11			
Investeringer i moderne laboratorier på universiteterne			
	2010	2011	2012
Mio. kr., 2010-priser			
Teknologisk løft af laboratorier	1.000	1.000	1.000

På finanslovsforslaget for 2010 er de 3 mia. kr. fra globaliseringspuljen placeret på statens likviditetsordning på § 40. Herfra kan Universitets- og Bygningsstyrelsen løbende finansiere det teknologiske løft af laboratorierne. Det teknologiske løft vil ved fuld indfasning øge huslejeværdien af laboratorierne med omkring 225 mio. kr. årligt, som vil indgå i opgørelsen af forskningsmålet på 1 pct. af BNP. Universiteternes husleje vil imidlertid ikke stige afledt af den forøgede lejeværdi, da det teknologiske løft foreslås finansieret af globaliseringspuljen.

Samtidig iværksættes en almindelig renovering af laboratoriebygningerne for yderligere 3 mia. kr. inden for universiteternes nuværende huslejeordning. Den samlede renoveringsaktivitet bliver dermed på 6 mia. kr. over de næste 6-7 år. Initiativet ligger i forlængelse af aftalen om fordeling af globaliseringsmidlerne til forskning og udvikling fra november 2008.

2.4 Svage og udsatte grupper

Satspuljen

Satspuljen for 2010 udgør 936 mio. kr., som skal udmøntes i forhandlingerne i efteråret.

Satspuljen forventes prioriteret inden for følgende overordnede temaer:

- Psykiatri, sundhed og forebyggelse.
- Udsatte børn og unge.
- Udsatte grupper.
- Handicappede.
- Integration, svage grupper på arbejdsmarkedet og øvrige initiativer.

Regeringen vil blandt andet stille forslag om, at der med gennemførelsen af ”Barnets Reform” iværksættes en betydelig indsats for udsatte børn og unge, herunder særligt anbragte børn. Regeringen foreslår ligeledes, at der fra satspuljen 2010 blandt andet afsættes midler til en forebyggende sundhedsindsats for udsatte grupper samt til en styrket indsats i psykiatrien, herunder i retspsykiatrien.

Af den samlede satspulje i 2010 udgør det såkaldte puljebeløb 572 mio. kr., *jf. tabel 2.12*, svarende til 0,3 pct. af de samlede offentlige udgifter til indkomstoverførsler reguleret efter satsreguleringsprocenten.

Tabel 2.12
Satspuljen for 2010

Mio. kr., 2010-priser	
Satspuljen for 2010 i alt	936
Heraf:	
- Puljebeløbet	572
- Frigivne midler som følge af bortfald af tidligere års initiativer	219
- Uforbrugte midler	145
Indbudgetteret til finansiering af merudgifter ved aftalte initiativer	-169
Restbeløb til udmøntning på FL10	767

Puljen tilføres endvidere 219 mio. kr. som følge af bortfald af tidligere års initiativer og 145 mio. kr. ved tilbageførsel af uforbrugte midler.

Der er i 2010 indbudgetteret 169 mio. kr. af puljen til finansiering af merudgifter ved tidligere aftalte initiativer, blandt andet forbedringer af løn- og ansættelsesvilkår for handicaphjælpere, psykologhjælp til børn på krisecentre og en styrkelse af kontinuiteten i anbringelser. Der er endvidere indbudgetteret midler til finansiering af en videreførelse af den kommunale ordning med vederlagsfri fysioterapi til handicappede (L138).

Forebyggelse og forhindring af fysisk og psykisk nedslidning

Med *Aftale om Fremtidens velstand og velfærd* blev der etableret en Forebyggelsesfond, der har til formål at støtte nye initiativer til forebyggelse og forhindring af fysisk og psykisk nedslidning. Fondens kapital udgør i alt 3 mia. kr. Den årlige ramme til udbetaling udgør op til 350 mio. kr. årligt.

Regeringen foreslår, at der prioriteres yderligere 60 mio. kr. til en styrket indsats i 2010 finansieret af uforbrugte midler fra fonden i 2008. Med finanslovsforslaget for 2010 lægges der således op til at udbetale i alt 410 mio. kr. til iværksættelse af nye forebyggelsesinitiativer.

En betydelig del af midlerne – i alt 210 mio. kr. – afsættes til projekter, der imødegår nedslidende rutiner og arbejdsgange, herunder særligt indsatsen over for nedslidning blandt social- og sundhedsassistenter/-hjælpere, *jf. tabel 2.13*.

Tabel 2.13	
Forslag til fordeling og prioritering af Forebyggelsesfondens midler i 2010	
Mio. kr.	
Hovedformål 1: Projekter til imødegåelse af nedslidende rutiner og arbejdsgange	210
- Social- og sundhedsassistenter/-hjælpere uanset branche	75
- Hjemmepleje og døgntilbud for voksne	15
- Udvikling af teknologiske hjælpemidler	10
- Kriminalforsorgen	15
- Særligt nedslidningstruede brancher generelt (øvrige initiativer)	90
- Tilskud til ansøgninger (mindre private)	5
Hovedformål 2: Projekter til bedre genoptræning og rehabilitering	100
- "Tilbage-til arbejde" forsøg	80
- Projekter til genoptræning og rehabilitering af sygemeldte	20
Hovedformål 3: Initiativer vedrørende rygning, alkohol og fedme og fysisk inaktivitet	100
- Sundhedsfremmende aktiviteter i relation til arbejdspladsen	100
I alt	410

Der afsættes 100 mio. kr. til projekter til bedre genoptræning og rehabilitering, herunder et flerårigt "tilbage-til-arbejde" forsøg. Initiativet følger af den politiske aftale om nedbringelse af sygefravær.

I 2010 afsættes desuden 100 mio. kr. til projekter om sundhedsfremmende aktiviteter i relation til arbejdspladsen. Prioriteringen skal ses i sammenhæng med Forebyggelseskommissionens anbefalinger om, at arbejdspladsen er en oplagt arena for forebyggelse af KRAM-faktorerne (kost, rygning, alkohol og motion). Indsatsen vil indgå i regeringens udspil til en handlingsplan for forebyggelse, som præsenteres i efteråret 2009.

2.5 Kvalitetsreformen

Med afsæt i udspillet *Bedre velfærd og større arbejdsglæde* (august 2007) blev regeringen, Dansk Folkeparti og Ny Alliance i forbindelse med aftalen om finansloven for 2008 enige om en omfattende kvalitetsreform af den offentlige sektor. Elementer i kvalitetsreformen indgår endvidere i aftalen om finansloven for 2009 og økonomiaftalerne mellem regeringen, KL og Danske Regioner for 2009 og 2010.

Samlet set er der afsat en pulje på 10 mia. kr. i årene 2008-2011 (opgjort i 2008-priser) til initiativer, der styrker kvaliteten i den offentlige sektor. Opgjort i 2010-priser udgør kvalitetspuljen 10,6 mia. kr. i årene 2008-2011, *jf. tabel 2.14*.

Tabel 2.14

Oversigt over kvalitetspuljen på FFL10

	2008	2009	2010	2011	2008-11
Mio. kr., 2010-priser					
Trepartsinitiativer	1.015	1.633	1.837	1.795	6.280
Andre kvalitetsreforminitiativer ¹⁾	109	557	1.406	1.755	3.827
Resterende kvalitetspulje på § 35	0	0	93	411	503
Kvalitetspulje i alt	1.124	2.191	3.335	3.961	10.611

1) Indeholder de kvalitetsreforminitiativer (ud over trepartsinitiativerne), som indgik i *Aftale om Finansloven for 2008* (marts 2008) og *Aftale om Finansloven for 2009* (november 2009), herunder hhv. rammen på op til 400 mio. kr. i 2010 og som et løft i bloktilskuddet på 400 mio. kr. i 2011 til et sundt måltid mad i daginstitutioner. Reserven til meroptag på ungdomsuddannelserne og de videregående uddannelser på 185 mio. kr. (opgjort i 2010-priser) er inkluderet.

Der er bred politisk opbakning til de såkaldte trepartsaftaler, som regeringen indgik med KL, Danske Regioner, LO, AC og FTF i sommeren 2007. De omtrent 50 initiativer i aftalerne har blandt andet fokus på at sikre attraktive arbejdspladser, bedre rammer for rekruttering og fastholdelse af medarbejdere, god ledelse og udvikling af medarbejdernes kompetence. Midlerne til trepartsinitiativerne udgør ca. 6,3 mia. kr. i årene 2008-2011 (2010-priser) af den samlede kvalitetspulje på 10,6 mia. kr.

Kvalitetsreformen indeholder en række andre initiativer, der blandt andet forbedrer forholdene for patienterne på sygehusene, de ældre og børnefamilierne, *jf. Aftale om Finansloven for 2008*, (marts 2008). I forbindelse med *Aftale om Finansloven for 2009* (november 2008) blev der desuden opnået enighed om en række yderligere initiativer, der blandt andet skal bidrage til mere sammenhæng i de offentlige servicetilbud, kvalitetsudvikling og innovation i den offentlige sektor. Samlet set udgør midlerne til disse kvalitetsreforminitiativer 3,8 mia. kr.

Der er afsat en ramme på op til 400 mio. kr. i 2010 til et aktivitetsafhængigt tilskud til kommuner, der indfører et sundt måltid mad i daginstitutioner i løbet af 2010, *jf. også afsnit 2.2*. I 2011 indføres ordningen med et sundt måltid mad i daginstitutioner i alle kommunerne, og kommunerne vil her blive tilført 400 mio. kr. som et løft af bloktilskuddet.

2.6 Globaliseringspuljen

Som følge af *Aftale om fremtidens velstand og velfærd og investeringer i fremtiden*, som regeringen indgik med Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti og Det Radikale Venstre i juni 2006, blev der på finanslovsforslaget for 2007 afsat en globaliseringspulje på knap 2,2 mia. kr. i 2007 (2010-priser) stigende til godt 8,7 mia. kr. i 2010. I 2011 og 2012 er det aftalt at afsætte yderligere godt 1 mia. kr. årligt, således at globaliseringspuljen udgør ca. 10,9 mia. kr. i 2012.

Puljen anvendes til investeringer i fremtiden, herunder øgede investeringer i uddannelse, forskning, innovation, iværksætteri og voksen- og efteruddannelse, *jf. Aftale om udmøntning af globaliseringspuljen*, november 2006.

I 2010 foreslås det at udmønte godt 8,7 mia. kr. fra globaliseringspuljen på i alt ca. 42,5 mia. kr. Det er ca. 2,2 mia. kr. mere end i 2009, *jf. tabel 2.15*.

Tabel 2.15

Globaliseringsmidler i 2010

	2009	2010	Vækst
Mio. kr., 2010-priser			
Globaliseringspulje i alt	6.539	8.723	2.184
Teknologisk løft af laboratorier		1.000	1.000
Forhøjelse af uddannelsestaxametre på humaniora og samfundsvidenskab		100	100
1. Forskning og udvikling	3.599	3.916	317
- Basisbevillinger	1.393	1.515	122
- Opbygning af forskningskapacitet	273	65	-208
- Fri forskning	569	138	-431
- Strategisk forskning	863	852	-11
- Samarbejde med private om forskning	212	206	-6
- Andet	289	258	-31
- Ufordelt reserve	0	881	881
2. Innovation og iværksætter	436	545	109
- Program for brugerdriven innovation	109	109	0
- Bedre vækstvilkår for virksomheder	164	131	-33
- Offensiv global markedsføring	119	120	1
- Styrket konkurrence og idéudvikling	45	44	-1
- Ufordelt reserve	0	142	142
3. Ungdomsuddannelserne	1.330	1.856	526
- Kvalitetsløft i erhvervsuddannelserne	329	0	-329
- Reserve til fornyelse af flerårsaftale	0	327	327
- Tidlig indsats overfor unge med risiko for ikke at påbegynde en uddannelse	74	0	-74
- Øget undervisningskapacitet	929	1.463	534
- Ufordelt reserve	0	65	65
4. De videregående uddannelser	586	710	124
- Kvalitetsløft til de videregående uddannelser	371	0	-371
- Øget undervisningskapacitet	215	383	168
- Ufordelt reserve	0	327	327
5. Voksen- og efteruddannelse	589	596	7
- Læse-, skrive- og regnekurser for voksne	55	68	13
- Pulje på i alt 1 mia. kr. til VEU i 2008-2010	363	358	-5
- Flere voksenlærlinge	60	67	7
- Forenklet og permanent jobrotationsordning	57	57	0
- Nye initiativer på VEU-området	55	46	-9

Anm.: Eventuelle omfordelinger og ændrede profiler fx mellem aktivitetsmidler til meroptag på ungdomsuddannelserne og de videregående uddannelser opgøres på baggrund af de endelige regnskabstal, jf. *Aftale om udmøntning af globaliseringspuljen*.

Regeringen foreslår at hensætte 1 mia. kr. årligt i 2010-2012 fra forskningsbevillingerne i globaliseringspuljen til investeringer i et teknologisk løft af universiteternes laboratorier, *jf. afsnit 2.3*, samt 100 mio. kr. årligt i 2010-2012 til at hæve uddannelses-taxametrene på humaniora og samfundsvidenskab.

Derudover udmøntes der i alt godt 3,9 mia. kr. til forskning og udvikling i 2010 eller ca. 0,3 mia. kr. mere end i 2009, eksklusive midlerne til teknologisk løft af laboratorierne. Heraf er der 0,9 mia. kr. i en ufordelt reserve. Den konkrete udmøntning af den ufordelte reserve til forskning og udvikling i 2010, 2011 og 2012 skal forhandles i globaliseringskredsen i efteråret 2009, *jf. Aftale om udmøntning af globaliseringspuljen*, november 2006.

I 2010 udmøntes der endvidere i alt godt 0,5 mia. kr. til innovation og iværksætteri, hvilket er 0,1 mia. kr. mere end i 2009. Midlerne målrettes blandt andet en øget indsats for nye og mindre virksomheders vækstvilkår, herunder de nye regionale væksthuse, samt en styrkelse af de erhvervsmæssige potentialer i kultur- og oplevelsesøkonomien.

Derudover udmøntes i 2010 ca. 1,9 mia. kr. til ungdomsuddannelserne og godt 0,7 mia. kr. til de videregående uddannelser. I forhold til 2009 er globaliseringsmidlerne til ungdomsuddannelserne og de videregående uddannelser i 2010 samlet set øget med knap 0,7 mia. kr.

Alle initiativer i Aftale om udmøntning af globaliseringspuljen (2006) er i henhold til aftalen blevet evalueret i første halvår af 2009 »(...) med henblik på at vurdere om initiativerne skal fortsætte, justeres eller omprioriteres til andet«. Evalueringerne vil således danne grundlag for efterårets globaliseringsforhandlinger, hvor den videre udmøntning af globaliseringspuljen skal aftales.

2.7 Nyt forsvarsforlig 2010-2014

Regeringen indgik den 24. juni 2009 et nyt forsvarsforlig for perioden 2010-2014. I forhold til bevillingsniveauet for 2005-2009 tilføres Forsvaret med aftalen i alt 700 mio. kr. ekstra årligt 2010-2014 – svarende til i alt 3,5 mia. kr. over perioden, *jf. tabel 2.16*.

Tabel 2.16						
Nyt Forsvarsforlig – rammer for en flerårsaftale						
	2010	2011	2012	2013	2014	2010-2014
Mio. kr., 2010-priser						
Videreført bevillingsniveau	22.240	22.010	22.015	22.015	22.020	110.300
Merbevillinger, heraf:	700	700	700	700	700	3.500
Løft i driftsrammen til nye kapaciteter	205	205	205	205	205	1.025
Engangsudgifter	395	395	395	395	395	1.975
Pulje til sikring af udsendt personel	100	100	100	100	100	500
Nyt bevillingsniveau i alt	22.940	22.710	22.715	22.715	22.720	113.800

Af aftaleperiodens samlede bevillingsforøgelse tilføres 1.025 mio. kr. som en varig forhøjelse af forsvarsrammen og skal anvendes til opbygning af nye kapaciteter mv. Desuden afsættes i alt 1.975 mio. kr. i 2010-2014 til at dække engangsudgifter i aftaleperioden, herunder blandt andet investeringer i nyt uddannelsesmateriel. Endvidere oprettes en pulje på i alt 500 mio. kr. i 2010-2014 til sikring af den bedst mulige beskyttelse af dansk militært og civilt personel udsendt i missionsområderne.

Forsvaret har gennemgået en omfattende reorganisering, som skal konsolideres i den nye forligsperiode. Den operative kapacitet skal således i endnu højere grad dimensioneres mod de internationale opgaver. Som led i den proces – og i henhold til Forsvarskommissionens og Forsvarets anbefalinger – reduceres eller nedlægges dele af den nuværende kapacitet.

Omstillingen af Forsvaret skal også understøttes af bedre økonomistyring og øget fokus på en professionel og omkostningseffektiv opgavevaretagelse. I forlængelse heraf gennemfører Forsvarsministeriet og Finansministeriet i fællesskab en række budgetanalyser af centrale dele af Forsvarets økonomi. Desuden skal der fokuseres på at sikre et retvisende billede af det økonomiske forbrug, skabes gennemsigtighed og grundlag for yderligere effektiviseringer mv.

2.8 Grøn vækst

Regeringen indgik den 16. juni 2009 *Aftale om Grøn Vækst* med Dansk Folkeparti, der sikrer et højt niveau for natur- og miljøpolitikken i perioden 2010-2015 og understøtter et vækstorienteret landbrugs- og fødevarerhverv.

Med aftalen afsættes 13,5 mia. kr. til investeringer i Grøn Vækst i perioden 2010-2015, *jf. tabel 2.17*. Det svarer til ca. 2¼ mia. kr. i gennemsnit om året. Det er en stigning på mere end 700 mio. kr. eller ca. 50 pct. i forhold til det gennemsnitlige niveau i perioden 2006-2009. Stigningen er på ca. 550 mio. kr. fra 2009 til 2010.

Tabel 2.17							
Grøn vækst – nye initiativer							
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	I alt
Mio. kr., 2010-priser							
Grøn vækst i alt	2.239	2.501	2.350	2.229	2.062	2.139	13.520
Vandmiljø	425	602	351	351	350	350	2.429
Pesticidindsats	85	84	83	80	78	75	485
Naturindsats	589	696	791	853	760	761	4.450
Forskning og innovation	194	174	174	174	174	174	1.066
Vækst i primære erhverv og fødevarerindustri, energi mv.	458	410	382	203	202	202	1.856
Økologi	352	399	432	431	363	439	2.417
Andet	135	136	137	136	136	136	819

Der afsættes i perioden 2010-2015 ca. 2,4 mia. kr. til at forbedre vandmiljøet ved en reduktion af udledningen af kvælstof med en tredjedel af det nuværende niveau i 2015. Endvidere afsættes 485 mio. kr. til en reduktion af skadevirkningen af pesticider.

Herudover afsættes 4,5 mia. kr. til naturområdet i 2010-2015 til en række indsatser for at styrke beskyttelsen af forskellige naturtyper og standse tilbagegangen i den biologiske mangfoldighed samt til understøttelse af etableringen af i alt op til 75.000 ha ny natur i 2015. Der lægges endvidere op til at drøfte en styrkelse af forsknings- og innovationsindsatsen på miljø- og fødevarerområdet.

Ydermere afsættes 1,9 mia. kr. til vækst i primærerhverv og fødevarerindustrien, der blandt andet går til anlægsstøtte til biogasanlæg og en pulje til fremme af miljøteknologi. Hertil kommer, at der afsættes 2,4 mia. kr. til at understøtte en årlig vækst i det økologiske areal på 18.000 ha. Endelig afsættes 0,8 mia. kr. til blandt andet fortsat støtte til lokale aktionsgrupper samt børn og unge i yderområderne.

Grøn Vækst finansieres ved en kombination af midler fra EU og nationale midler, der blandt andet vedrører den såkaldte miljømilliard II, *jf. tabel 2.18*. Med aftalen udmøntes desuden Danmarks landdistriktsprogram (LDP) for perioden 2010-2013. Aftalen om Grøn Vækst understøtter, at der vil kunne ske fuld hjemtagning af landdistriktmidler fra EU.

Tabel 2.18	
Finansiering af Grøn Vækst	
	Årligt gennemsnit
Mio. kr., 2010-priser	
Eksisterende bevillinger	945
Miljømilliard II	115
Ændret tilbageføring af pesticidafgiftsfondene inklusive ændret provenuskøn (landbrugets fonde)	85
Ændret provenuskøn for pesticidafgiftsprovenuet (statslig del)	70
Uforbrugte midler under landdistriktsprogrammet	25
Salg af sommerhusgrunde og landbrugsarealer	25
Øvrig statslig finansiering	70
EU finansiering	915
I alt	2.255

2.9 Andre initiativer

Styrket sikring af de danske repræsentationer i udlandet

På finansloven for 2008 iværksatte regeringen et program for 26 mio. kr. i drifts- og investeringsudgifter årligt til terrørsikring af udenrigstjenestens repræsentationer i udlandet. Programmet bidrager til at sikre repræsentationerne samt de udstationerede og lokalt ansatte medarbejdere mod terroranslag, voldelige demonstrationer mv.

Den sikkerhedsmæssige situation på de danske repræsentationer i udlandet er siden blevet skærpet. Det viste angrebet på den danske ambassade i Islamabad i juni 2008.

På baggrund af en sikkerhedsmæssig vurdering af de danske repræsentationer foreslår regeringen at afsætte ekstra 94 mio. kr. i 2010 og 101 mio. kr. årligt fra 2011 til øget sikring af de danske repræsentationer. Endvidere er der afsat 5,6 mio. kr. årligt i merbevilling til en rådgiverfunktion i Politiets Efterretningstjeneste (PET), *jf. tabel 2.19*.

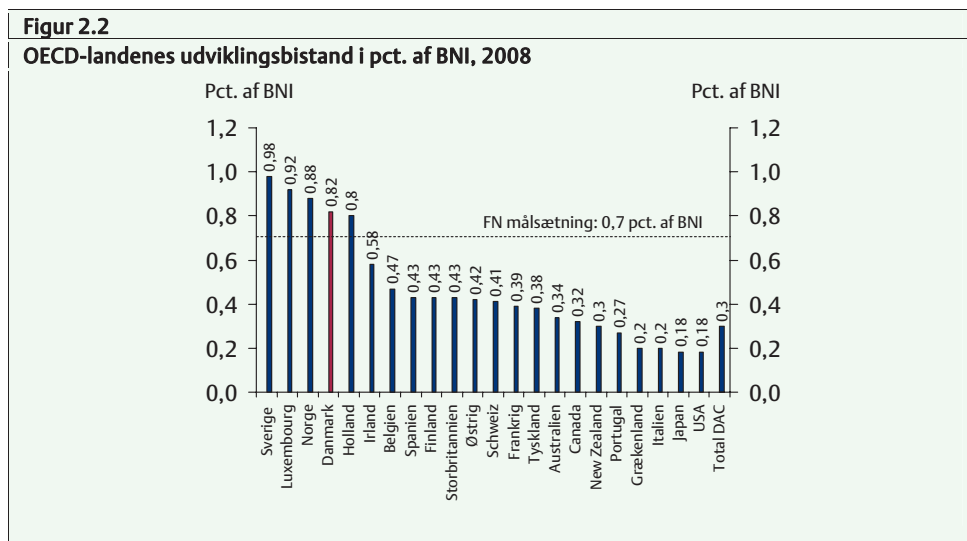
Tabel 2.19				
Øget sikring af repræsentationer				
	2010	2011	2012	2013
Mio. kr., 2010-priser				
Sikring af danske repræsentationer i udenrigstjenesten	94,0	101,0	101,0	101,0
Rådgiverfunktion mv. i PET	5,6	5,6	5,6	5,6
I alt	99,6	106,6	106,6	106,6

Udviklingsbistand

Det er regeringens sigte over en årrække at øge udviklingsbistanden fra 0,8 pct. af BNI. På finanslovsforslaget afsættes der i alt ca. 15,2 mia. kr. til udviklingsbistand i 2010. Finanslovsforslaget tager udgangspunkt i, at udviklingsbistanden i 2010 fastlægges til ca. 0,83 pct. af BNI, opgjort ved BNI-skønnet fra maj 2009. Derved stiger udviklingsbistanden på finanslovsforslaget for 2010 målt i procent af BNI i forhold til de 0,82 pct. af BNI, der var grundlaget for finansloven for 2009.

Denne stigning i udviklingsbistandens andel af BNI skal ses i lyset af vigende BNI som følge af den økonomiske krise. Opgjort i kroner er udviklingsbistandens størrelse i 2010 således den samme som i 2009 på finansloven for 2009.

Danmark er blandt de 5 lande i verden, der giver mest udviklingsbistand i forhold til vores samlede indkomst, *jf. figur 2.2*.

Udviklingsbistanden i 2010 vil primært blive anvendt til bilateral og multilateral bistand under Udenrigsministeriet. Hertil kommer blandt andet EU-bistand, administration af udviklingsbistand og modtagelse af flygtninge i Danmark mv., der i henhold til OECD's retningslinjer kan medregnes som udviklingsbistand, *jf. tabel 2.20*.

Tabel 2.20	
Den samlede udviklingsbistand, 2010	
	2010
Mio. kr.	
Bilateral bistand	8.971
- Heraf programbistand i Afrika	3.156
Multilateral bistand	3.891
Fællesskabsfinansieret EU-bistand	1.013
Administration af udviklingsbistanden	786
Modtagelse af flygtninge i Danmark	360
Andet	99
Reserve til uforudsete hændelser	100
Dansk udviklingsbistand, i alt¹⁾	15.221

1) Inkl. klimapulje på 300 mio. kr.

Forsøg i det almene byggeri

Der er afsat 10 mio. kr. årligt i 2010-2013 til igangsættelse, formidling og evaluering af forsøg i det almene byggeri som en del af regeringens boligaftale med Dansk Folkeparti og Det Radikale Venstre. De afsatte midler skal blandt andet anvendes til forsøg med lavenergibyggeri.

Nedrivning af faldefærdige bygninger mv. i udkantsområder

I visse udkantsområder er bosætningen negativt påvirket af eksempler på stærkt misholdte huse, store affaldsmængder mv. For at opprioritere det fysiske miljø i disse områder har regeringen afsat en ansøgningspulje på 150 mio. kr. i 2010.

Kommuner i udkantsområder kan søge om tilskud fra puljen til den kommunale udgift til opkøb af private ejendomme og visse avls- og driftsbygninger med henblik på nedrivning og renovering, til kommunal medvirken ved oprydning samt til den kommunale andel af byfornyelsesmidlerne.

3. Statens finanser

Resumé

- På finanslovforslaget for 2010 er der budgetteret et DAU-underskud på 91 mia. kr. svarende til 5,2 pct. af BNP.
- I 2009 skønnes DAU-underskuddet til 26½ mia. kr. eller 1,6 pct. af BNP. I forhold til majvurderingen er DAU-saldoen nedjusteret med 5 mia. kr.
- Statens udgifter er budgetteret til 667½ mia. kr. i 2010 på finanslovforslaget for 2010. I 2009 skønnes statens udgifter til 631½ mia. kr., og stigningen fra 2009 til 2010 kan blandt andet henføres til øgede overførselsudgifter afledt af en højere ledighed samt væksten i midlerne fra globaliseringspuljen og kvalitetsfonden.
- Finanslovforslaget for 2010 afspejler budgetterede indtægter på 576½ mia. kr. i 2010, mens statens indtægter ventes at udgøre 605 mia. kr. i 2009. Det forventede fald i indtægterne fra 2009 til 2010 kan primært henføres til lavere personskatter i medfør af *Forårspakke 2.0* og lavere indtægter fra pensionsafkastskatten.
- I 2010 afspejler budgetteringen på finanslovforslaget for 2010 et underskud på nettokassesaldoen på 109½ mia. kr., hvilket primært følger af det budgetterede underskud på DAU-saldoen i 2010.
- Nettokassesaldoen skønnes at udvise et underskud på 132¼ mia. kr. i 2009. Det er en nedjustering på 46½ mia. kr. i forhold til majvurderingen, som især skyldes et højere skøn for genudlån til Finansiell Stabilitet A/S i forbindelse med overtagelsen og afviklingen af Roskilde Bank A/S.
- Statsgælden skønnes at stige med 241¼ mia. kr. fra 2008 til i alt 437½ mia. kr. i 2010. Målt som andel af BNP skønnes statsgælden forøget med 13,5 pct.-enheder fra 2008 til 2010. Dermed ventes statsgælden at stige kraftigt over en toårig periode for første gang siden 2002.
- Det offentlige finansielle nettotilgodehavende var i 2008 på 6,1 pct. af BNP. Tilgodehavendet skønnes imidlertid at blive vendt til en nettogæld på 0,8 pct. af BNP i 2010.

3.1 Oversigt over statens finanser

På finanslovforslaget for 2010 er der budgetteret med indtægter på 576½ mia. kr. og udgifter på 667½ mia. kr., *jf. tabel 3.1*. Finanslovforslaget indebærer således et budgetteret underskud på statens drifts-, anlægs- og udlånsbudget, dvs. DAU-saldoen, på godt 91 mia. kr. i 2010. Det svarer til 5,2 pct. af BNP.

DAU-skønnet for 2009 er nedjusteret med 5 mia. kr. i forhold til majvurderingen. Statens underskud skønnes således til 26½ mia. kr. i 2009 svarende til 1,6 pct. af BNP.

Tabel 3.1				
DAU-saldoen, 2009-2010				
	Maj	2009 August	Ændr.	2010 FFL10
Mia. kr. (årets priser)				
Indtægter	606,4	605,1	-1,3	576,5
Udgifter	627,9	631,6	3,7	667,6
DAU-saldo	-21,5	-26,5	-5,0	-91,1
DAU-saldo (pct. af BNP)	-1,2	-1,6	-0,3	-5,2

Underskuddene i 2009 og 2010 skal i vidt omfang ses i lyset af konjunkturtillageslaget, som fører til færre statslige indtægter fra skatter og afgifter, samtidig med at udgifterne til blandt andet A-dagpenge stiger.

De faldende indtægter og stigende udgifter afspejler desuden, at der i det første halvår af 2009 er iværksat en lang række finanspolitiske lempelser for at inddæmme virkningerne af den økonomiske krise. Der igangsættes blandt andet offentlige investeringer med udmøntninger fra kvalitetsfonden og på transportområdet i 2009 og 2010, hvilket bidrager til et højere udgiftsniveau. Med *Forårspakke 2.0* sænkes personskatterne desuden fra 2010, mens finansieringen indføres mere gradvist.

Det lavere skøn for DAU-saldoen i 2009 dækker over en nedjustering af indtægtskønnet med godt 1¼ mia. kr. og en opjustering af udgiftsskønnet med 3¾ mia. kr.

Det lavere indtægtsskøn i 2009 skyldes især lavere provenuer fra moms og afgifter afledt af et lavere privatforbrug end skønnet i maj, *jf. tabel 3.2*. I modsat retning trækker dog øgede indtægter fra personskatter, pensionsafkastskat og erhvervsskatter. Opjusteringen af skønnet for erhvervsskatterne dækker over øgede Nordsøindtægter afledt af en forventet højere oliepris. Merindtægterne fra personskatter skal ses i lyset af, at en højere andel af SP-midlerne forventes udbetalt og beskattet i 2009.

Opjusteringen af udgiftsskønnet for 2009 følger primært af midtvejsreguleringen af bloktilskuddet mv. til kommunerne og regioner, samt et ændret skøn for udgifterne til den centrale refusionsordning på socialområdet.

Skønnet for udgifterne til A-dagpenge er desuden opjusteret, og der forventes mer-udgifter til blandt andet politiet. Dertil kommer større udgifter til EU-bidraget og statens voksenuddannelsesstøtte end skønnet i maj.

Tabel 3.2	
Ændring af DAU-saldoen i 2009 siden maj	
	2009
Mia. kr. (årets priser)	
Moms	-9,4
Afgifter	-4,6
Særlig afgift på udbetalte SP-midler	6,5
Personskatter (eksklusive SP-afgift)	0,9
Pensionsafkastskat	3,7
Erhvervs-skatter til staten, netto	1,1
Midtvejsregulering af bloktilskud mv.	-1,0
Ændret skøn for den centrale refusionsordning på socialområdet	-0,9
A-dagpenge	-0,7
Politiet	-0,3
EU-bidrag mv.	-0,8
Ændret skøn for Statens voksenuddannelsesstøtte	-0,3
Øvrige indtægter og udgiftsposter	0,7
Ændring af DAU-saldoen, i alt	-5,0

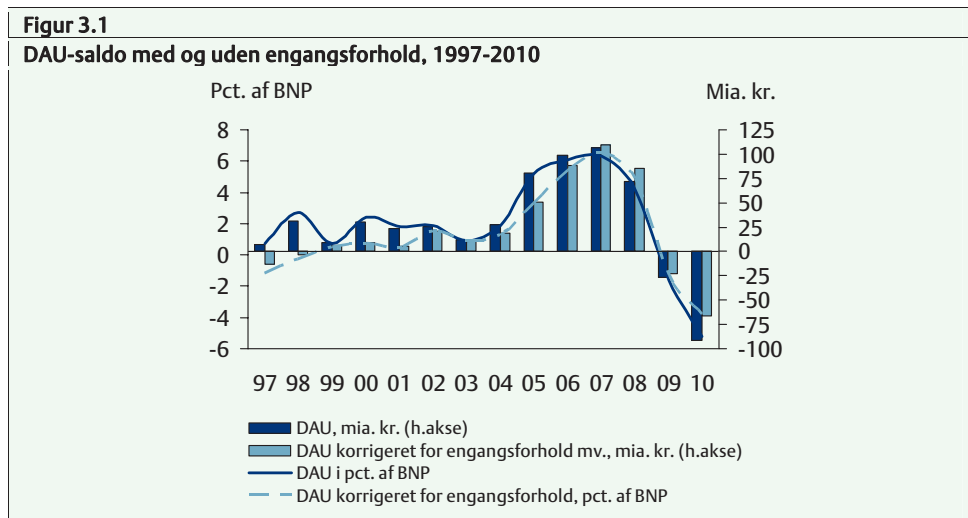
Anm.: Negative tal angiver saldoforværringer, mens positive tal angiver saldoforbedringer.

DAU-saldoen er i varierende omfang påvirket af engangsforhold fra år til år som fx omlægning af statslige aktiver, ekstraordinære udsving i oliepriser, aktiekurser o.lign. Korrigeret for engangsforhold mv.¹ skønnes der et underskud på DAU-saldoen på 22¼ mia. kr. i 2009 og 66½ mia. kr. i 2010. Målt i forhold til BNP svarer den korrigerede DAU-saldo til -1¼ pct. af BNP i 2009 og -3¾ pct. af BNP i 2010, *jf. figur 3.1*.

I både 2009 og 2010 er skønnet for den korrigerede DAU-saldo således højere end skønnet for den forventede faktiske DAU-saldo. Den højere korrigerede DAU-saldo skal især ses i sammenhæng med provenuet fra pensionsafkastskatten, der i begge år skønnes at være lavere end det niveau, der følger af et forudsat normalafkast. I 2009 trækker øgede indtægter som følge af den særlige afgift på udbetalte SP-midler dog i

¹ DAU-saldoen korrigeret for engangsforhold mv. omfatter ikke korrektioner for konjunkturernes påvirkning og afspejler derfor ikke et strukturelt forløb, således som den beregnes for den strukturelle offentlige budgetsaldo, *jf. også kapitel 4*.

modsat retning, *jf. også bilag 1*, der omfatter en samlet oversigt over engangsforhold mv. i årene 1997-2010².

3.2 Statens udgifter

På finanslovsforslaget for 2010 er statens samlede udgifter eksklusive renteudgifter budgetteret til 638½ mia. kr. i 2010, *jf. tabel 3.3*.

Opgjort i 2010-prisniveau skønnes de statslige udgifter eksklusive renteudgifter på finanslovsforslaget at stige med godt 20½ mia. kr. i forhold til det seneste skøn for 2009. Sammenholdt med finansloven for 2009 skønnes de statslige udgifter at stige med godt 36½ mia. kr.

² Ved opgørelsen af engangsforhold mv. er der for indtægterne fra Nordsø-aktiviteterne foretaget en korrektion svarende til de provenuer, der anvendes i beregningen af den strukturelle saldo på nationalregnskabsform, *jf. kapitel 4* samt *Økonomisk Redegørelse*, august 2009.

Tabel 3.3

De statslige udgifter eksklusive renteudgifter, 2009-2010

	2009		2010	Ændr.	Ændr.
	FL09	August	FFL10	FL09- FFL10	Aug09- FFL10
Mia. kr. (2010-priser)					
Ministerfordelte udgifter ¹⁾	568,3	582,9	603,9	35,6	21,0
Øvrige udgifter ²⁾	33,7	35,2	34,7	1,0	-0,5
Udgifter i alt, ekskl. renteudgifter	602,1	618,1	638,6	36,6	20,6

Anm.: Statens udgifter ekskl. renteudgifter er opregnet til 2010-priser med generelle pris- og lønstigninger på 2,2 pct.

1) Statens drifts-, overførsels- og anlægsudgifter.

2) Omfatter børnefamilieydelse og EU-bidrag mv.

Stigningen i de statslige udgifter fra 2009 til 2010 vedrører primært de ministerfordelte udgifter og afspejler blandt andet konjunkturbetingede merudgifter til overførsler samt væksten i midlerne fra globaliseringspuljen og kvalitetsfonden fra 2009 til 2010, *jf. kapitel 2*.

Statens udgifter i 2009

Skønnet for de statslige udgifter i 2009 er opjusteret med 3¾ mia. kr. i forhold til majvurderingen, *jf. tabel 3.4*. Statens samlede udgifter skønnes således til godt 631½ mia. kr. i 2009 opgjort i årets priser.

Opjusteringen af udgiftsskønnet for 2009 siden maj dækker over højere forventede ministerfordelte udgifter på knap 3½ mia. kr. og et forhøjet skøn for EU-bidrag mv. på godt ¾ mia. kr. En nedjustering af statens renteudgifter på ½ mia. kr. trækker i modsat retning.

Tabel 3.4

De statslige udgifter i 2009

	FL09	Majskøn	Augustskøn	Ændr. FL-august	Ændr. Maj-august
Mia. kr. (2009-priser)					
Ministerfordelte udgifter ¹⁾	556,1	567,0	570,3	14,2	3,4
Rente af statsgæld mv.	28,0	27,3	26,9	-1,1	-0,5
EU-bidrag mv.	18,8	19,4	20,2	1,4	0,8
Børnefamilieydelse	14,3	14,3	14,3	0,1	0,1
I alt	617,1	627,9	631,6	14,6	3,7

1) Drifts-, overførsels- og anlægsudgifter i staten.

I forhold til majvurderingen skønnes der statslige merudgifter til den centrale refusionsordning på socialområdet på knap 1 mia. kr. Dertil kommer merudgifter til midtvejsreguleringen af de kommunale og regionale bloktilskud mv. på knap 1 mia. kr. Reguleringen sker blandt andet som led i budgetgarantien, som betyder, at kommu-

ernes bloktilskud opjusteres på baggrund af skønnet for udgifterne til blandt andet kontanthjælp.

Skønnet for udgifterne til A-dagpenge er opjusteret med $\frac{3}{4}$ mia. kr., og der forventes blandt andet merudgifter til politiet på godt $\frac{1}{4}$ mia. kr. Dertil kommer en opjustering af skønnet for udgifterne til statens voksenuddannelsesstøtte på $\frac{1}{4}$ mia. kr.

I forhold til budgetteringen på finansloven for 2009 afspejler augustskønnet statslige merudgifter på godt $14\frac{1}{2}$ mia. kr. Heraf vedrører $14\frac{1}{4}$ mia. kr. de ministerfordelte udgifter og knap $1\frac{1}{2}$ mia. kr. EU-bidrag mv., mens lavere udgifter til renter af statsgæld trækker i modsat retning.

Udviklingen i de ministerfordelte udgifter afspejler navnlig konjunkturbetingede højere udgifter til A-dagpenge og kontanthjælp end forudsat ved budgetteringen af finansloven for 2009. Dertil kommer en række andre bevægelser, herunder nye investeringer på transportområdet, puljen til privat renoverings- og bygningsarbejde og højere skøn for den kommunale momsrefusionsordning og den centrale refusionsordning på socialområdet, jf. også *Budgetoversigt 1*, maj 2009³.

Statens udgifter i 2010

På finanslovsforslaget for 2010 er statens samlede udgifter budgetteret til $667\frac{1}{2}$ mia. kr. mod godt 617 mia. kr. på finansloven for 2009 opgjort i årets priser, jf. *tabel 3.5*. Stigningen på i alt godt $50\frac{1}{2}$ mia. kr. i de statslige udgifter fra 2009 til 2010 kan ud over pris- og lønudviklingen i vidt omfang henføres til de ministerfordelte udgifter, herunder især til overførselsbudgettet.

Tabel 3.5

De statslige udgifter på FL09 og FFL10

	FL09	FFL10	Ændr. FL09-FFL10
Mia. kr. (årets priser)			
Driftsramme	118,1	119,8	1,7
Overførselsbudget	429,4	471,9	42,5
Anlægsbudget	8,6	12,2	3,6
Ministerfordelte udgifter, i alt¹⁾	556,1	603,9	47,8
Renter af statsgæld mv.	28,0	29,0	1,0
EU-bidrag mv.	18,8	20,1	1,3
Børnefamilieydelse	14,3	14,7	0,4
Statens udgifter, i alt	617,1	667,6	50,6

1) Statens drifts-, overførsels- og anlægsudgifter.

Udgifterne på driftsrammen stiger med knap $1\frac{3}{4}$ mia. kr. fra finansloven for 2009 til finanslovsforslaget for 2010 opgjort i årets priser. Stigningen kan udover pris- og løn-

³ I *Budgetoversigt 1*, maj 2009, jf. www.fm.dk, er der en uddybende gennemgang af udviklingen i de ministerfordelte udgifter i 2009.

udviklingen blandt andet henføres til væksten i globaliseringspuljen. I modsat retning trækker en reduktion af den statslige driftsramme i 2010 som følge af overdragelsen af de statslige jobcentre til kommunerne som led i etableringen af et enstrengt kommunalt beskæftigelsessystem.

I årets priser stiger udgifterne på overførselsbudgettet med 42½ mia. kr. fra finansloven for 2009 til finanslovsforslaget for 2010. Ud over pris- og lønudviklingen kan stigningen henføres til øgede udgifter til A-dagpenge afledt af den stigende ledighed, væksten i udmøntningen fra kvalitetsfonden til investeringer i sygehuse, folkeskolen daginstitutioner m.fl. samt højere skøn for blandt andet udgifterne til den centrale refusionsordning på socialområdet og den kommunale momsrefusionsordning.

Anlægsbudgettet stiger med godt 3½ mia. kr. fra finansloven for 2009 til finanslovsforslaget for 2010, hvilket navnlig skal ses i lyset af investeringsløftet på transportområdet som følge af *Aftale om en grøn transportpolitik* fra januar 2009, *jf. også afsnit 2.3.*

Statens personaleforbrug

På finanslovsforslaget for 2010 skønnes personaleforbruget på statens område at falde med samlet godt 700 årsværk fra 2009 til 2010⁴, *jf. tabel 3.6.* Faldet kan primært tilskrives en betydelig reduktion i personaleforbruget på Beskæftigelsesministeriets område, fordi ansatte i de statslige jobcentre med etableringen af det enstrengede beskæftigelsessystem er overgået til kommunerne pr. 1. august 2009.

⁴ Personaleoplysningerne er foreløbige skøn for de enkelte ministeriers og institutioners personaleforbrug. De angivne årsværk er ikke bindende for institutionernes årsværksforbrug, *jf. Økonomisk-Administrativ Vejledning* (www.oav.dk).

Tabel 3.6					
Statens personaleforbrug på FFL10 før udmøntning af reserver mv. (skøn)					
	2009	2010	2011	2012	2013
Antal årsværk					
§ 3. Folketinget	729	739	739	739	739
§ 5. Statsministeriet	113	108	108	108	108
§ 6. Udenrigsministeriet	2.527	2.523	2.380	2.333	2.286
§ 7. Finansministeriet	1.313	1.457	1.331	1.305	1.295
§ 8. Økonomi- og Erhvervsministeriet	2.327	2.296	2.237	2.201	2.143
§ 9. Skatteministeriet	8.008	7.445	7.313	7.003	6.810
§ 11. Justitsministeriet	21.896	22.137	22.029	21.567	21.420
§ 12. Forsvarsministeriet	27.345	27.363	27.329	27.311	27.311
§ 15. Velfærdsministeriet	2.030	1.968	1.893	1.865	1.830
§ 16. Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse	2.488	2.594	2.606	2.613	2.619
§ 17. Beskæftigelsesministeriet	3.464	2.101	1.923	1.880	1.846
§ 18. Integrationsministeriet	629	624	602	582	546
§ 19. Videnskabsministeriet	27.893	28.769	29.400	29.868	30.040
§ 20. Undervisningsministeriet	36.467	36.827	37.024	37.176	37.228
§ 21. Kulturministeriet	4.493	4.493	4.477	4.464	4.457
§ 22. Kirkeministeriet	42	41	40	39	38
§ 23. Miljøministeriet	2.452	2.441	2.391	2.357	2.324
§ 24. Fødevarerministeriet	3.054	2.837	2.636	2.596	2.552
§ 28. Transportministeriet	4.651	4.431	4.404	4.340	4.315
§ 29. Klima- og Energiministeriet	1.014	1.010	967	952	939
I alt på FFL10	152.935	152.204	151.829	151.299	150.846
Ændring i forhold til 2009 på FL09		-731	-1.106	-1.636	-2.089
Anm.: I personaleopgørelserne er ikke inkluderet personaleforbrug, der vil følge af udmøntning af særlige reserver mv. på FFL10. Visse institutioner indgår ikke i personaleopgørelserne.					

Personaleforbruget på Skatteministeriets område skønnes at falde med knap 563 årsværk fra 2009 til 2010. Det forventede fald skal blandt andet ses i sammenhæng med fusionen af den kommunale- og statslige skatte- og afgiftsadministration, som muliggør effektiviseringer i kraft af stordriftsfordele, reformsynergier og forbedring af IT-understøttelsen.

På Videnskabsministeriets område skønnes personaleforbruget at stige med 876 årsværk fra 2009 til 2010. Stigningen vedrører universiteterne og sker som led i globaliseringsstrategien.

Stigningen i personaleforbruget på Undervisningsministeriets område på 360 årsværk fra 2009 til 2010 afspejler overvejende et øget lærerbehov på de almene gymnasier som følge af elevvækst.

Dertil kommer en række mindre ændringer i personaleforbruget på de fleste ministerområder. I opgørelsen er der ikke taget højde for, hvor meget personaleforbruget

vil blive øget i perioden 2010-2013 som følge af udmøntningen af diverse reserver på finanslovsforslaget for 2010. Reserverne udmøntes i forbindelse med de årlige finanslovsforhandlinger.

3.3 Statens indtægter

I 2009 ventes statens indtægter at udgøre ca. 605 mia. kr., jf. tabel 3.7. Det er en nedjustering på godt 1¼ mia. kr. i forhold til skønnet i maj, der primært skyldes lavere indtægter fra moms og afgifter.

På finanslovsforslaget for 2010 er statens indtægter budgetteret til 576½ mia. kr. svarende til et fald på godt 4½ pct. i forhold til skønnet for indtægterne i 2009. Faldet skyldes forventede lavere provenuer fra personskatter og pensionsafkastskat.

Tabel 3.7					
Statens indtægter					
	2009			2010	
	Maj	August	Ændr.	FFL10	Ændr. 09-10
Mia. kr. (årets priser)					
Personskat til staten, netto	159,7	167,0	7,4	140,9	-26,2
- heraf afgift på SP-udbetalinger	8,5	15,0	6,5	0,4	-14,6
Arbejdsmarkeds- og sociale bidrag	100,4	99,7	-0,6	100,5	0,8
Erhvervsskatter til staten, netto	39,9	41,0	1,1	41,6	0,7
Moms	179,0	169,6	-9,4	174,9	5,3
Registreringsafgift	16,2	13,5	-2,7	15,2	1,8
Benzin, vægt- og ansvarsafgift mv.	23,3	22,9	-0,4	23,8	0,9
Energi- og miljøafgifter	33,0	32,7	-0,3	36,1	3,4
Nydelsesmiddel- og øvrige afgifter	18,9	17,7	-1,1	19,0	1,3
Pensionsafkastskat	7,3	10,9	3,7	-6,3	-17,2
Tinglysningsafgift mv.	7,7	7,4	-0,3	7,3	-0,1
Skatter og sociale bidrag i alt	585,3	582,5	-2,8	553,2	-29,3
Øvrige indtægter	21,1	22,6	1,5	23,3	0,7
Indtægter i alt	606,4	605,1	-1,3	576,5	-28,6

Indtægtsskønnene for 2009 og 2010 er baseret på den seneste konjunkturvurdering, jf. *Økonomisk Redegørelse*, august 2009. De væsentligste budgetteringsforudsætninger er vist i tabel 3.8.

I forhold til konjunkturvurderingen i maj forventes lavere BNP-vækst i 2009 navnlig afledt af et større fald i privatforbruget end tidligere ventet. Udskrivningsgrundlagene for bundskat og arbejdsmarkedsbidrag er endvidere nedjusteret lidt som følge af en forventning om lavere indkomster for selvstændige end vurderet i maj.

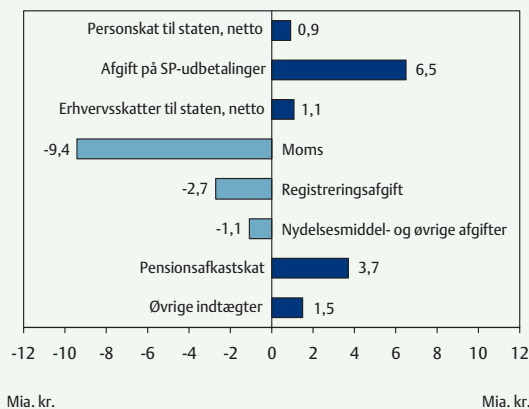
Der forventes positive vækstrater for privatforbrug og BNP i 2010, mens ledigheden forventes at stige fra 105.000 personer i 2009 til 150.000 personer i 2010.

Tabel 3.8**Budgetteringsforudsætninger, 2009-2010**

	2009		Ændr.	2010
	Maj	August		August
BNP, realvækst i pct.	-2,5	-3,0	-0,5	1,0
Privatforbrug, realvækst i pct.	-1,3	-3,7	-2,4	2,8
Heraf biler	-22,0	-30,0	-8,0	15,0
Forbrugerpriser, vækst i pct.	1,4	1,4	0,0	2,0
Momsgrundlag, nominal vækst pct.	-0,5	-3,1	-2,7	4,3
Timeløn for LO/DA-arbejder, nominal vækst i pct.	3,3	3,6	0,3	3,1
Ledighed, 1.000 personer	105	105	0	150
Beskæftigelse, 1.000 personer	2.808	2.802	-6	2.729
Udskrivningsgrundlag, bundskat, mia. kr.	883,3	882,1	-1,2	927,4
Udskrivningsgrundlag, arbejdsmarkedsbidrag, mia. kr.	1.020,4	1.016,0	-4,4	1.022,4
Oliepris, kroner pr. tønde	299	329	30	374

Statens indtægter i 2009

De væsentligste justeringer af statens indtægter i 2009 i forhold til majvurderingen er vist i figur 3.2.

Figur 3.2**Vigtigste revisioner af indtægtsskøn for 2009 i forhold til majsåen**

Anm.: Personskat til staten, netto er her opgjort ekskl. afgift på SP-udbetalinger.

Personskatterne til staten eksklusiv afgift på SP-udbetalinger (152,0 mia. kr.) er opjusteret med 0,9 mia. kr. i forhold til maj, hvilket blandt andet skal ses i lyset af lavere forventede pensionsindbetalinger.

Afgift på SP-udbetalinger (15,0 mia. kr.) er 6,5 mia. kr. højere end skønnet i maj, hvilket hovedsagligt skyldes, at en højere andel af SP-midlerne forventes udbetalt og dermed beskattet i 2009.

Erbvervsskatter til staten (41,0 mia. kr.) er opjusteret med 1,1 mia. kr. Ændringen skyldes primært, at proventet fra skatter og afgifter fra kulbrinteproducerende selskaber er opjusteret med 2,5 mia. kr. som følge af en opjustering af olieprisen. I modsat retning trækker en nedjustering af selskabsskatten fra ikke-kulbrinteproducerende selskaber, hvilket blandt andet skal ses i lyset af lavere forventet indenlandsk efterspørgsel end ventet i maj.

Momsindtægterne (169,6 mia. kr.) skønnes 9,4 mia. kr. lavere end i maj. Det kan primært henføres til, at skønnet for privatforbruget er nedjusteret. Desuden bidrager en nedjustering af investeringsomfanget, herunder i boligbyggeri, til et lavere skøn for momsgrundlaget.

Registreringsafgiften (13,5 mia. kr.) ventes at indbringe 2,7 mia. kr. mindre end skønnet i maj. Det skyldes primært, at skønnet for privatforbruget af biler er nedjusteret siden maj.

Nydelsesmiddel- og øvrige afgifter (17,7 mia. kr.) er nedjusteret med 1,1 mia. kr. i forhold til majvurderingen. Det afspejler, at skønnet for privatforbruget er nedjusteret siden maj.

Pensionsafkastskatten (10,9 mia. kr.) er opjusteret med 3,7 mia. kr. i 2009, hvilket primært skyldes, at restskattebetalingerne vedrørende indkomståret 2008 er opjusteret med 3,8 mia. kr. i forhold til maj. Skønnet for pensionsafkastskatten vedrørende indkomståret 2009 er omtrent uændret, hvilket dækker over to modsatrettede bevægelser. Aktiekurstigningerne i 2009 er opjusteret, mens afkastet på renteswaps og obligationer er nedjusteret i forhold til skønnet i majvurderingen.

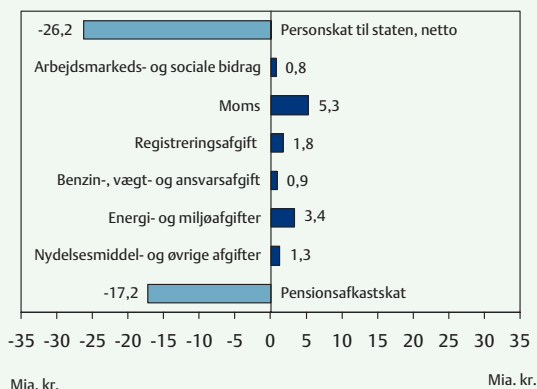
Øvrige indtægter (22,6 mia. kr.) er opjusteret med 1,5 mia. kr. siden maj. Det skyldes blandt andet, at skønnet for statens indtægter fra overskudsdelingen i forbindelse med kulbrinteindvindingen i Nordsøen er opjusteret i forhold til maj. Det kan primært henføres til, at skønnet for olieprisen målt i kroner er opjusteret. I modsat retning trækker, at skønnet for renter af statens mellemværende med Danmarks Nationalbank er nedjusteret, blandt andet som følge af at de pengepolitiske renter er faldet mere end ventet.

Statens indtægter i 2010

De væsentligste ændringer i statens indtægter fra 2009 til 2010 fremgår af *figur 3.3* og er uddybet nedenfor.

Figur 3.3

De væsentligste indtægtsændringer fra 2009 til 2010

Personskatterne til staten (140,9 mia. kr.) forventes at indbringe 26,2 mia. kr. mindre i 2010 end i 2009. Det forventede fald i proventet skyldes implementeringen af væsentlige elementer af skattereformen i *Forårspakke 2.0* i 2010 samt bortfaldet af det ekstraordinære provenu fra den særlige afgift på udbetalingerne af SP-midler i 2009. Proventet fra udbetaling af SP-midlerne skønnes at udgøre 15 mia. kr. i 2009 og 0,4 mia. kr. i 2010.

Skattereformen i *Forårspakke 2.0* er underfinansieret i de første år af hensyn til den nuværende økonomiske situation. De fleste af lempelserne i aftalen gennemføres således hurtigt, mens finansieringselementerne implementeres gradvist. I 2010 indebærer reformen blandt andet, at mellemskatten afskaffes, bundskatten nedsættes med 1½ pct.-enheder, og topskattegrænsen forhøjes med 36.000 kr. Indkomstskattenedsættelserne finansieres blandt andet med lavere værdi af fradrag, mindre skattebegunstigelse af visse personalegoder, grønne afgifter, færre særordninger for erhvervslivet, konkrete initiativer, der sikrer effektiv skattekontrol, og auktionering af CO₂-kvoter, jf. *Økonomisk Redegørelse*, maj 2009, boks 5.1.

Arbejdsmarkeds- og sociale bidrag (100,5 mia. kr.) skønnes at indbringe 0,8 mia. kr. mere i 2010 end i 2009 på baggrund af en relativt beskedent forventet vækst i lønindkomsterne og overskud af personligt ejede virksomheder.

Momsindtægterne (174,9 mia. kr.) skønnes at stige med 5,3 mia. kr. fra 2009 til 2010. Det kan primært henføres til, at momsgrundlaget fra privatforbruget samt fra råstofanvendelse i erhverv ventes forøget i 2010.

Registreringsafgiften (15,2 mia. kr.) ventes at indbringe 1,8 mia. kr. mere i 2010 end i 2009. Det skyldes, at privatforbruget af køretøjer ventes at stige med 15 pct. i 2010. Hertil kommer en mindre forøgelse af proventet fra registreringsafgiften som følge

af, at registreringsafgiften vedrørende taxier er omlagt i forbindelse med *Forårspakke 2.0*.

Benzin-, vægt- og ansvarsafgiften (23,8 mia. kr.) skønnes at stige med 0,9 mia. kr. fra 2009 til 2010. Det kan henføres til, at bilparken forventes øget i 2010. Som led i *Forårspakke 2.0* er der endvidere indført en årlig afgift for dieseldrevne personbiler og nye dieseldrevne varebiler uden partikelfilter samt ejeravgift for nye varebiler.

Energi- og miljøafgifter (36,1 mia. kr.) ventes øget med 3,4 mia. kr. fra 2009 til 2010. Det skal ses i sammenhæng med en række elementer i *Forårspakke 2.0*. For det første øges energiafgifterne på el og fossile brændsler i såvel husholdninger som erhverv uanset anvendelse. Desuden indføres en afgift på energi anvendt til komfortkøling samt en afgift på smøreolier. Endelig ligestilles afgiftsreglerne for central og decentral kraftvarme.

Nydelsesmiddel- og øvrige afgifter (19,0 mia. kr.) ventes øget med 1,3 mia. kr. fra 2009 til 2010. Det skal ses i sammenhæng med den forventede vækst i privatforbruget. Desuden er der som led i *Forårspakke 2.0* aftalt forhøjelser af en række punktafgifter, herunder tobaksafgiften samt afgiften af chokolade og konsumis mv. Endelig indføres der en afgift på mættet fedt i mejeriprodukter (mælk undtaget) samt i olier medio 2010.

Pensionsafkastskatten (-6,3 mia. kr.) skønnes at indbringe 17,2 mia. kr. mindre i 2010 end i 2009. Faldet i provenuet skal ses i lyset af omlægningen af pensionsafkastskatten, der blev vedtaget af Folketinget i 2007. Omlægningen indebærer for det første, at indbetalingstidspunktet for pensionsafkastskat, der er optjent i 2010, flyttes fra 2010 til 2011. I 2010 indbetales der således ikke pensionsafkastskat vedrørende indkomståret 2010. Desuden indebærer omlægningen, at fremført og endnu ikke modregnet negativ pensionsafkastskat udbetales i 2010 i forbindelse med overgangen fra skattepligt på institutniveau til individniveau. Denne udbetaling af negativ skat skønnes at udgøre godt 6 mia. kr.

3.4 Statens finansieringsbehov og gæld

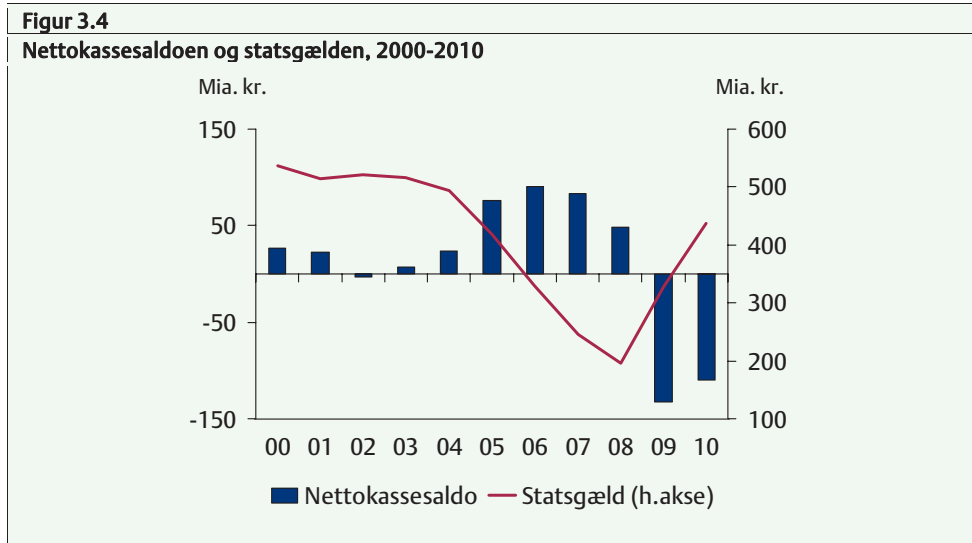
Statsgælden i 2009 og 2010

Statsgælden målt som andel af BNP skønnes at stige fra 11,3 pct. af BNP i 2008 til 24,8 pct. af BNP i 2010, *jf. tabel 3.9*. Det er således en stigning på 13½ pct-enheder. Dermed ventes statsgælden at stige kraftigt over en toårig periode for første gang siden 2002. Korrigeret for statslige genudlån relateret til den finansielle uro skønnes stigningen i statsgælden at udgøre 7,3 pct-enheder fra 2008 til 2010.

Tabel 3.9				
Statsgælden 2008-2010				
	2008	2009	2010	Ændr. 08-10
Nominel gæld ultimo året, mia. kr. (årets priser)				
Indenlandsk gæld	429,5	480,7	568,6	139,0
Udenlandsk gæld	133,1	161,1	160,0	26,9
Statens konto i Nationalbanken ¹⁾	-230,6	-183,2	-163,2	67,5
Den Sociale Pensionsfonds formue ²⁾	-124,7	-118,6	-113,2	11,5
- DSP's kontoindestående i Nationalbanken	-27,3	0,0	0,0	27,3
Øvrige fondes formuer ³⁾	-11,0	-12,7	-14,6	-3,6
Samlet statsgæld	196,2	327,4	437,5	241,3
Samlet statsgæld i pct. af BNP	11,3	19,2	24,8	13,5
Genudlån til statsgaranterede enheder ⁴⁾	28,4	30,5	32,6	4,2
Genudlån mv. relateret til den finansielle uro ⁵⁾	4,4	100,7	113,6	109,2
Samlet statsgæld korr. for genudlån i pct. af BNP ⁴⁾	9,7	17,4	23,0	13,3
Samlet statsgæld korr. for genudlån relateret til den finansielle uro i pct. af BNP ⁵⁾	11,1	13,3	18,4	7,3
1) Statens konto i Nationalbanken er opgjort ifølge statsregnskabet for 2008, mens kontoen for 2009 og 2010 er opgjort ifølge Nationalbankens månedsbalance.				
2) Formuen inkluderer obligationsbeholdning og kontoindestående i Nationalbanken.				
3) Højteknologifonden og Forebyggelsesfonden. Formuen inkluderer obligationsbeholdning og kontoindestående i Nationalbanken.				
4) Omfatter alene genudlån til Udviklingsselskabet By og Havn I/S, A/S Storebælt og A/S Øresund. Tallene stemmer derfor ikke overens med de samlede ændringer i genudlån, der fremgår af tabel 3.10.				
5) Genudlån til Island, Letland, virkning af kreditpakken, eksportlån i regi af Eksport Kredit Fonden og Finansiell Stabilitet A/S.				

Opgjort nominelt skønnes statsgælden at stige med 241¼ mia. kr. fra 196¼ mia. kr. i 2008 til 437½ mia. kr. i 2010. Stigningen i statsgælden skyldes blandt andet et større omfang af genudlån i forbindelse med kreditpakken, Finansiell Stabilitet A/S, Island, Letland og eksportlån i regi af Eksport Kredit Fonden samt store underskud på DAU-saldoen.

Ændringen i statsgælden fra år til år svarer – bortset fra kurseffekter ved lånoptagelse – til nettokassesaldoen, dvs. likviditetseffekten af statens budget, *jf. figur 3.4*. Nettokassesaldoen afspejler statens nettobetaling og afviger dermed fra DAU-saldoen, der er en regnskabsmæssig opgørelse af statens indtægter og udgifter, som ikke nødvendigvis er sammenfaldende med statens faktiske ind- og udbetalinger i et givet år.

Forskellen mellem nettokasse- og DAU-saldoen kan blandt andet henføres til beholdningsbevægelser, periodiseringer og statslige genudlån.

For 2009 og 2010 skønnes nettokassesaldoen at udgøre henholdsvis $-132\frac{1}{4}$ mia. kr. og $-109\frac{1}{2}$ mia. kr., jf. tabel 3.10. I forhold til skønnet i maj er der tale om en nedjustering på $46\frac{1}{2}$ mia. kr. i 2009, der primært følger af et forventet øget omfang af genudlån relateret til den finansielle uro og lavere skøn for DAU-saldoen. Mens det i 2009 således især er et stort omfang af genudlån, der bidrager til et stort skønnet underskud på nettokassesaldoen, kan det ventede underskud på nettokassesaldoen i 2010 primært tilskrives underskuddet på DAU-saldoen.

Tabel 3.10				
DAU, nettokassesaldo og ændring i statsgæld 2008-2010, mia. kr.				
	2008	2009		2010
	Regnskab	Maj	August	FFL10
Mia. kr., årets priser				
DAU-saldo	72,3	-21,5	-26,5	-91,1
Genudlån mv. (§ 40)	-13,5	-66,8	-104,9	-18,2
- heraf kapitalinskud afledt af kreditpakken	-	-50,0	-55,0	0,0
- heraf udlån til Island	-	-3,7	-2,7	-0,9
- heraf udlån til Letland	-	-	0,0	-3,0
- heraf eksportlån i regi af Eksport Kredit Fonden	-	-2,0	-4,0	-9,0
- heraf Finansiell Stabilitet A/S	-4,4	-3,5	-34,6	0,0
Beholdningsbevægelser og periodisering mv. (§ 41)	-10,4	2,5	-0,9	-0,1
Nettokassesaldo	48,3	-85,8	-132,3	-109,5
Nettofinansieringsbehov (-nettokassesaldo)	-48,3	85,8	132,3	109,5
Kurseffekter ved lånoptagelse/nettokøb af obligationer i Den Sociale Pensionsfond mv. ¹⁾	-1,7	0,7	-1,2	0,7
Ændring i statsgæld (år til år)	-50,0	86,5	131,2	110,1

1) Kurseffekter ved lånoptagelse afspejler emissionskurstab eller -gevinster ved udstedelse af statsobligationer og nettokøb af obligationer i den Sociale Pensionsfond mfl.

Omfanget af genudlån skønnes øget med 38 mia. kr. til knap 105 mia. kr. i 2009 i forhold til majvurderingen. Hovedparten af stigningen relaterer sig til den finansielle uro, herunder kapitalinskud i medfør af kreditpakken, genudlån til Finansiell Stabilitet A/S, Island og eksportlån i regi af Eksport Kredit Fonden. Det større omfang af genudlån til Finansiell Stabilitet A/S i 2009 i forhold til majvurderingen skyldes overtagelsen og afviklingen af Roskilde Bank A/S, der i august 2009 blev overdraget fra Nationalbanken til Finansiell Stabilitet A/S.

Dertil kommer, at der med *Lov om statsligt kapitalinskud i kreditinstitutter* er givet mulighed for et statsligt kapitalinskud i penge- og realkreditinstitutter på ca. 100 mia. kr. i hybrid kernekapital fra staten. Ved ansøgningsfristens udløb den 30. juni 2009 er der ansøgt om midler for i alt ca. 63 mia. kr. Der er foreløbigt indregnet et træk på 55 mia. kr. i 2009. De afledte renteindtægter fra kapitalinskuddet i medfør af kreditpakken reducerer dermed de offentlige nettorenteudgifter.

Likviditetsjusteringen fra beholdningsbevægelser og periodiseringer mv. forventes isoleret set at bidrage til en forværring af nettokassesaldoen på 0,9 mia. kr. i 2009.

Siden majvurderingen er statens samlede indenlandske og udenlandske lånebehov steget med 21,0 mia. kr. til 139,9 mia. kr. i 2009, *jf. tabel 3.11*. Stigningen dækker over et øget indenlandsk lånebehov. I 2010 skønnes det samlede lånebehov at være godt 165 mia. kr. Stigningen i lånebehovet fra 2009 til 2010 skal primært ses i lyset af en kraftig svækkelse af statens finanser.

Tabel 3.11

Bruttofinansieringsbehov og statens låntagning 2008-2010

	2008	2009		2010
	Regnskab	Maj	August	FFL10
Nettofinansieringsbehov	-48,3	85,8	132,3	109,5
- Afdrag på statsgæld i alt ¹⁾ :	62,7	93,9	93,5	76,7
Bruttofinansieringsbehov	14,4	179,7	225,9	186,2
Betalinger til staten ifm. valutawaps	5,6	11,1	11,1	1,2
- Nedbringelse af statens konto i Nationalbanken	-171,8	49,7	75,0	20,0
Lånebehov²⁾	180,6	118,9	139,9	165,0
- heraf indenlandsk lånebehov	83,4	81,9	94,3	140,8
- heraf udenlandsk lånebehov	97,1	37,1	45,6	24,2

1) Inkl. betalinger fra staten i valutawaps samt statslige fondes nettoobligationskøb.

2) Indenlandsk og udenlandsk lånebehov.

I 2009 og 2010 forventes et indenlandsk lånebehov på henholdsvis 94 og 141 mia. kr. Det aktuelle niveau for statsligt kapitalindskud vedrørende kreditpakken på 55 mia. kr. og overdragelsen af Roskilde Bank A/S fra Nationalbanken til Finansiell Stabilitet A/S påvirker ikke det indenlandske lånebehov, da det finansieres ved træk på statens konto i Nationalbanken.

Det udenlandske lånebehov forventes at falde med knap 21½ mia. kr. fra godt 45½ mia. kr. i 2009 til godt 24 mia. kr. i 2010, hvilket skyldes, at en del af låntagningen i 2009 gik til opbygning af valutareserven i Nationalbanken, mens den udenlandske låntagning i 2010 udelukkende forventes at refinansiere forfald af udenlandsk gæld.

Udviklingen i statsgælden afspejles i 2009 og 2010 ikke fuldt ud i udviklingen i ØMU-gælden, *jf. tabel 3.12*. ØMU-gælden omfatter primært statens, kommuners og regioners obligationsgæld. Statens indestående i Nationalbanken modregnes ikke i ØMU-gælden. Herudover korrigeres der i ØMU-gældsopgørelsen for beholdningen af statsobligationer i de offentlige delsektorer.

ØMU-gælden målt som andel af BNP skønnes øget fra 38,3 pct. af BNP i 2009 til 42,3 pct. af BNP i 2010. Stigningen fra 2009 til 2010 er således på 4 pct.-enheder. I forhold til 2008 er der samlet set tale om en stigning på 8,8 pct.-enheder. Korrigeret for genudlån relateret til den finansielle uro, herunder kapitalindskud afledt af kreditpakken, genudlån til Island og Letland, Finansiell Stabilitet A/S og eksportlån i regi af Eksport Kredit Fonden, udgør stigningen 2,6 pct.-enheder fra 2008 til 2010.

Tabel 3.12

ØMU-gælden 2008-2010

	2008	2009	2010	Ændr. 08-10
Nominel gæld ultimo året, mia. kr. (årets priser)				
Staten:				
Indenlandsk gæld	429,5	480,7	568,6	139,0
Udenlandsk gæld	133,1	161,1	160,0	26,9
Den Sociale Pensionsfonds statsobligationsbeholdning	-87,8	-82,7	-77,3	10,5
Øvrige fondes statsobligationsbeholdning	-10,8	-12,7	-14,6	-3,8
Øvrige statslige poster	16,8	6,7	8,3	-8,5
Kommuner:				
Samlet gæld	100,6	100,6	100,6	0,0
Beholdning af statsobligationer	-2,3	-2,3	-2,3	0,0
Sociale kasser og fonde (ATP mv.):				
Beholdning af statsobligationer mv.	1,2	1,2	2,2	1,0
Samlet ØMU-gæld	580,3	652,7	745,4	165,1
Samlet ØMU-gæld i pct. af BNP	33,5	38,3	42,3	8,8
Genudlån til statsgaranterede enheder ¹⁾	28,4	30,5	32,6	4,2
Genudlån relateret til den finansielle uro ²⁾	4,4	100,7	113,6	109,2
Samlet ØMU-gæld korr. for genudlån	551,9	622,2	712,8	160,9
Samlet ØMU-gæld korr. for genudlån relateret til den finansielle uro ²⁾	575,8	551,9	631,8	56,0
Samlet ØMU-gæld korr. for genudlån i pct. af BNP ²⁾	31,8	36,5	40,5	8,6
Samlet ØMU-gæld korr. for genudlån relateret til den finansielle uro i pct. af BNP ²⁾	33,2	32,4	35,9	2,6

1) Genudlån til Udviklingselskabet By og Havn I/S, A/S Storebælt og A/S Øresund, hvorfor tallene ikke stemmer helt overens med de samlede ændringer i genudlån, der fremgår af tabel 3.10.

2) Genudlån til Island, Letland, kreditpakken, Finansiell Stabilitet A/S og eksportlån i regi af Eksport Kredit Fonden.

Udviklingen i ØMU-gælden og statsgælden giver imidlertid ikke et dækkende billede af holdbarheden af de offentlige finanser. Det skyldes, at ØMU-gæld og statsgæld ikke fuldt ud omfatter statslige, kommunale og regionale finansielle nettoforpligtelser og aktiver i forhold til andre sektorer. Udgangspunktet for vurderinger af de offentlige finansers langsigtede holdbarhed er derfor det offentliges finansielle nettogæld. Den offentlige finansielle nettogæld afspejler forskellen mellem finansielle passiver og aktiver for hele den offentlige sektor.

Den offentlige finansielle nettogæld blev i 2007 vendt til et nettotilgodehavende på 4,1 pct. af BNP og steg til 6,1 pct. af BNP i 2008. Fra 2009 til 2010 skønnes det offentlige nettotilgodehavende imidlertid at blive vendt til en nettogæld på 0,8 pct. af BNP, *jf. tabel 3.13*. Opbyggelsen af nettogæld fra 2009 til 2010 skal ses i lyset af et

større underskud på de offentlige finanser. For perioden 2007 til 2010 er der tale om en stigning i nettogælden på knap 5 pct.-enheder af BNP.

Tabel 3.13					
Nettogæld 2007-2010					
	2007	2008	2009	2010	Ændr. 07-10
Offentlig nettogæld	-69,3	-105,1	-72,2	13,9	83,2
Offentlig nettogæld i pct. af BNP	-4,1	-6,1	-4,2	0,8	4,9

4. Offentlige finanser og finanspolitikken

Resumé

- Med omslaget i den økonomiske situation ventes de senere års store overskud på de offentlige finanser vendt til offentlige underskud på 33½ mia. kr. i 2009 og 86¼ mia. kr. i 2010. Det svarer til henholdsvis 2,0 pct. af BNP og 4,9 pct. af BNP.
- Den offentlige saldo er nedjusteret med 11 mia. kr. i 2009 og 26 mia. kr. i 2010 i forhold til majvurderingen. Nedjusteringerne skal ses i sammenhæng med den generelle økonomiske afmatning, herunder konjunkturbetingede lavere provenuier fra skatter og afgifter.
- Det beregnede strukturelle overskud skønnes til 2¼ pct. af BNP i 2008 og godt ¼ pct. af BNP i 2009, mens der i 2010 er beregnet et strukturelt underskud på godt 1¼ pct. af BNP. Reduktionen af den strukturelle offentlige saldo afspejler primært lempelsen af finanspolitikken i 2009 og 2010.
- Der er besluttet betydelige lempelser af den økonomiske politik i 2009 og 2010. Målt ved finanseffekten skønnes finanspolitikken således at stimulere den økonomiske aktivitet med 0,9 pct. af BNP i 2009. Dette skyldes væksten i de offentlige forbrugsudgifter og skattenedsættelserne som følge af skatteaftalen fra 2007. Hertil kommer virkningen af investeringsinitiativer afledt af forårets aftaler om en grøn transportpolitik og *Forårspakke 2.0*.
- Samtidig skønnes udbetalingen af SP-midlerne at øge aktiviteten med omkring 0,3 pct. af BNP i 2009. Dermed skønnes de besluttede lempelser samlet set at stimulere aktiviteten svarende til knap 1,2 pct. af BNP i 2009.
- I 2010 skønnes aktiviteten øget yderligere med 0,7 pct. af BNP især afledt af skattenedsættelserne i forårets skattereform samt den planlagte højere vækst i de offentlige investeringsudgifter i lyset af aftalen med KL om de kommunale anlægsinvesteringer.
- De diskretionære lempelser i 2009 og 2010 skønnes således samlet set at øge aktivitetsniveauet med ca. 2 pct. af BNP i 2010.
- De samlede offentlige udgifters andel af BNP skønnes at stige fra 50,9 pct. af BNP i 2008 til 56,5 pct. af BNP i 2010. Den markante stigning skal blandt andet ses i sammenhæng med et ventet fald i BNP, konjunkturelt betingede merudgifter samt stigende offentlige forbrugs- og investeringsudgifter.
- Skattetrykket ventes reduceret fra 48,4 pct. af BNP i 2008 til 45,9 pct. af BNP i 2010, hvilket blandt andet skal ses i sammenhæng med lavere personskattetryk som følge af skattenedsættelserne i skatteaftalen fra 2007 og i *Forårspakke 2.0*.

4.1 Offentlige finanser

De nye skøn for de offentlige finanser i 2009 og 2010 tager afsæt i den aktuelle vurdering af dansk økonomi, jf. *Økonomisk Redegørelse*, august 2009.

Skønnet for de offentlige finanser i 2009 er endvidere baseret på finansloven for 2009, de ministerielle rammederegørelser for udgiftsudviklingen på statens område i 2009, kommunale og regionale budgetter for 2009 samt aftalerne med KL og Danske Regioner om økonomien i 2010. Skønnet for 2010 beror desuden på finanslovforslaget for 2010 og kommune- og regionsaftalerne for 2010. Derudover afspejler skønnene for både 2009 og 2010 forårets aftaler om en grøn transportpolitik og *Forårs-pakke 2.0*.

Danmarks Statistik har offentliggjort reviderede tal for de offentlige finanser i 2008, der viser et overskud på 59½ mia. kr., jf. *tabel 4.1*. Overskuddet er dermed 3¾ mia. kr. lavere end lagt til grund i majvurderingen navnlig afledt af et lavere momsprovenu, jf. *bilag 2*.

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Mia. kr., årets priser								
Maj	-1,4	27,3	77,1	81,5	75,1	63,2	-22,5	-60,1
August	-1,4	27,3	77,1	81,5	75,1	59,5	-33,5	-86,3
Heraf stat ¹⁾	-1,7	27,6	81,8	88,6	78,6	66,4	-	-
Heraf kommuner og amter/regioner ¹⁾	0,1	-0,4	-5,1	-7,4	-3,4	-6,6	-	-
Heraf sociale kasser og fonde ²⁾	0,2	0,2	0,4	0,3	0,0	-0,3	-	-
August, pct. af BNP	-0,1	1,9	5,0	5,0	4,5	3,4	-2,0	-4,9
1)	Opgørelsen af saldoen for henholdsvis stat samt kommuner og amter/regioner afspejler ikke fuldt ud, at staten via overførsler til kommuner og amter/regioner overvejende bærer risikoen for konjunkturtrelt betingede udsving i udgifter og indtægter.							
2)	A-kasserne og Lønmodtagernes Garantifond.							

Der skønnes offentlige underskud på 33½ mia. kr. i 2009 og 86¼ mia. kr. i 2010 svarende til henholdsvis 2,0 pct. af BNP og 4,9 pct. af BNP. Den offentlige saldo ventes således reduceret med 145¾ mia. kr. fra 2008 til 2010. Svækkelsen af de offentlige finanser svarer til 8,3 pct.-enheder af BNP.

I 2009 bidrager udbetalingen af midlerne i den Særlige Pensionsopsparing (SP) isoleret set til at forbedre den offentlige saldo med godt 12 mia. kr.¹ som følge af beskatning af SP-udbetalingerne, jf. også *Økonomisk Redegørelse*, august 2009. Provenuet fra udbetalingerne i 2009 modsvares af et lavere provenu på længere sigt. Samlet set vil udbetalingerne fra SP-ordningen dog trække i retning af mindre svækkelse af de of-

¹ Skønnet virkning på de offentlige finanser af beskatning af SP-midler samt virkning af forventede øgede indbetalinger på fradragsberettigede pensionsordninger.

fentlige finanser på ca. 0,1 mia. kr. målt i varig virkning, da skattesatsen for SP-udbetalingerne i 2009 er lidt lavere end indkomstskat. Korrigeret for udbetalingen af SP-midlerne skønnes der et underskud på de offentlige finanser på ca. 46 mia. kr. i 2009 svarende til 2,7 pct. af BNP.

Det offentlige underskud i 2010 ventes at overskride referenceværdien på 3 pct. af BNP i EU's Stabilitets- og Vækstpagt. Afhængig af de nærmere forhold kan Danmark i givet fald få en såkaldt henstilling af ECOFIN (Rådet af EU's finansministre), der indebærer anbefalinger om at gennemføre budgetforbedringer, så underskuddet bringes ned under 3 pct. af BNP inden en given frist.

Der er tale om et betydeligt omslag i de offentlige finanser afledt af konjunkturedgangen og den ekspansive finanspolitik. Vendingen i de offentlige finanser fra relativt store realiserede overskud i perioden 2005-2008 til relativt store skønnede underskud i 2009 og 2010 skal således ses i sammenhæng med den generelle økonomiske afmatning, herunder højere udgifter til indkomstoverførsler i lyset af stigende ledighed samt konjunkturbetingede lavere provenuer fra skatter og afgifter. Dertil kommer virkningen af forårets diskretionære finanspolitiske lempelser, herunder lavere skatteindtægter i 2010 som følge af skattereformen i *Forårspakke 2.0*.

Vendingens styrke er med til at understrege, at de offentlige finanser i Danmark er særdeles følsomme over for ændringer i konjunkturer og udviklingen på de finansielle markeder. Et andet eksempel herpå er det lille underskud i 2003, som i løbet af to år blev vendt til et stort overskud på 5 pct. af BNP i 2005.

Målt ved finanseffekten skønnes finanspolitikken at stimulere den økonomiske aktivitet med 0,9 pct. af BNP i 2009, *jf. afsnit 4.2*. Dette skyldes væksten i de offentlige forbrugsudgifter og skattnedsættelserne som følge af skatteaftalen fra 2007. Hertil kommer virkningen af investeringsinitiativerne i medfør af forårets aftaler om en grøn transportpolitik og løft af de kommunale anlægsinvesteringer. Samtidigt skønnes udbetalingen af SP-midlerne at øge aktiviteten med omkring 0,3 pct. af BNP i 2009. Dermed skønnes de besluttede lempelser samlet set at stimulere aktiviteten svarende til knap 1,2 pct. af BNP i 2009.

I 2010 skønnes aktiviteten øget yderligere med 0,7 pct. af BNP, især afledt af skattnedsættelserne i forårets skattereform og øgede offentlige investeringsudgifter i lyset af aftalen med KL om de kommunale anlægsinvesteringer i 2010. De diskretionære lempelser i 2009 og 2010 skønnes således samlet set at stimulere det økonomiske aktivitetsniveau med ca. 2 pct. af BNP i 2010.

Når der tages højde for konjunkturerne og andre midlertidige forholds påvirkning af de offentlige finanser, skønnes det strukturelle offentlige overskud til 2¼ pct. af BNP i 2008 og godt ¼ pct. af BNP i 2009, mens der i 2010 er beregnet et strukturelt underskud på godt 1¼ pct. af BNP, *jf. afsnit 4.3*. Reduktionen af den strukturelle offentlige saldo afspejler primært lempelsen af finanspolitikken i 2009 og 2010.

Ændringer i forhold til vurderingen i maj 2009

Siden majvurderingen har Danmarks Statistik revideret den offentlige saldo. Det offentlige overskud er opgjort til 59½ mia. kr. i 2008, hvilket er 3¾ mia. kr. lavere end lagt til grund i majvurderingen. Nedrevisionen af overskuddet dækker navnlig over et lavere momsprovenu samt et højere offentligt forbrug, jf. tabel 4.2 og bilag 2.

Sammenholdt med skønnet i maj er den offentlige saldo nedjusteret med 11 mia. kr. i 2009 og 26 mia. kr. i 2010. Nedjusteringerne af den offentlige saldo kan blandt andet henføres til konjunkturbetingede lavere provenuer fra skatter og afgifter samt større offentlige forbrugs- og investeringsudgifter blandt andet afledt af aftalerne om kommunernes og regionernes økonomi i 2010.

Tabel 4.2

Ændring af den offentlige saldo i 2008-2010 siden maj

	2008	2009	2010
Mia. kr., årets priser			
Nordsø-indtægter	1,0	2,5	1,1
Selskabsskatter, ikke kulbrinteskattepligtige	0,1	-1,6	-2,1
Pensionsafkastskat	0,0	-0,1	-4,5
Arbejdsmarkedsbidrag	-0,2	-0,4	-0,5
Personskatter mv.	0,0	5,2	-2,3
Moms	-5,1	-9,7	-9,1
Registreringsafgift	0,1	-2,5	-3,0
Øvrige skatter og afgifter	-0,7	-1,7	-1,7
Offentligt forbrug	-1,9	-1,7	-1,7
Offentlige investeringer	0,2	0,0	-4,9
Indkomstoverførsler	0,1	-0,8	0,3
Subsidier	0,9	-1,6	-2,1
Nettorenteudgifter og udbytter	0,1	0,0	-0,7
Andre udgifts- og indtægtsposter	1,7	1,3	4,9
Ændring af den offentlige saldo, i alt	-3,7	-11,0	-26,1

Anm.: Negative tal angiver saldoforværringer, mens positive tal viser saldoforbedringer.

Indtægterne fra Nordsø-aktiviteterne er opjusteret med 2½ mia. kr. i 2009 og godt 1 mia. kr. i 2010. Opjusteringen af provenuet skyldes hovedsagligt en opjustering af olieprisen målt i DKK på knap 10 pct. i 2009 og knap 5 pct. i 2010.

Skønnet for selskabsskatterne fra ikke-kulbrinteskattepligtige selskaber afspejler en nedjustering på 1½ mia. kr. i 2009 og godt 2 mia. kr. 2010. Reduktionen af provenuet skal ses i sammenhæng med en nedjustering af det generelle konjunkturbillede.

I forhold til majvurderingen skønnes provenuet fra pensionsafkastskatten omtrent uændret i 2009, men nedjusteres med 4½ mia. kr. i 2010, hvilket navnlig skyldes en nedjustering af det forventede afkast fra renteswaps.

Provenuet fra *personskatterne mv. og arbejdsmarkedsbidraget* er opjusteret med ca. 5 mia. kr. i 2009 og nedjusteret med $2\frac{3}{4}$ mia. kr. i 2010. I begge år nedjusteres udskrivningsgrundlagene for indkomstskatterne, hvilket blandt andet kan henføres til lavere beskatningsgrundlag for de selvstændige. I 2009 mere end modsvares de lavere indkomstskatteprovenuer af øgede indtægter på ca. $5\frac{1}{2}$ mia. kr. fra den særlige afgift på udbetalte SP-midler.

Momsprovenuet er nedjusteret med $9\frac{3}{4}$ mia. kr. i 2009 og godt 9 mia. kr. i 2010. Det sker blandt andet i lyset af nedjusteringer af privatforbruget, herunder købet af biler. I forlængelse heraf justeres *registreringsafgiften* ned med $2\frac{1}{2}$ mia. kr. i 2009 og 3 mia. kr. i 2010.

I forhold til majvurderingen er *øvrige skatter og afgifter* nedjusteret med $1\frac{3}{4}$ mia. kr. årligt i 2009 og 2010. Det ændrede skøn i 2009 afspejler blandt andet nedjusteringer af provenuerne fra afgifter på nydelsesmidler.

Det nominelle *offentlige forbrug* opjusteres med $1\frac{3}{4}$ mia. kr. årligt i 2009 og 2010 i forhold til majvurderingen. Opjusteringen i 2009 kan blandt andet henføres til merudgifter på det specialiserede socialområde i kommunerne og influenzaberedskabet, mens skønnet for 2010 afspejler finanslovsforslaget for 2010, herunder kommune- og regionsaftalerne for 2010.

Skønnet for de *offentlige investeringer* i 2009 svarer til skønnet i maj, mens investeringerne er opjusteret med knap 5 mia. kr. i 2010 i lyset af aftalen med kommunerne om økonomien i 2010. Realvæksten i de offentlige investeringer skønnes dermed til 14,8 pct. i 2009 og 15,3 pct. i 2010. Den markante vækst i begge år er især trukket af *Aftale om en grøn transportpolitik* og de aftalte løft af de kommunale anlægsinvesteringer.

Udgifterne til *indkomstoverførsler* er opjusteret med $\frac{3}{4}$ mia. kr. i 2009 og nedjusteret med $\frac{1}{4}$ mia. kr. i 2010. Nedjusteringen i 2010 afspejler blandt andet en lavere satsreguleringsprocent på 3,7 pct. mod 4,2 pct. i maj. En skønnet stigning i udgifterne til A-dagpenge i lyset af et højere ledighedsskøn trækker i modsat retning.

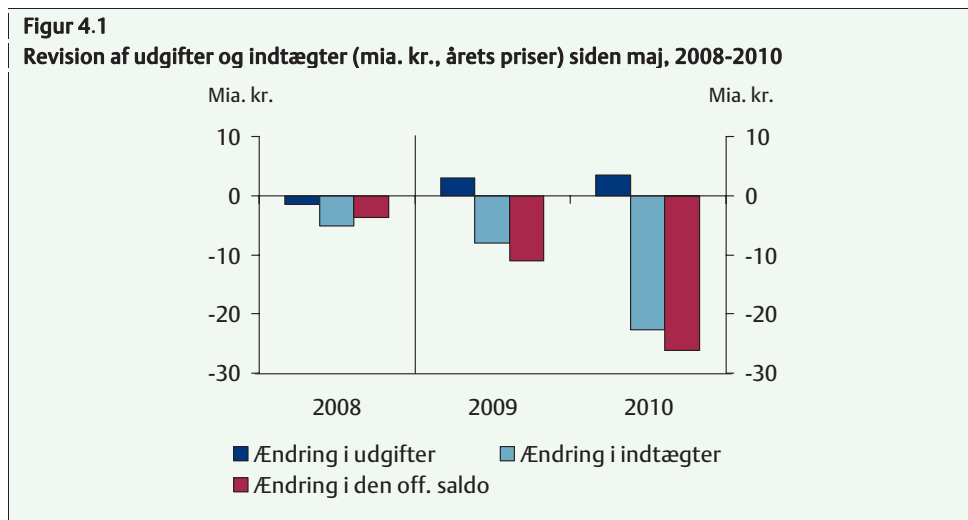
Subsidierna er opjusteret med $1\frac{1}{2}$ mia. kr. i 2009 og 2 mia. kr. i 2010. Justeringen afspejler primært en tilbagerulning af en teknisk omlægning af investeringer i banenetet, *jf. boks 4.1*.

Skønnet for *nettorenteudgifter og udbytter* er uændret i 2009 i forhold til majvurderingen, men opjusteret med $\frac{3}{4}$ mia. kr. i 2010. Opjusteringen i 2010 kan primært henføres til en betydelig stigning i gælden.

Andre udgifts- og indtægtsposter bidrager isoleret set til en opjustering af den offentlige saldo på $1\frac{1}{4}$ mia. kr. i 2009 og knap 5 mia. kr. i 2010. I 2010 er den skønnede engangsudbetaling af negativ pensionsafkastskat som følge af omlægningen af pensionsafkastskatten fra institut- til individniveau nedjusteret med ca. $1\frac{1}{2}$ mia. kr. til godt

6 mia. kr. Dertil kommer lavere kapitaloverførsler som følge af tilbagerulningen af investeringer i banenettet, jf. ovenfor. I modsat retning trækker en ventet opjustering af EU-bidraget på ca. 1½ mia. kr. i 2009 og 2010, blandt andet afledt af lavere toldindtægter.

Revisionen af de skønnede offentlige underskud i 2009 og 2010 dækker således både over større udgifter og lavere indtægter, jf. figur 4.1, men er navnlig trukket af lavere indtægter.

De ændrede skøn for de offentlige finanser i 2009 og 2010 er uddybet i *boks 4.1* og fremgår af *bilag 2*.

Boks 4.1**Revision af udgifts- og indtægtsskøn 2009 og 2010**

De nye skøn for de offentlige finanser indebærer en nedjustering af saldoen på 11 mia. kr. i 2009 og 26 mia. kr. i 2010 i forhold til majvurderingen, jf. nedenfor.

Det nominelle *offentlige forbrug* er opjusteret med 1¾ mia. kr. i 2009 i forhold til majvurderingen afledt af forventede merudgifter til blandt andet det specialiserede socialområde i kommunerne, politiet, influenzaberedskab og COP15. Samtidigt opjusteres skønnet for 2010 med 1¾ mia. kr. i lyset af blandt andet finanslovsforslaget for 2010, herunder aftalerne om kommunernes og regionernes økonomi for 2010 og en opjustering af skønnet for den offentlige lønstigningstakt afledt af et forventet større bidrag fra reguleringsordningen. Realvæksten i det offentlige forbrug skønnes til 1,4 pct. i 2009 og til 1,0 pct. i 2010, hvilket er på linje med skønnet i majvurderingen.

Skønnet for de nominelle *offentlige investeringer* fastholdes i 2009, men opjusteres med knap 5 mia. kr. i 2010 i forhold til majvurderingen. De forventede merudgifter i 2010 følger primært af forårets aftale om kommunernes økonomi i 2010, herunder det markante løft af investeringsniveauet på de kommunale serviceområder. I forlængelse heraf er skønnet for realvæksten i de offentlige investeringer i 2010 opjusteret til 15,3 pct., mens der til grund for majvurderingen lå et overvejende beregningsteknisk skøn på 2 pct. Realvæksten i 2009 er opjusteret fra 14,2 pct. til 14,8 pct. på baggrund af Danmarks Statistiks nedrevision af de offentlige investeringer i 2008.

Udgifterne til *indkomstoverførsler* er opjusteret med ¾ mia. kr. i 2009 og nedjusteret med ¼ mia. kr. i 2010. I 2009 forventes der højere udgifter til A-dagpenge, men lavere udgifter til kontanthjælp i lyset af ændret skøn for andelen af forsikrede og ikke-forsikrede ledige. Derudover forventes en stigning i udgifterne til Statens Voksenuddannelsesstøtte (SVU) afledt af større søgning end ventet. Nedjusteringen i 2010 skal blandt andet ses i sammenhæng med en lavere satsreguleringsprocent på 3,7 pct. mod en skønnet regulering på 4,2 pct. i maj. I modsat retning trækker øgede udgifter til A-dagpenge afledt af en opjustering af ledighedsskønnet samt forventede merudgifter til efterløn.

Subsidierne er opjusteret med 1½ mia. kr. i 2009 og 2 mia. kr. i 2010. Justeringerne afspejler primært, at en teknisk ændring af investeringsudgifter i banenettet i majvurderingen tilbagerulles, da det er uklart, hvorledes Danmarks Statistik vil håndtere ændringen. Dette indebærer en omtrent tilsvarende reduktion af udgifterne til kapitaloverførsler.

Skønnet for *nettorenteudgifter og udbytter* er uændret i 2009 i forhold til majvurderingen, men opjusteret med ¾ mia. kr. i 2010 i forhold til majvurderingen. Det uændrede niveau for 2009 skal blandt andet ses i lyset af højere renteindtægter afledt af kreditpakken, der opvejer stigningen i gælden, mens opjusteringen i 2010 kan henføres til en betydelig stigning i gælden.

Andre udgifts- og indtægtsposter bidrager isoleret set til en opjustering af den offentlige saldo på 1¼ mia. kr. i 2009 og knap 5 mia. kr. i 2010. I 2010 er den skønnede engangsudbetaling af negativ pensionsafkastskat som følge af omlægningen af pensionsafkastskatten fra institut- til individniveau nedjusteret med ca. 1½ mia. kr. til godt 6 mia. kr. Dertil kommer lavere kapitaloverførsler som følge af tilbagerulningen af investeringer i banenettet, jf. ovenfor. I modsat retning trækker en ventet opjustering af EU-bidraget på ca. 1½ mia. kr. i 2009 og 2010 blandt andet afledt af lavere toldindtægter.

Boks 4.1 (fortsat)**Revision af udgifts- og indtægtsskøn 2009 og 2010**

Indtægterne fra Nordsø-aktiviteterne er opjusteret med 2½ mia. kr. i 2009 og godt 1 mia. kr. i 2010. Opjusteringen af provenuet skyldes hovedsagligt en opjustering af olieprisen målt i DKK på knap 10 pct. i 2009 og knap 5 pct. i 2010. Energistyrelsens prognose for produktionen af olie og gas er i forhold til majvurderingen uændret i såvel 2009 som 2010.

De skønnede provenuer fra *selskabsskatterne fra ikke-kulbrinteskattepligtige selskaber* er nedjusteret med 1½ mia. kr. i 2009 og godt 2 mia. kr. i 2010. Nedjusteringen i 2009 skyldes primært lavere provenu fra virksomheder uden for den finansielle sektor afledt af forventet lavere efterspørgsel. I 2010 kan nedjusteringen henføres til såvel den finansielle sektor som de øvrige sektorer i lyset af forventet lavere efterspørgsel end i maj.

Provenuet fra *pensionsafkastskatten* er omtrent uændret i 2009 i forhold til majvurderingen, men nedjusteret med 4½ mia. kr. i 2010. Justeringen af provenuet i 2010 skyldes primært en nedjustering af det forventede afkast fra renteswaps mv.

Provenuet fra *personskatterne mv. og arbejdsmarkedsbidraget* er opjusteret med ca. 5 mia. kr. i 2009 og nedjusteret med 2¾ mia. kr. i 2010. I begge år nedjusteres udskrivningsgrundlagene for indkomstskatterne, hvilket blandt andet kan henføres til lavere beskatningsgrundlag for de selvstændige. Merindtægter på ca. 5½ mia. kr. fra den særlige afgift på udbetalte SP-midler mere end modsvarer de lavere indkomstkatteprovenuer i 2009.

Momsprovenuet er nedjusteret med 9¼ mia. kr. i 2009 og godt 9 mia. kr. i 2010. Heraf kan godt halvdelen af nedjusteringen i 2009 og 2010 henføres til nedjusteringer af det skønnede privatforbrug, herunder køb af biler. Derudover nedjusteres også moms af investeringer, herunder særligt moms på investeringer i boligbyggeri, samt moms af råstofanvendelse i erhverv.

I forlængelse heraf er provenuet fra *registreringsafgiften* justeret ned med 2½ mia. kr. i 2009 og 3 mia. kr. i 2010 som følge af færre bilkøb såvel i husholdningerne som i erhvervene end skønnet i maj.

Øvrige skatter og afgifter er nedjusteret med ca. 1¼ mia. kr. årligt i 2009 og 2010. Revisionen afspejler blandt andet nedjusteringer af provenuet fra afgifter på nydelsesmidler, herunder cigaretter og røgtobak, chokolade, øl, vin og spiritus mv. i lyset af nedjusteringer af privatforbruget.

Udviklingen i udgifts- og skattetryk, 2003-2010

Det samlede offentlige udgiftstryk skønnes at udgøre 56,5 pct. af BNP i 2010. Det er således en stigning på 2,3 pct.-enheder i forhold til 2003, *jf. tabel 4.3*. Stigningen kan især henføres til en forøgelse af det offentlige forbrugstryk på 2,2 pct.-enheder samt forøgelse af de offentlige investeringer som andel af BNP. I modsat retning trækker et fald på 1,2 pct.-enheder i renteudgifternes andel af BNP blandt andet afledt af gældsnedbringelsen, mens udgifterne til indkomstoverførsler som andel af BNP er omtrent uændret.

Tabel 4.3

Udgifts- og skattetryk 2003-2010

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Ændr. 2003- 2010
Pct. af BNP									
Forbrug	26,5	26,5	26,0	25,9	26,0	26,7	28,6	28,7	2,2
Indkomstoverførsler	17,4	17,1	16,5	15,6	15,3	15,2	16,6	17,3	-0,1
Investeringer	1,6	1,8	1,8	2,0	1,7	1,8	2,1	2,4	0,8
Renteudgifter	3,4	3,1	2,6	2,2	2,0	1,8	2,2	2,2	-1,2
Øvrige udgifter	5,2	5,2	5,0	5,0	5,0	5,4	5,6	5,8	0,6
Udgiftstryk¹⁾	54,2	53,7	51,9	50,7	50,0	50,9	55,1	56,5	2,3
Personskatter mv. ²⁾	21,8	21,2	21,2	21,1	21,4	21,6	22,0	20,0	-1,8
Arbejdsmarkedsbidrag	4,4	4,4	4,4	4,4	4,5	4,6	4,8	4,6	0,2
Pensionsafkastskat	0,4	1,6	2,4	0,8	0,3	0,4	0,4	0,5	0,1
Selskabsskatter	2,9	3,2	3,9	4,4	3,6	3,4	2,4	2,6	-0,3
Moms	9,6	9,8	10,1	10,3	10,4	10,1	10,0	10,1	0,4
Øvrige indirekte skatter	7,8	7,8	7,9	7,8	7,6	7,3	6,9	7,1	-0,7
Øvrige skatter ³⁾	1,2	1,2	1,1	1,0	1,0	1,0	1,1	1,0	-0,2
Skattetryk	48,1	49,2	51,0	49,8	48,8	48,4	47,4	45,9	-2,2
Renteindtægter	1,5	1,5	1,3	1,3	1,4	1,6	1,5	1,6	0,1
Øvrige indtægter	4,6	5,1	4,8	4,8	4,5	4,6	4,5	4,3	-0,3
Told mv. til EU ⁴⁾	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	0,0
Indtægtstryk¹⁾	54,1	55,6	56,9	55,7	54,5	54,3	53,2	51,6	-2,5
1)	Opgørelsen af de samlede offentlige udgifter og indtægter afviger fra Danmarks Statistiks opgørelse. Danmarks Statistik henfører fx indtægter fra salg af varer og tjenester, der indgår i det offentlige forbrug, til indtægterne, mens det samlede offentlige forbrug indgår på udgiftssiden i tabellen. På den baggrund afviger udgifts- og indtægtstrykket definitorisk fra opgjorte tryk, der er baseret på Danmarks Statistiks opgørelser.								
2)	Personskatter mv. omfatter kildeskatter, vægtafgift fra husholdninger, bo- og gaveafgift samt andre personlige skatter.								
3)	Bidrag til sociale ordninger (A-kassebidrag, efterlønsbidrag mv.).								
4)	Ifølge nationalregnskabsprincipperne kategoriseres disse indtægter som skatter og indgår derfor i skattetrykket, men da indtægterne tilfalder EU, indgår de ikke i indtægtstrykket.								

De samlede offentlige udgifters andel af BNP skønnes at stige fra 50,9 pct. af BNP i 2008 til 56,5 pct. af BNP i 2010 svarende til en forventet stigning på 5,6 pct.-enheder. Udviklingen kan navnlig henføres til forventede stigninger i det offentlige forbrugstryk samt i udgifterne til indkomstoverførsler. Desuden skønnes også de offentlige investeringsudgifter øget betydeligt. Dertil kommer virkningen af et kraftigt fald i BNP i slutningen af 2008 og i første del af 2009.

Det offentlige forbrug skønnes at udgøre 28,7 pct. af BNP i 2010 svarende til en forventet stigning på 2,0 pct.-enheder fra 2008 til 2010. Den skønnede stigning i forbrugstrykket skal ses i sammenhæng med det forventede fald i BNP kombineret med relativt høje nominelle vækstrater i det offentlige forbrug især i 2009, der blandt andet afspejler de offentlige overenskomster fra 2008.

I 2009 skønnes det offentlige forbrug at udgøre ca. 27,7 pct. af konjunkturrenset BNP, mens det skønnes til ca. 27,8 pct. af BNP i 2010, jf. *Økonomisk Redegørelse*, august 2009. Der er dermed fortsat udsigt til, at forbrugsandelen i 2015 vil være højere end de 26½ pct. af konjunkturrenset BNP, der indgår som et pejlemærke i 2015-planen. Der skal tages nærmere stilling til, hvordan den forøgede udgiftsandel skal håndteres.

Indkomstoverførslernes bidrag til udgiftstrykket har været faldende fra 2003 til 2008. Det afspejler navnlig faldende udgifter til A-dagpenge og kontanthjælp i lyset af ledighedsudviklingen. Med stigende ledighed ventes udgifterne til indkomstoverførslerne at stige med 2,1 pct.-enheder fra 2008 til 2010. Heraf vedrører knap halvdelen øgede udgifter til A-dagpenge og kontanthjælp, mens godt en tredjedel kan henføres til øgede udgifter til tilbagetrækningsordninger, herunder især folkepension som følge af et stigende antal folkepensionister. Dertil kommer også virkningen af forløbet i satsreguleringsprocenten, der er fastsat til 2,9 pct. i 2008, 3,1 pct. i 2009 og 3,7 pct. i 2010.

De offentlige investeringer skønnes at stige fra 1,8 pct. af BNP i 2008 til 2,4 pct. af BNP i 2010 primært afledt af forårets aftaler om en grøn transportpolitik og løftet i de kommunale anlægsinvesteringer i 2009 og 2010, herunder via midler fra kvalitetsfonden.

Udviklingen i de øvrige udgifter fra 2008 til 2010 dækker blandt andet over stigende subsidier, herunder navnlig øgede udgifter til fleksjob. Derudover er de øvrige udgifter i 2008 og 2010 påvirket af ekstraordinære forhold. I 2008 indebærer ændrede regler for pensionsbeskatning engangskompensationer på knap 9 mia. kr. for ophævelsen af fritagelsen for pensionsafkastskat vedrørende ejendomme og afkast af indeksobligationer.² I 2010 medfører en omlægningen af pensionsafkastskatten fra institut- til individniveau³ en skønnet engangsudbetaling af negativ pensionsafkastskat på godt 6 mia. kr. Udbetalingen af beholdningen af negativ skat kan ses som en fremrykning af provenutabet, og omlægningen skønnes samlet set at være neutral over tid for de offentlige finanser.

Skattetrykket – dvs. skatteindtægternes andel af BNP – skønnes at falde fra 48,1 pct. af BNP i 2003 til 45,9 pct. af BNP i 2010 svarende til en reduktion på 2,2 pct.-enheder. I forhold til 2008 skønnes skattetrykket reduceret med 2,5 pct.-enheder. Det faldende skattetryk afspejler blandt andet lempelser i beskatningen som følge af skattestoppet, *Forårspakken* i 2004, skatteaftalen fra 2007 og senest *Forårspakke 2.0*.

Udviklingen i skattetrykket er ikke et velegnet mål for den økonomiske politiks bidrag til ændringer i skattebelastningen. Provenuvirkninger af diskretionære besluttede ændringer i skatte- og afgiftsregler giver et mere retvisende billede. Det skyldes først

² Engangskompensationen registreres som en kapitaloverførsel i nationalregnskabet.

³ Udbetalingerne af negativ pensionsafkastskat finder sted i 2010 og skønnes at vedrøre ca. halvdelen af beholdningen af negativ skat ultimo 2009. Udbetalingen registreres som en kapitaloverførsel i nationalregnskabet.

og fremmest, at konjunkturudviklingen samt udsving i oliepriser, aktiekurser og renter mv. ofte vil medføre, at væksten i beskatningsgrundlaget for en række skatter og afgifter afviger fra væksten i BNP. Det kan medføre betydelige udsving i skattetrykket fra år til år, selvom skattebelastningen er uændret. Dette gælder ikke mindst pensionsafkastskatten og (selskabs)skatterne fra Nordsø-aktiviteterne, men fx også registreringsafgift, moms og tinglysningsafgift.

Det samlede offentlige indtægtstryk skønnes reduceret fra 54,1 pct. af BNP i 2003 til 51,6 pct. af BNP i 2010 som følge af det lavere skattetryk og en reduktion i de øvrige indtægter i forhold til BNP.

Det offentlige forbrug, 2002 til 2010

I perioden 2002-2008 er realvæksten i det offentlige forbrug opgjort til 1,5 pct. i gennemsnit om året, *jf. tabel 4.4*. Realvæksten i det offentlige forbrug skønnes endvidere til 1,4 pct. i 2009 og 1,0 pct. i 2010, hvilket er omtrent på linje med majvurderingen.

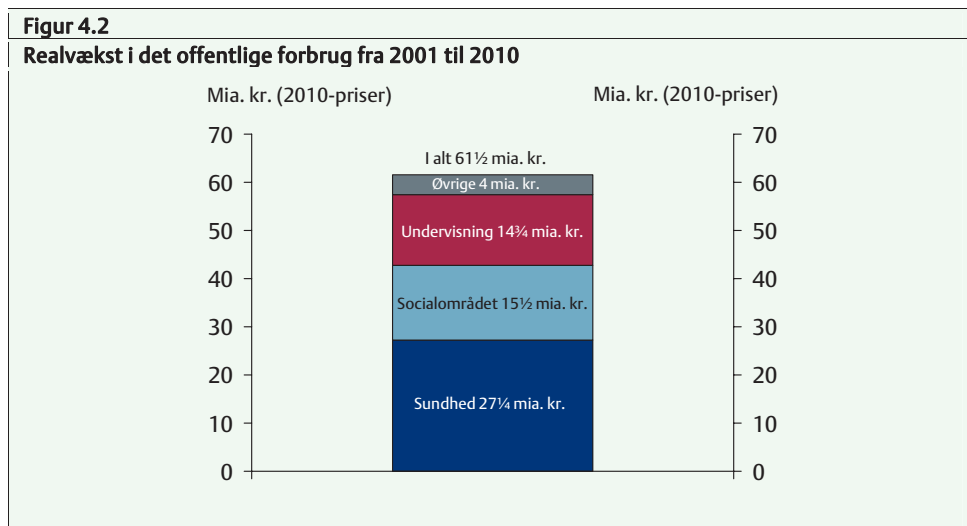
Tabel 4.4											
Realvækst i det offentlige forbrug, 2002-2010											
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Gnst. 2002- 2008	2009	2010	Gnst. 2002- 2010
Realvækst i pct.											
Stat	1,1	-2,1	1,9	-0,9	2,6	10,3	-0,8	1,7	-	-	-
Kommuner og amter/ regioner	2,6	1,9	1,8	2,2	1,9	-2,1	2,6	1,5			-
I alt¹⁾	2,1	0,7	1,8	1,3	2,1	1,3	1,5	1,5	1,4	1,0	1,5
Anm.: Danmarks Statistik korrigerer ikke for flytning af opgaver mellem sektorer. I 2005 og 2006 er den sektorfordelte realvækst påvirket af opgaveflytningen på skatte- og inddrivelsesområdet pr. 1/11 2005. I 2007 er realvæksten påvirket af kommunalreformen, der blandt andet har medført, at staten har overtaget en række af amternes tidligere opgaver.											
1) Omfatter endvidere A-kasser mv., der bidrager marginalt til realvæksten i perioden.											
Kilde: Danmarks Statistik samt egne beregninger og skøn.											

I 2009 og 2010 skal væksten blandt andet ses i sammenhæng med den aftalte vækst i kommuner og regioner, afsættelsen af yderligere midler fra globaliseringspuljen til forskning og uddannelse mv. og midler fra kvalitetspuljen til serviceområderne i navnlig kommuner og regioner.

I perioden 2002-2010 skønnes realvæksten i det offentlige forbrug samlet set til 61½ mia. kr., *jf. figur 4.2*. Det svarer til en gennemsnitlig årlig vækst på knap 7 mia. kr. i perioden.

Det er navnlig de borgernære områder, der er tilført ekstra midler siden 2001. Sundhedsområdet er således tilført et udgiftsloft på 27¼ mia. kr. fra 2001 til 2010, og so-

cialområdet er øget med 15½ mia. kr. blandt andet til børn, ældre og udsatte grupper. På undervisningsområdet skønnes udgiftsvæksten at udgøre 14¾ mia. kr. fra 2001 til 2010.

Den offentlige beskæftigelse, 2001 til 2010

I 2009 skønnes væksten i den offentlige beskæftigelse på 10.700 personer at være uændret i forhold til majvurderingen, *jf. tabel 4.5*. Den forholdsvis store stigning i den offentlige beskæftigelse i 2009 skal blandt andet ses i sammenhæng med virkningen af strejkerne på det offentlige område i foråret 2008.

Tabel 4.5
Ændring i den offentlige beskæftigelse, 2008-2010

	2008		2009		2010	
	Maj	August	Maj	August	Maj	August
Antal i 1.000 personer						
Offentlig beskæftigelse	-8,7 (-3,2)	-9,1 (-3,6)	10,7 (5,2)	10,7 (5,2)	5,0	5,0

Anm.: Tallene i parentes angiver væksten i beskæftigelsen korrigeret for strejkerne i 2. kvartal 2008.

Skønnet for 2010 fastholdes ligeledes fra majvurderingen, og der forventes en stigning i den offentlige beskæftigelse på 5.000 personer i 2010. Det skal blandt andet ses i sammenhæng med, at det som følge af konjunkturafmatningen vurderes lettere at rekruttere personer til ledige stillinger i den offentlige sektor.

Den offentlige beskæftigelse er øget med 3.600 personer fra 2001 til 2008, *jf. tabel 4.6*. Det viser de seneste tal fra nationalregnskabet opgjort ekskl. aktiverede ledige i offentlig virksomhedspraktik.

Tabel 4.6

Ændring i den offentlige beskæftigelse, 2002-2008

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	I alt 02-08
Antal i 1.000								
Nationalregnskabet, antal Personer, ekskl. orlov								
Inkl. aktiverede ledige i offentlig virksomhedspraktik	11,0	-7,7	-1,2	2,9	1,1	-3,4	-9,1	-6,4
Aktiverede ledige i offentlig virksomhedspraktik	-0,5	-4,5	-2,3	-0,9	-0,9	-0,6	-0,4	-10,1
Ekskl. aktiverede ledige i offentlig virksomhedspraktik	11,5	-3,2	1,0	3,8	2,0	-2,8	-8,7	3,6
ATR, antal personer, inkl. orlov	9,3	-2,8	0,9	3,7	2,7	-3,2	-2,9	7,6
ATP-opgørelse, fuldtidspersoner¹⁾	8,4	0,6	0,5	-2,0	0,1	0,2	-2,4	5,4
Stat	-0,3	-2,3	-2,5	0,1	1,9	-	-	-
Kommuner og amter	8,6	2,9	3,0	-1,7	-2,0	-	-	-
Sociale kasser og fonde	0,1	0,0	0,0	-0,4	0,2	-	-	-

1) Minimum 27 timer pr. uge, ekskl. aktiverede ledige i virksomhedspraktik. Danmarks Statistik korrigerer ikke for flytning af opgaver mellem sektorer. I 2005 og 2006 er sektorfordelingen påvirket af opgaveflytningen på skatte- og inddrivelsesområdet pr. 1/11 2005. Som følge af opgaveomlægninger i forbindelse med kommunalreformen foreligger der ikke en sektorfordelt opgørelse fra 2007.

Kilde: Danmarks Statistik samt egne beregninger og skøn.

Antallet af aktiverede ledige i offentlig virksomhedspraktik har været faldende i perioden og er reduceret med 10.100 personer fra 2001 til 2008. Opgjort inkl. aktiverede ledige i offentlig virksomhedspraktik faldt den offentlige beskæftigelse derfor med 6.400 personer fra 2001 til 2008 ifølge nationalregnskabet. Da antallet af aktiverede ledige i virksomhedspraktik blandt andet afspejler aktiveringsindsatsen, giver det et mere reelt billede at opgøre den offentlige beskæftigelsesudvikling ekskl. aktiverede ledige i offentlig virksomhedspraktik. Dertil kommer, at de andre beskæftigelsesstatistikker ikke omfatter aktiverede ledige i virksomhedspraktik.

Med afsæt i arbejdstidsregnskabet (ATR) er væksten i den offentlige beskæftigelse opgjort til 7.600 personer (inkl. orlov) fra 2001 til 2008 og er dermed noget højere end afspejlet i nationalregnskabet og den ATP-baserede beskæftigelsesindikator. Det skal blandt andet ses i sammenhæng med, at ATR opgøres inklusive personer på orlov. Samtidig bliver fravær i forbindelse med strejke ifølge Danmarks Statistik opgjort som orlov. Nationalregnskabstallene eksklusive orlov er således præget af strejkerne på det offentlige område i foråret 2008.

4.2 Finanspolitikken aktivitetsevirkning

Finanspolitikken umiddelbare virkning på den økonomiske aktivitet måles ved den ét-årige finanseffekt. En positiv finanseffekt indikerer, at finanspolitikken medvirker til at øge den økonomiske aktivitet, mens en negativ finanseffekt angiver en finanspolitisk afdæmpning af aktiviteten.

Med afsæt i finansloven for 2009 og finanslovsforslaget for 2010, herunder aftalerne om den kommunale og regionale økonomi i 2010 samt de iværksatte initiativer i forårets aftaler om en grøn transportpolitik og *Forårspakke 2.0*, skønnes finanspolitikken aktivitetsevirkning til 0,9 pct. af BNP i 2009 og 0,7 pct. af BNP i 2010, *jf. tabel 4.7*.

Tabel 4.7							
Finanseffekten, 2004-2010							
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Aktivitetsevirkning, pct. af BNP							
Udgifter i alt	0,4	0,2	0,3	-0,1	-0,2	0,6	0,4
Indtægter i alt	0,4	0,1	0,1	0,0	0,0	0,2	0,3
Finanseffekt i alt	0,8	0,3	0,4	-0,1	-0,2	0,9	0,7
SP-opsparing ¹⁾	-	-	-	-	-	0,3	-0,0
1)	Påvirkning af den økonomiske aktivitet som følge af ændringer i ordningen for den Særlige Pensionsopsparing (SP).						

I forhold til majvurderingen er skønnet for finanseffekten omtrent uændret i 2009, men opjusteret med 0,2 pct.-enheder i 2010. Opjusteringen kan primært henføres til de offentlige udgifter, herunder aftalen om kommunernes økonomi i 2010. Realvæksten i de offentlige investeringer er således opjusteret fra 2,0 til 15,3 pct. i lyset af aftalen med KL om de kommunale anlægsinvesteringer i 2010.

I både 2009 og 2010 er bidraget fra udgifterne især trukket af det offentlige forbrug og de offentlige investeringer, mens bidraget fra indtægterne i 2009 navnlig skyldes indfasning af skatteaftalen fra 2007 og i 2010 skattereformen i *Forårspakke 2.0*.

Finanseffekten omfatter ikke aktivitetsevirkninger fra udbetalinger fra den Særlige Pensionsopsparing (SP), da SP-ordningen er en privat opsparingsordning. Med afsæt i oplysninger fra ATP om, at 90-95 pct. af SP-midlerne udbetales frem mod nytår svarende til ca. 40 mia. kr. før skat, lægges det til grund, at omkring 12½ mia. kr. af SP-opsparingen udbetales med henblik på privat forbrug mv., heraf godt 10 mia. kr. i 2009. Aktiviteten skønnes dermed styrket med yderligere 0,3 pct. af BNP i 2009 som følge af udbetalinger af SP-midlerne.

De diskretionære lempelser i 2009 og 2010 skønnes samlet set at øge aktivitetsniveauet med ca. 2 pct. af BNP i 2010.

4.3 Strukturel saldo

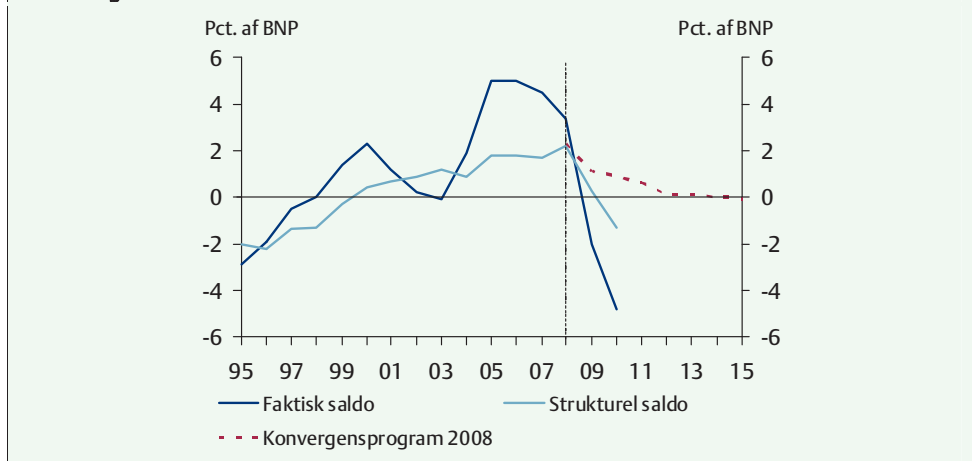
Den strukturelle saldo viser stillingen på de offentlige finanser, når der er taget højde for virkningen af konjunkturer og andre midlertidige forhold, *jf. også boks 4.2*. I lyset af det kraftige omslag i BNP-vækst, beskæftigelse, virksomhedsindtjening samt aktiv- og oliepriser er beregningen af den strukturelle saldo mere usikker end normalt.

Det strukturelle overskud er beregnet til $2\frac{1}{4}$ pct. af BNP i 2008 og godt $\frac{1}{4}$ pct. af BNP i 2009, mens der i 2010 er beregnet et strukturelt underskud på godt $1\frac{1}{4}$ pct. af BNP, *jf. figur 4.3*. Reduktionen af den strukturelle offentlige saldo afspejler primært lempelsen af finanspolitikken i 2009 og 2010.

Det beregnede strukturelle underskud i 2010 ligger således under målintervallet i 2015-planen, der tilsiger strukturelle overskud mellem $\frac{3}{4}$ og $1\frac{3}{4}$ pct. af BNP frem mod 2010. Underskuddet på den strukturelle saldo i 2010 betyder, at der er et forøget behov for konsolidering af de offentlige finanser frem mod 2015 for at indfri det centrale mål om mindst balance på de offentlige finanser i 2015.

Figur 4.3

Faktisk og strukturel saldo 1995-2010

I perioden 2004 til 2008 bidrager konjunkturerne og udviklingen på de finansielle markeder til, at de skønnede faktiske overskud er markant større end de strukturelle overskud. Det skyldes blandt andet de ekstraordinært store provenuer fra pensionsafkastskatten i 2004 og 2005 samt den gunstige konjunkturudvikling i 2006-2008, der midlertidigt har bidraget til en større faktisk saldo. Dertil kommer høje indtægter fra Nordsø-aktiviteterne i 2005-2008 afledt af olieprisudviklingen.

I 2009 og 2010 skønnes den strukturelle saldo at ligge over den forventede faktiske saldo. Det skal blandt andet ses i sammenhæng med de vigende konjunkturer, og at indtægterne fra pensionsafkastskatten ventes at ligge under det beregnede normalni-

veau. De finanspolitiske lempelser reducerer såvel den faktiske som den strukturelle saldo.

Fra 2002 til 2010 skønnes den strukturelle saldo at falde med $2\frac{1}{4}$ pct.-enhed, jf. tabel 4.8.

Tabel 4.8									
Den strukturelle saldo (pct. af BNP), 2002-2010									
Strukturel saldo (korrigeret for SP-indbetalinger)			Ændring som følge af						
Ni-veau	Årlig ændr.	Finanspolitik¹⁾	Pensionsafkastskat	Nettorenteudgifter	Nordsøindtægter	Specielleposter²⁾	Efterspørgsel³⁾	Andre forhold	
2002	0,9								
2003	1,2	0,3	0,1	0,0	0,3	0,2	0,0	0,1	-0,4
2004	0,9	-0,3	-1,3	0,0	0,3	0,2	0,0	0,4	0,4
2005	1,8	0,9	-0,3	0,1	0,3	0,1	0,0	0,2	0,6
2006	1,8	0,0	-0,5	0,1	0,2	0,1	-0,1	0,2	-0,1
2007	1,7	-0,1	0,3	0,0	0,2	0,1	-0,1	0,2	-0,7
2008	2,2	0,5	0,1	0,0	0,1	0,0	-0,1	0,3	0,0
2009	0,3	-1,9	-1,8	0,0	0,1	-0,1	-0,1	-0,1	0,1
2010	-1,3	-1,6	-1,3	0,0	0,0	-0,2	0,0	0,4	-0,6
I alt	-2,2	-4,7	0,2	1,5	0,4	-0,4	1,7	-0,7	

1) Bidraget fra finanspolitikken afviger som følge af metodeforskelle fra finanseffekten.

2) De specielle poster indeholder blandt andet diverse drifts- og kapitaloverførsler (netto), herunder blandt andet offentlige overførsler til udlandet.

3) Strukturelle virkninger for de offentlige finanser af ændringer i efterspørgsels sammensætningen, der navnlig følger af forskelle i den indirekte beskatning.

Kilde: *Økonomisk Redegørelse*, august 2009.

Finanspolitikken bidrager isoleret set til en reduktion af den strukturelle saldo på $4\frac{3}{4}$ pct.-enheder i perioden. Alene fra 2008 til 2010 skønnes den strukturelle saldo reduceret med 3 pct.-enheder som følge af finanspolitikken, herunder især som følge af væksten i de offentlige forbrugs- og investeringsudgifter samt skatnedsættelserne som led i skatteaftalen fra 2007 og skattereformen i *Forårspakke 2.0*.

Faldende nettorenteudgifter bidrager omvendt til at forbedre den strukturelle saldo med $1\frac{1}{2}$ pct.-enheder af BNP i perioden 2002 til 2010. Det gælder også efterspørgsels sammensætningen, der medvirker til en forbedring på $1\frac{3}{4}$ pct.-enheder siden 2002.

Boks 4.2**Den strukturelle budgetsaldo**

Saldoen på de offentlige finanser afhænger af konjunktursituationen, jf. *Økonomisk Redegørelse*, august 2009. I perioder med høj økonomisk vækst stiger de offentlige indtægter fra skatter og afgifter således relativt meget, mens udgifterne til indkomstoverførsler har en tendens til at falde – primært som følge af faldende ledighed.

Potentialet for en gunstig udvikling i den faktiske offentlige saldo er derfor større i en højkonjunktur med faldende ledighed og stigende beskæftigelse end i en periode med stigende ledighed og faldende beskæftigelse.

Den strukturelle saldo opgøres som den faktiske offentlige saldo korrigeret for det positive eller negative bidrag fra konjunkturerne og angiver dermed stillingen på de offentlige finanser renset for den givne konjunktursituation. Forskellen mellem den faktiske og den strukturelle saldo afhænger af, hvor mange ledige ressourcer der er i økonomien. Den strukturelle saldo er derfor blandt andet bestemt af finanspolitikken stramhedsgrad og den skønnede strukturelle ledighed.

Udover bidrag fra konjunkturerne korrigeres der i beregningen af den strukturelle saldo også for indflydelsen af særlige forhold, som ikke er direkte knyttet til konjunkturudviklingen, men som kan have betydelig og varierende indflydelse på de offentlige finanser fra år til år. Det drejer sig især om pensionsafkastskatteprovenuet, der afhænger af udviklingen i aktie- og obligationskurserne, hvorfor provenuet kan fluktuere meget kraftigt, selskabsskatteprovenuet, herunder fra Nordsø-aktiviteterne, samt udviklingen i de offentlige drifts- og kapitaloverførsler.

5. English Summary

In light of the international financial crisis Danish economy has through the last year shifted from a situation characterised by historically low unemployment rates and labour market pressure to decreasing demand and increasing unemployment – although the unemployment is still relatively low, cf. *Economic Survey*, August 2009. At the same time the large surpluses on the general government budget balance in the period 2004-2008 are expected to turn to large deficits in 2009 and 2010.

To alleviate the effects of the weak cyclical conditions and support the employment a number of political initiatives have been initiated. With the agreements on infrastructure investments and increases in municipal investments total public investments are expected to increase substantially in the coming years. Furthermore, tax cuts are planned with the agreement on the tax reform in the *Spring package 2.0*. The release of savings in the special pension scheme (SP) will also stimulate private consumption. In total the discretionary measures in 2009 and 2010 are estimated to increase the level of GDP by approx. 2 per cent in 2010.

The real growth rate in public investment is expected to reach approx. 15 per cent per year in 2009 and 2010. Thus, for the first time since the 1960's two-digit growth rates are expected for two consecutive years. At the same time, public investment is expected to reach approx. 2½ per cent of GDP in 2010, which is the highest level since 1981.

The central government budget proposal for 2010 includes major initiatives amounting to approx. DKK 16¾bn in 2010. These initiatives include the allocation of approx. DDK 6bn from the Quality fund for public investments to investments in modern hospitals, public schools, day-care facilities and the elderly-care sector. Furthermore, the proposal reflects focus on research and education including technological investments in university laboratories for approx. DKK 2¼bn from the Globalization fund. In addition, protection of nature, environment and climate is prominent in the budget proposal by means of approx. DKK ¾bn in 2010. Also approx. DKK ¾bn is set aside to the Danish defence. Vulnerable groups, and healthy meals to children in day-care institutions are also among the major focus areas.

5.1 General government finances

The estimates for the general government finances in 2009 and 2010 are based on short term projections for the Danish economy, cf. *Economic Survey*, August 2009.

Furthermore, the estimates for 2009 are based on the central government budget for 2009, an updated status for the central government spending in 2009 and the local

government budgets for 2009. For 2010 the estimates are based on the central government budget proposal for 2010 and the agreements with the local governments on the economy in 2010. For both 2009 and 2010 the estimates are also based on the political agreements on infrastructure investments and the *Spring package 2.0*.

According to revised data from Statistics Denmark the general government surplus amounted to DKK 59½bn in 2008, *cf. table 5.1*, which is a downward revision by DKK 3¾bn compared to the May projection. This primarily reflects lower revenues from value added tax (VAT) and higher public consumption expenditure, *cf. Annex 1*.

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
DKK bn, current prices								
May 2009	-1.4	27.3	77.1	81.5	75.1	63.2	-22.5	-60.1
August 2009	-1.4	27.3	77.1	81.5	75.1	59.5	-33.5	-86.3
- Central government	-1.7	27.6	81.8	88.6	78.6	66.4	-	-
- Local governments	0.1	-0.4	-5.1	-7.4	-3.4	-6.6	-	-
- Social funds	0.2	0.2	0.4	0.3	0.0	-0.3	-	-
August 2009 (per cent of GDP)	-0.1	1.9	5.0	5.0	4.5	3.4	-2.0	-4.9
Note: The specification of the central and local government budget balances do not fully reflect that the central government through transfers to local governments bears the risk of fluctuations in expenditures and revenues due to the business cycles.								

In 2009 and 2010 deficits on the general government budget balance are estimated amounting to DKK 33½bn in 2009 and 86¼bn in 2010 or 2 per cent of GDP in 2009 and approx. 5 per cent of GDP in 2010.

From 2008 to 2010 the general government balance is estimated to decline by DKK 145¾bn corresponding to 8¼ percentage points of GDP. The considerable shift reflects that the public finances in Denmark are highly sensitive towards cyclical conditions through higher transfer expenditures as the unemployment rises and lower revenues from taxes and duties as employment and demand decrease. The automatic stabilizers accounts for about two thirds of the reduction in the general government balance, whereas one third of the reduction is due to discretionary fiscal policy measures including tax cuts and increased public investment in 2010 in the *Spring package 2.0*.

Compared to the May projection the general government budget balance has been adjusted downwards by approx. DKK 11bn in 2009 and by approx. DKK 26bn in 2010, *cf. table 5.2*.

The downward adjustments in 2009 and 2010 are mainly due to lower revenues from taxes and duties in light of the weak cyclical conditions. Furthermore, public con-

sumption and investment expenditures are adjusted upward among other things due to the agreements with the local governments on the economy for 2010.

	2008	2009	2010
DKK bn, current prices			
North Sea oil and gas exploration activities	1.0	2.5	1.1
Corporate taxes excluding North Sea oil and gas exploration activities	0.1	-1.6	-2.1
Pension yield taxation	0.0	-0.1	-4.5
Labour market contributions	-0.2	-0.4	-0.5
Personal taxes etc.	0.0	5.2	-2.3
Value Added Tax	-5.1	-9.7	-9.1
Vehicle registration tax	0.1	-2.5	-3.0
Other taxes and duties	-0.7	-1.7	-1.7
Public consumption expenditures	-1.9	-1.7	-1.7
Public investment expenditures	0.2	0.0	-4.9
Income transfers	0.1	-0.8	0.3
Subsidies	0.9	-1.6	-2.1
Net interest expenditures and dividends	0.1	0.0	-0.7
Other expenditures and revenues	1.7	1.3	4.9
Total revision of general government budget balance	-3.7	-11.0	-26.1
Note: Negative numbers imply reductions of the surplus due to reduced revenues or increased expenditures, and positive numbers imply increases in the surplus due to increased revenues or decreased expenditures.			

The revenues from the North Sea activities have been upward adjusted by DKK 2½bn in 2009 and by approx. DKK 1bn in 2010. The adjustment is mainly due to an upward adjustment of the oil prices (measured in DKK) of 10 per cent in 2009 and approx. 5 per cent in 2010.

The corporate tax revenues excluding the North Sea activities are adjusted downwards by approx. DKK 1½bn in 2009 and approx. DKK 2bn in 2010 primarily due to the weak cyclical conditions.

The revenues from the pension yield taxation are more or less unchanged in 2009, but have been downward adjusted by DKK 4½bn in 2010 mainly due to a downward adjustment of the expected yield from interest rate swaps.

The revenues from personal taxes etc. and labour market contributions are upward adjusted by approx. DKK 5bn in 2009 and downward adjusted by DKK 2¾bn in 2010. The income tax base, including the tax base for the self-employed, has been downward adjusted in both years. In 2009 however, an upward adjustment of revenues from duty on withdrawals of funds from the special pension scheme (SP) exceeds the cyclical related downward adjustment of the income tax base.

The downward adjustments of the *revenues from the VAT* by DKK 9¾bn in 2009 and approx. DKK 9bn in 2010 are due to downward adjustments of expected private consumption, including car purchases. In addition, revenues from *the vehicle registration tax* are downward adjusted by DKK 2½bn in 2009 and DKK 3bn in 2010.

Compared to the May projection the revenues from *other taxes and duties* are adjusted downward by DKK 1¾bn in both 2009 and 2010. In 2009 the adjustments include lower estimates of the revenues from duties on stimulants and stamp duties on property sales.

Public consumption expenditures are upward adjusted by DKK 1¾bn in 2009 and 2010 compared to the May projection. In 2009 the adjustment is among other things due to higher expenditures for social protection, the police, and the alert on vaccination against influenza A(H1N1). The estimate for 2010 reflects the agreements with the local governments on the economy for 2010 and the central government budget proposal for 2010.

The estimate for *public investment* is unchanged in 2009 compared to the May projection, but is upward adjusted in 2010 by approx. DKK 5bn due to the agreement with the municipalities on the economy for 2010.

The *income transfers* expenditures have been upward adjusted by DKK ¾bn in 2009 and downward adjusted by DKK ¼bn in 2010 compared to the May projection. The downward adjustment in 2010 is primarily due to lower indexation of income transfers than estimated in May, while an estimated increase in the expenditure on unemployment benefits due to a higher unemployment pulls in the opposite direction.

The *subsidies* have been upward adjusted by DKK 1½bn in 2009 and by approx. DKK 2bn in 2010 primarily due to a technically neutral correction of the estimated investments in railways.

The estimated *net interest expenditures and dividends* are unchanged in 2009, but upward adjusted by DKK ¾bn in 2010 compared to the May projection. The upward adjustment in 2010 is mainly related to a substantial increase in the debt.

The expenditure burden, i.e. the ratio of government expenditure to GDP, is estimated at 56½ per cent of GDP in 2010, which reflects an increase of approx. 5½ percentage points from 2008, cf. table 5.3. The increase is due to higher public consumption, income transfers and public investment measured in per cent of GDP, cf. Annex 2. Moreover, GDP decreased at the end of 2008 and is also expected to decrease in 2009.

Table 5.3
Expenditure, tax and revenue burden, 2003-2010

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Diff. 2003- 2010
Per cent of GDP									
Expenditure burden ¹⁾	54.2	53.7	51.9	50.7	50.0	50.9	55.1	56.5	2.3
Tax burden	48.1	49.2	51.0	49.8	48.8	48.4	47.4	45.9	-2.2
Revenue burden ¹⁾	54.1	55.6	56.9	55.7	54.5	54.3	53.2	51.6	-2.5

1) The specification of total public expenditures and revenues deviates from the specification from Statistics Denmark. Total public expenditures reflect public consumption, which includes revenues from sales and calculated depreciation expenditure, and total revenues include calculated depreciation. The specification of public expenditure from Statistics Denmark does not include public sales, which are included in total revenues, and calculated depreciation is not included in public expenditures and revenues in the specification from Statistics Denmark. Thus, the expenditure and revenue burden differ from the ascertained burdens based on the specifications according to Statistics Denmark.

The tax burden, i.e. the ratio of aggregate tax revenues to GDP, is estimated to decrease by 2½ percentage points from 2008 to 2010. The decreasing tax burden reflects among other things the reduction of personal income taxes according to the tax agreement in 2007 and the tax reform in the *Spring package 2.0*.

The revenue burden, i.e. the ratio of general government revenues to GDP, is expected to decrease from approx. 54¼ per cent of GDP in 2008 to approx. 51½ per cent of GDP in 2010. This is primarily due to the reduced tax burden and lower non-tax revenues.

Detailed information about the expenditure, tax and revenue burden can be found in *Annex 2*.

5.2 Fiscal stance

The *fiscal effect* is an indicator of fiscal policy stance. The fiscal effect measures the impact of fiscal policy changes on economic activity – measured by the estimated impact on GDP.

Based on the central government budget for 2009, the central government budget proposal for 2010, the agreements with the local governments on the economy for 2010, the agreements on infrastructure investments and the *Spring Package 2.0* the fiscal effect is estimated to 0.9 per cent of GDP in 2009 and 0.7 per cent of GDP in 2010, cf. *table 5.4*.

Table 5.4							
Fiscal effect, 2004-2010							
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Per cent of GDP							
Expenditures	0.4	0.2	0.3	-0.1	-0.2	0.6	0.4
Revenues	0.4	0.1	0.1	0.0	0.0	0.2	0.3
Fiscal effect	0.8	0.3	0.4	-0.1	-0.2	0.9	0.7
Special Pension scheme (SP)	-	-	-	-	-	0.3	-0.0

Compared to the May projection the fiscal effect is unchanged in 2009, but has been upward adjusted by 0.2 percentage points in 2010 primarily due to the agreed increase in public investments in the municipalities in 2010.

Furthermore, the release of special pension (SP) funds is estimated to stimulate activity corresponding to 0.3 per cent of GDP in 2009. Based on surveys on the use of the SP funds, the withdrawal of funds is estimated to imply an increase in the private consumption of approx. DKK 12½bn in 2009.

In total discretionary fiscal policy and the release of the SP funds in 2009 and 2010 is estimated to increase the level of GDP by approx. 2 per cent in 2010.

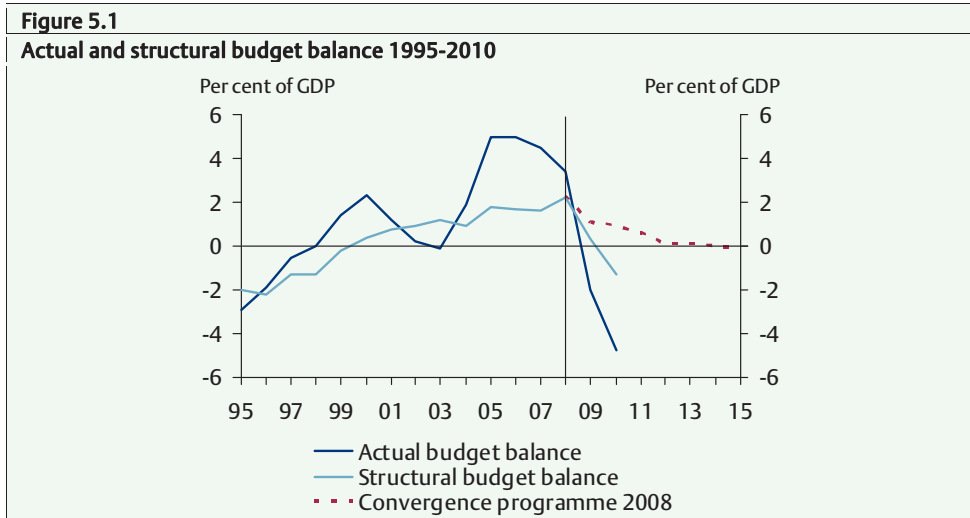
5.3 Structural budget balance

The structural budget balance is the actual general government balance adjusted for the estimated impact on the budget from the cyclical position of the economy and some other special factors. Thus, the structural balance is determined mainly by fiscal policy and structural changes in the economy, including changes in the structural rate of unemployment and the underlying growth of the labour force.

The structural budget balance amounted to 2¼ per cent of GDP in 2008 and is estimated at approx. ¼ per cent of GDP in 2009, while a structural deficit of 1¼ per cent of GDP is estimated in 2010, *cf. figure 5.1*.

The reductions of the structural budget balance in 2009 and 2010 are primarily due to the discretionary fiscal policy. The estimates of the structural budget balance are more uncertain than usual due to the major reductions in GDP, rising unemployment, changes in oil prices etc.

The estimated structural budget deficit in 2010 implies a need for consolidation of the public finances. According to *Denmark's Convergence programme 2008* the target for the structural budget balance is surpluses between ¾ and 1¾ per cent of GDP towards 2010. Hence, the estimated deficit in 2010 is lower than targeted.

In 2004-2008 the actual general budget surpluses have been larger than the estimated structural budget balance surpluses. This primarily reflects extraordinarily large revenues from the pension yield taxation in 2004 and 2005, the strong cyclical position of the economy in 2006-2008 and high revenues from North Sea oil and gas activities in 2005-2008.

In 2009 and 2010 the structural budget balance is estimated to exceed the estimated actual general budget balance, which in part owes to declining cyclical conditions and estimated pension yield taxation revenues below the estimated normal level. The discretionary fiscal policy reduces both the general and the structural budget balance in 2009 and 2010.

The structural budget balance is estimated to decline by 3 percentage points from 2008 to 2010 primarily due to the discretionary fiscal policy, *cf. table 5.5*.

Table 5.5
Structural budget balance (per cent of GDP), 2002-2010

Structural Balance (corrected for SP)		Change due to							
		Fiscal policy ¹⁾	Pension yield taxation	Net interest	North Sea oil and gas	Special items ²⁾	De-mand ³⁾	Other	
Level	Yearly change								
2002	0.9								
2003	1.2	0.3	0.1	0.0	0.3	0.2	0.0	0.1	-0.4
2004	0.9	-0.3	-1.3	0.0	0.3	0.2	0.0	0.4	0.4
2005	1.8	0.9	-0.3	0.1	0.3	0.1	0.0	0.2	0.6
2006	1.8	0.0	-0.5	0.1	0.2	0.1	-0.1	0.2	-0.1
2007	1.7	-0.1	0.3	0.0	0.2	0.1	-0.1	0.2	-0.7
2008	2.2	0.5	0.1	0.0	0.1	0.0	-0.1	0.3	0.0
2009	0.3	-1.9	-1.8	0.0	0.1	-0.1	-0.1	-0.1	0.1
2010	-1.3	-1.6	-1.3	0.0	0.0	-0.2	0.0	0.4	-0.6
Total	-2.2	-4.7	0.2	1.5	0.4	-0.4	1.7	-0.7	

- 1) Due to different methods of calculation the fiscal policy effects differ from the effects used in the calculation of the fiscal effect.
- 2) Special items include among other things various net current and capital transfers.
- 3) Changes in the demand influence the structural budget balance due to changes in revenue from the indirect taxes among other things.

5.4 Central government finances

The central government budget proposal for 2010 implies a deficit on the current, investment and lending account, i.e. the CIL-account¹, of approx. DKK 91bn or approx. 5¼ per cent of GDP in 2010, *cf. table 5.6*.

The deficit on the CIL-account for 2009 is estimated at DKK 26½bn, which corresponds to approx. 1½ per cent of GDP. The estimate in 2009 is revised downwards by DKK 5bn since the May projection.

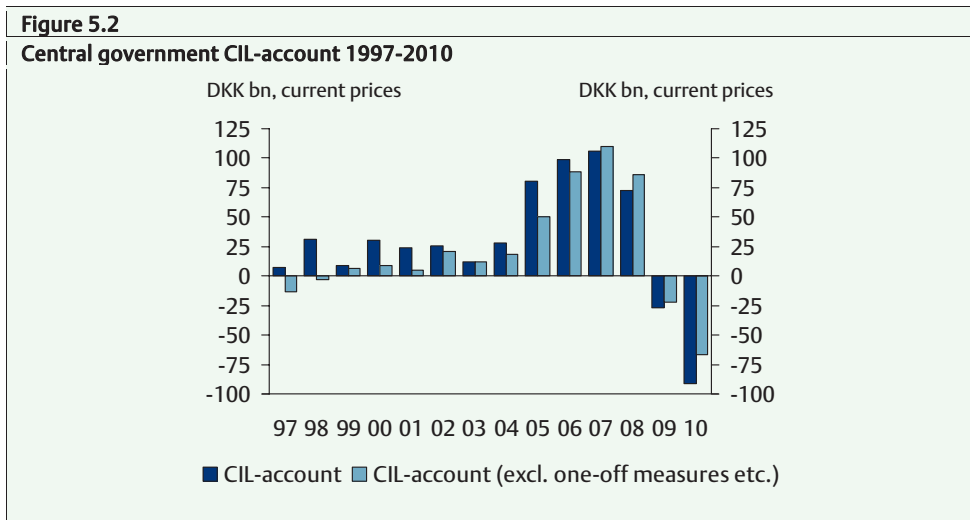
The CIL-deficits in 2009 and 2010 are mainly to be seen in the light of the weak cyclical conditions implying lower revenues from taxes and duties and higher expenditures on unemployment benefits. The decrease in revenues and increase in central government spending is also related to the discretionary fiscal policy including tax cuts in 2009 and 2010 and increases in investments in 2009 and 2010.

¹ The CIL-account differs from the national account based central government balance with respect to the accruals concept (e.g. taxes), the treatment of financial transactions etc. In addition, some institutions that are part of the central government accounts are not considered part of the central government sector in the national accounts, and some institutions that are not part of the central government accounts are considered part of the central government sector.

	2009			2010 August (Budget proposal)
	May	August	Diff.	
DKK bn, current prices				
Total revenues	606.4	605.1	-1.3	576.5
Total expenditures	627.9	631.6	3.7	667.6
CIL-account	-21.5	-26.5	-5.0	-91.1
CIL-account (per cent of GDP)	-1.2	-1.6	-0.3	-5.2

The CIL-account is sensitive to cyclical conditions including changes in private consumption, unemployment and fluctuations in financial markets. After a period of high CIL-account surpluses significant deficits are estimated for 2009 and 2010.

The CIL-account is to a varying degree affected by one-off measures etc. from year to year, *cf. figure 5.2*.

Excluding one-off measures the CIL-account deficit is estimated at approx. DKK 22¼bn in 2009 and DKK 66½bn in 2010. The corrected CIL-account is higher than the actual CIL-account in both years. This is mainly due to lower revenues from pension yield taxation compared to revenues in years with normal yields. Revenues from duty on withdrawals from the special pension scheme (SP) pull in the opposite direction in 2009.

5.5 Central government financing requirement and debt

Central government debt measured as a percentage of GDP is estimated to increase by approx. 8 percentage points from 2008 to 2009 and by approx. 5½ percentage points from 2009 to 2010, cf. table 5.7. For the first time since 2002 the central government debt is estimated to increase significantly in two consecutive years. Corrected for relending in relation to the financial crisis the increase in the central government debt is estimated at 7¼ percentage points from 2008 to 2010.

Measured in nominal terms the central government debt is estimated to increase from DKK 196¼bn in 2008 to DKK 437½bn in 2010 corresponding to an increase of DKK 241¼bn. The increase in debt is among other things due to increased relending in relation to *the Credit package, Finansielt Stabilitet A/S*, Iceland, Latvia and export loans through *Eksport Kredit Fonden* together with a higher CIL-account deficit.

Table 5.7

Central government debt, 2008-2010

	2008	2009	2010	Diff. 2008-10
End of year, nominal value				
Central government debt, DKK bn	196.2	327.4	437.5	241.3
Relending to infrastructure entities etc. ¹⁾	28.4	30.5	32.6	4.2
Relending related to the financial crisis ²⁾	4.4	100.7	113.6	109.2
Central government debt, per cent of GDP	11.3	19.2	24.8	13.5
Central government debt, adjusted for relending to infrastructure entities etc., per cent of GDP	9.7	17.4	23.0	13.3
Central government debt, adjusted for relending related to the financial crisis, per cent of GDP	11.1	13.3	18.4	7.3

1) Relending to Udviklingselskabet By og Havn I/S, A/S Storebælt and A/S Øresund.

2) Relending to Iceland, *the Credit Package*, Eksport Kredit Fonden and Finansielt Stabilitet A/S.

In 2009 and 2010 the net financing requirement is estimated at respectively DKK -132¼ and DKK -109½bn, cf. table 5.8. Compared to the May projection this is a downward adjustment of approx. DKK 46½bn in 2009. This is primarily due to expected higher relending in relation to the financial crisis and a lower CIL-account. The level of net financing requirement in 2010 is mainly due to the CIL-account deficit.

Table 5.8
CIL-account and net financing requirement, 2008-2010

	2008		2009		2010
	Final	May	August	August (Budget proposal)	
DKK bn					
CIL-account	72.3	-21.5	-26.5	-91.1	
Total relending ¹⁾	-13.5	-66.8	-104.9	-18.2	
Differences between posted revenues and expenditures and cash flow	-10.4	2.5	-0.9	-0.1	
Net financing requirement (-net balance)	-48.3	85.8	132.3	109.5	

1) Including relending to infrastructure entities.

Compared to the May projection the relending has increased by DKK 38bn to approx. DKK 105bn in 2009. The increase is mainly due to the financial crisis, including the injections through the *Credit package*, relending to *Finansiel stabilitet A/S*, etc. The increase in relending to *Finansiel stabilitet A/S* in 2009 compared to the May estimate reflects the taking over and phasing out of Roskilde Bank A/S. Furthermore, the *Credit package* facilitate loans – the so-called 1 tier hybrid capital – to banks and mortgage credit institutions to secure the lending policy. The Monetary Financial Institutions (MFI) are expected to make use of DKK 55bn in 2009.

The central government gross financing requirement is estimated at approx. DKK 226bn in 2009 while the borrowing requirement is estimated at approx. DKK 140bn, cf. table 5.9. Compared to the projection in May the borrowing requirement for 2009 has increased by DKK 21bn.

The borrowing requirement in 2010 is estimated at DKK 165bn. The increase in requirement from 2009 to 2010 is mainly due to the discretionary fiscal policy and the automatic stabilizers, which lead to the deterioration of the central government finances.

Table 5.9
Gross financing requirement and state borrowing, 2008-2010

	2008		2009		2010
	Final	May	August	August (Budget proposal)	
DKK bn					
Net financing requirement (-net balance)	-48.3	85.8	132.3	109.5	
- Redemption of central government debt	62.7	93.9	93.5	76.7	
Gross financing requirement	14.4	179.7	225.9	186.2	
- Payments from/to the central government in currency swaps	5.6	11.1	11.1	1.2	
- Drawing on the central government's account in Danmarks Nationalbank	-171.8	49.7	75.0	20.0	
Borrowing requirement	180.6	118.9	139.9	165.0	

Annex 1

Table 1									
General government finances, 2008-2010									
	2008			2009			2010		
	May	Aug.	Diff.	May	Aug.	Diff.	May	Aug.	Diff.
DKK bn, current prices									
Public consumption	461.2	463.0	1.9	485.9	487.6	1.7	503.9	505.7	1.7
Income transfers	263.3	263.1	-0.2	281.8	282.6	0.8	305.2	304.9	-0.3
Investment	31.1	30.9	-0.2	36.2	36.2	0.0	37.7	42.6	4.9
Interest expenditure	31.5	31.2	-0.3	36.6	36.8	0.2	39.6	39.3	-0.4
Subsidies	39.1	38.2	-0.9	40.9	42.5	1.6	41.3	43.4	2.1
Other expenditures ¹⁾	57.7	55.9	-1.7	54.0	52.8	-1.2	63.7	59.1	-4.6
Total expenditure	883.9	882.5	-1.4	935.5	938.5	3.1	991.5	994.9	3.4
Personal income taxes ²⁾	375.2	375.2	0.0	368.7	373.9	5.3	354.7	352.4	-2.3
Labour market Contributions	80.7	80.5	-0.2	81.6	81.3	-0.4	82.3	81.8	-0.5
Corporate taxes	58.3	59.4	1.1	40.7	40.9	0.1	47.3	46.0	-1.3
Pension yield taxation	6.2	6.2	0.0	6.6	6.5	-0.1	13.7	9.2	-4.5
VAT	180.4	175.3	-5.1	179.5	169.8	-9.7	186.2	177.2	-9.1
Vehicle registration tax	19.6	19.7	0.1	16.0	13.5	-2.5	18.1	15.1	-3.0
Other duties	102.7	102.4	-0.2	101.3	99.8	-1.5	107.6	106.1	-1.6
Other taxes ³⁾	17.3	16.8	-0.4	17.9	17.9	0.0	18.0	17.9	0.0
Interest revenues	27.3	27.1	-0.2	25.1	25.3	0.2	28.4	27.4	-1.1
Gross operating surplus	31.9	31.9	0.0	32.2	32.5	0.3	32.9	33.5	0.6
Other revenues ⁴⁾	47.4	47.3	-0.1	43.4	43.7	0.3	42.1	42.2	0.0
Total revenue	947.1	942.0	-5.1	913.0	905.1	-8.0	931.3	908.7	-22.7
General government budget balance	63.2	59.5	-3.7	-22.5	-33.5	-11.0	-60.1	-86.3	-26.1
Net interest Expenditure	4.2	4.1	-0.1	11.5	11.5	0.0	11.2	11.9	0.7
General government primary balance⁵⁾	67.4	63.6	-3.8	-11.0	-22.0	-11.0	-48.9	-74.4	-25.4

Note: The specification of total public expenditures and revenues deviates from the specification from Statistics Denmark. Total public expenditures reflect public consumption, which includes revenues from sales and calculated depreciation expenditure, and total revenues include calculated depreciation. The specification of public expenditure from Statistics Denmark does not include public sales, which are included in total revenues, and calculated depreciation is not included in public expenditures and revenues in the specification from Statistics Denmark.

- 1) Other expenditures include capital transfers, transfers to the Faroe Islands and Greenland and Danish EU-contributions.
- 2) Personal income taxes include withholding taxes, tax on imputed income from owner occupied dwellings, specific taxes from households, tax on estates of deceased persons and other personal taxes.
- 3) Other taxes include social security contributions (labour market supplementary pension scheme contributions, unemployment insurance contributions and early retirement contributions).
- 4) Other revenues include profits from public enterprises, current and capital transfers from other domestic sectors and EU, and imputed (calculated) revenues such as contributions to civil servants' earned pension.
- 5) The general government primary balance states the balance of the general government finances before net interest expenditures.

Annex 2

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Diff. 2003- 2010
Per cent of GDP									
Public consumption	26.5	26.5	26.0	25.9	26.0	26.7	28.6	28.7	2.2
Income transfers	17.4	17.1	16.5	15.6	15.3	15.2	16.6	17.3	-0.1
Investment	1.6	1.8	1.8	2.0	1.7	1.8	2.1	2.4	0.8
Interest expenditure	3.4	3.1	2.6	2.2	2.0	1.8	2.2	2.2	-1.2
Other expenditure	5.2	5.2	5.0	5.0	5.0	5.4	5.6	5.8	0.6
Expenditure burden¹⁾	54.2	53.7	51.9	50.7	50.0	50.9	55.1	56.5	2.3
Personal income taxes	21.8	21.2	21.2	21.1	21.4	21.6	22.0	20.0	-1.8
Labour market									
Contributions	4.4	4.4	4.4	4.4	4.5	4.6	4.8	4.6	0.2
Pension yield taxation	0.4	1.6	2.4	0.8	0.3	0.4	0.4	0.5	0.1
Corporate taxes	2.9	3.2	3.9	4.4	3.6	3.4	2.4	2.6	-0.3
Value added tax	9.6	9.8	10.1	10.3	10.4	10.1	10.0	10.1	0.4
Other duties	7.8	7.8	7.9	7.8	7.6	7.3	6.9	7.1	-0.7
Other taxes	1.2	1.2	1.1	1.0	1.0	1.0	1.1	1.0	-0.2
Tax burden	48.1	49.2	51.0	49.8	48.8	48.4	47.4	45.9	-2.2
Interest revenue	1.5	1.5	1.3	1.3	1.4	1.6	1.5	1.6	0.1
Other non-tax revenue	4.6	5.1	4.8	4.8	4.5	4.6	4.5	4.3	-0.3
Tariffs etc. to the EU	-0.2	-0.2	-0.2	-0.2	-0.2	-0.2	-0.2	-0.2	0.0
Revenue burden¹⁾	54.1	55.6	56.9	55.7	54.5	54.3	53.2	51.6	-2.5
1)	The specification of total public expenditures and revenues deviates from the specification from Statistics Denmark. Total public expenditures reflect public consumption which includes revenues from sales and calculated depreciation expenditure and total revenues include calculated depreciation. The specification of public expenditure from Statistics Denmark does not include public sales which are included in total revenues and calculated depreciation is not included in public expenditures and revenues in the specification from Statistics Denmark. Thus the expenditure and revenue burden differ from the ascertained burdens based on the specifications according to Statistics Denmark.								

Bilag 1

Bilag 1	
Engangsforbedringer og ekstraordinære forhold, 1997-2010	
Mia. kr. (årets priser)	
Fremrykning af selskabsskat, a conto-ordning	8,9
Korrektion vedr. Nordsø-indtægter	-0,3
Korrektion vedr. afregning i 1999 af indkomstskat til kommunerne for 1997	0,1
Afregning af indkomstskat til kommunerne for indkomståret 1995	-2,4
Likviditetsmæssige forskydninger vedr. den kommunale momsudligningsordning	0,2
Afregning af feriepenge	4,7
Feriefondens renteindtægter	0,1
Fremrykning af kildeskatteafregning	8,8
Aktiesalg, EKR Kreditforsikring	0,3
Etablering af Statens Ejendomsselskab	0,2
1997 i alt	20,7
Fremrykning af selskabs-, fonds- og kulbrintebeskatningen	1,6
Korrektion vedr. Nordsø-indtægter	-1,2
Afregning af indkomstskat til kommunerne for indkomståret 1996	-1,3
Korrektion vedr. afregning i 2000 af indkomstskat til kommunerne for 1998	0,1
Likviditetsmæssige forskydninger vedr. den kommunale momsudligningsordning	1,0
Scandlines	0,5
Salg af aktier i TeleDanmark	30,9
Omlægning af statslige aktiver	1,9
Harmoniseret afregning af lønsumsafgift	0,7
Betalingsregler for elafgift (inkl. momseffekt)	0,5
1998 i alt	34,7
Fremrykning af selskabs-, fonds- og kulbrintebeskatningen	5,2
Korrektion vedr. Nordsø-indtægter	-1,9
Afregning af indkomstskat til kommunerne for indkomståret 1997	-0,1
Korrektion vedr. afregning i 2001 af indkomstskat til kommunerne for 1999	0,1
Korrektion vedr. afregning i 2001 af kapitalpensionsafgift til kommunerne for 1999	-0,3
Likviditetsmæssige forskydninger vedr. den kommunale momsudligningsordning	0,2
Aftale med Naturgas Syd og DONG	-1,4
Kapitalindsud i COMBUS	-0,3
Acontoindbetaling vedr. Dansk Tipstjeneste	0,7
Salg af statslige aktiver	1,3
Pinsepakken	-0,7
1999 i alt	2,9

Bilag 1	
Engangsforbedringer og ekstraordinære forhold, 1997-2010	
Mia. kr. (årets priser)	
Korrektion vedr. pensionsafkastskat	2,7
Selskabsskat	-3,4
Korrektion vedr. Nordsø-indtægter	1,9
Afregning af indkomstskat til kommunerne for indkomståret 1998	1,3
Korrektion vedr. afregning i 2002 af personskat mv. til kommunerne for 2000	2,8
Korrektion vedr. afregning i 2002 af kapitalpensionsafgift til kommunerne for 2000	0,8
Likviditetsmæssige forskydninger vedr. den kommunale momsudligningsordning	-0,9
Pinsepakken	0,8
Overdragelse af statshavne	-0,7
Kapitaludtræk fra Post Danmark	0,3
Ekstraordinær indfrielse af saneringslån (Københavns kommune)	0,5
Ekstraordinært udbytte fra PostDanmark og DSB	0,2
Frivillige indbetalinger af personskat	0,4
Opløsning af Dansk Eksportfinansieringsfond	0,2
Omlægning af kredittider for moms (inkl. afledt effekt på andre afgifter)	12,4
Omlægning af kredittider for vandafgiften	0,2
Afvikling af ejendomsselskabet TOR I/S	-1,0
Ændring af procentgodtgørelse	0,5
Kraftvarmeværkers efterbetaling	0,3
Overførsel fra Hypotekbankens reserver	1,0
Salg af aktier i Københavns Lufthavn	0,9
Tilbageførsel fra Danmarks Erhvervsfond	0,2
2000 i alt	21,5
Korrektion vedr. pensionsafkastskat	-11,8
Selskabsskat	7,9
Korrektion vedr. Nordsø-indtægter	0,7
Afregning af indkomstskat til kommunerne for indkomståret 1999	-0,1
Afregning af kapitalpensionsafgift til kommunerne for indkomståret 1999	-0,3
Korrektion vedr. afregning i 2004 af personskat mv. til kommunerne for 2001	2,1
Korrektion vedr. afregning i 2003 af kapitalpensionsafgift til kommunerne for 2001	0,1
Likviditetsmæssige forskydninger vedr. den kommunale momsudligningsordning	-0,7
Ekstraordinært aktieudbytte fra DONG m.fl.	1,0
Stramning af momskredittider for store virksomheder	14,4
Afskaffelse af importmoms	-1,9
Omlægning af momskredittider for landbrug (inkl. afledt effekt på andre afgifter)	0,5
Stramning af kredittid for lønsumsafgift	0,3
Pinsepakken	1,1
Frivillige skatteindbetalinger	6,3
Fastfrysning af personfradrag/nedsættelse af A-kassekontingent	-1,2
Ekstraordinært bidrag til EU sfa. omlægning af kredittider for moms i 2000	-0,5
Overdragelse af statshavne	-0,1
Ændret beskatning af husdyrbesætninger	0,4
Naturgas Sjællands overgang til DONG	-0,2
UMTS-licenser – ekstraordinær indtægt i 2001 i forhold til den årlige indtægt 10 år frem	0,7
Indbetaling fra DTU m.fl. vedr. overgang til selveje	1,8
Tilbagebetaling af kantineoms	-0,3
Statens forsknings- og uddannelsesbygninger	-0,6
Afregning vedr. told og landbrugsafgifter til EU (refusion af opkrævningsomkostninger)	-0,4
2001 i alt	19,2

Bilag 1	
Engangsforbedringer og ekstraordinære forhold, 1997-2010	
Mia. kr. (årets priser)	
Korrektion vedr. pensionsafkastskat	-12,6
Selskabsskat	3,2
Korrektion vedr. Nordsø-indtægter	-1,8
Afregning af personskat mv. til kommunerne for indkomståret 2000	-2,8
Afregning af kapitalpensionsafgift til kommunerne for indkomståret 2000	-0,8
Korrektion vedr. afregning i 2005 af personskat mv. til kommunerne for 2002	-0,2
Likviditetsmæssige forskydninger vedr. den kommunale momsudligningsordning	1,1
Pinsepakke	0,8
Ekstraordinært bidrag til EU som følge af omlægning af kredittider for moms i 2001	-0,4
Fastfrysning af personfradrag/ nedsættelse af A-kassekontingent	1,2
EU-formandskab	-0,8
Stramning af kredittider for A-skat og arbejdsmarkedsbidrag	14,8
Tilbagebetaling af kantineoms	-0,5
Omlægning af statslige aktiver	0,7
Konkurrenceevnepakke, lempelse af kredittid for mellemstore virksomheder	-1,5
Mindreforbrug som følge af reduktion af videreførte midler	0,5
Regeringsinitiativer i forbindelse med FL02 og 100-dages programmet	0,2
Ekstraordinært låneafdrag fra DONG	0,5
Mindreudgift vedr. tjenestemandspensioner	1,6
Statens forsknings- og uddannelsesbygninger	0,9
Afregning vedr. told og landbrugsafgifter til EU (refusion af opkrævningsomkostninger)	0,4
Tilbageførsel fra Danmarks Erhvervsfond	0,4
2002 i alt	4,7
Korrektion vedr. pensionsafkastskat	-5,9
Selskabsskat	7,5
Korrektion vedr. Nordsø-indtægter	-6,0
Afregning af indkomstskat mv. til kommunerne for indkomståret 2000	-0,3
Afregning af kapitalpensionsafgift til kommunerne for indkomståret 2001	-0,1
Korrektion vedr. afregning i 2006 af personskat mv. til kommunerne for 2003	-2,1
Likviditetsmæssige forskydninger vedr. den kommunale momsudligningsordning	1,8
Modregning af regeringsinitiativer i forbindelse med FL02 og 100-dages programmet	-0,2
Ekstraordinært udbytte fra DSB	0,2
Omlægning af statslige aktiver	1,0
En afregningskonto	3,5
DONG ekstraordinært afdrag af lån	0,4
Overførsel af midler fra Hypotekbanken	0,3
Supplerende engangsydelse til folkepensionister	-0,4
Grænsehandel	-0,3
Medarbejderaktieordninger, jf. Coloplast-dommen	-1,0
Tabt landsretskendelse vedr. momsopgørelse fra selvejende institutioner	-0,1
Tilbagebetaling af kantineoms	-0,1
Tilkendt erstatning i Wanadoo-sagen	0,1
Ejendomssalg på ministerområder	0,1
Indtægt fra salg af radio-sendetilladelser (P5 og P6)	0,1
Teknisk omlægning vedr. SES, kontorejendomme	0,2
Førtidig indfrielse af udviklingslån (Indien)	0,5
Ekstraordinær tilbagebetaling af EU-bidrag for 2003	0,6
Tilbageførsel fra Danmarks Erhvervsfond	0,5
2003 i alt	0,4

Bilag 1	
Engangsforbedringer og ekstraordinære forhold, 1997-2010	
Mia. kr. (årets priser)	
Korrektion vedr. pensionsafkastskat	10,7
Selskabsskat	-2,0
Korrektion vedr. Nordsø-indtægter	-2,4
Afregning af personskat mv. til kommunerne for indkomståret 2001	-2,1
Udlodninger fra IØ og IFU samt afvikling af investeringsfonden for vækstmarkeder	1,4
Tabt landsretskendelse vedr. momsopgørelse fra selvejende institutioner	-0,1
Overførsel af midler fra Hypotekbanken	0,5
Ekstra bevilling til udbetaling af overarbejde	-0,1
Aftale vedrørende DUC's olie- og gasindvinding	2,0
Køb af Gastra A/S	-1,1
Aktieudbytte fra Dong A/S	1,1
Ekstraordinært udbytte fra DSB	0,1
Overdragelse af statens aktiepost i Orange Holding	0,1
Tilbagebetaling af statsstøtte	1,1
Rekapitalisering af TV2/Danmark	-0,8
Tilbageførsel fra Danmarks Erhvervsfond	0,7
2004 i alt	9,1
Korrektion vedr. pensionsafkastskat	21,4
Selskabsskat	0,6
Korrektion vedr. Nordsø-indtægter	2,4
Afregning af personskat mv. til kommunerne for indkomståret 2002	0,2
Likviditetsmæssige forskydninger vedr. den kommunale momsudligningsordning	-1,4
Køb og salg af bygninger og grunde mv.	0,1
Overførsel af midler fra Hypotekbanken	2,2
Stiftertilgodehavende i Københavns Havn	0,7
Udbetalinger af opsparede midler til universiteterne	-0,8
Salg af Statens Bilinspektion	0,5
Salg af Gastra A/S	1,1
Salg af statens aktier i Bella Center A/S	0,1
Ekstraordinære udbytter under § 28	0,8
Salg af aktier i Post Danmark	1,4
Indfrielse af statslån til institutioner under § 20	0,6
Engangsudgifter ifm. overdragelse af skatteligningen til staten	-0,5
Kapitalindsud i Bornholmstrafikken A/S	-0,2
Indtægter for omlægning af Danmarks Skibskreditfond	0,4
Tilbageførsel fra Danmarks Erhvervsfond	0,4
2005 i alt	30,0
Korrektion vedr. pensionsafkastskat	4,6
Selskabsskat	-1,5
Korrektion vedr. Nordsø-indtægter	7,7
Afregning af personskat mv. til kommunerne for indkomståret 2003	2,1
Omlægning af den kommunale momsudligningsordning	-5,9
Overførsel af midler fra Hypotekbanken	0,1
Udlodninger fra IØ og IFU	0,3
Ekstraordinære udbytter under § 28	0,7
Tilbageførsel fra Danmarks Erhvervsfond	1,6
2006 i alt	9,8

Bilag 1	
Engangsforbedringer og ekstraordinære forhold, 1997-2010	
Mia. kr. (årets priser)	
Korrektion vedr. pensionsafkastskat	-13,0
Selskabsskat	-1,5
Korrektion vedr. Nordsø-indtægter	2,1
Omlægning af statslige aktiver	0,1
Udlodninger fra IØ og IFU	0,6
Ekstraordinære udbytter under § 28	0,6
Et-årige puljer	-0,3
Tilbageførsel fra Danmarks Erhvervsfond	1,6
Kompensation fra Esbjerg kommune sfa., at staten overtager opgaver vedr. Esbjerg havn	0,2
Salg af Scandlines	5,7
2007 i alt	-3,9
Korrektion vedr. pensionsafkastskat, inkl. kompensation for indeksobligationer	-23,9
Selskabsskat	0,1
Korrektion vedr. Nordsø-indtægter	9,6
Udlodninger fra IØ og IFU	0,8
Køb og salg af ejendomme og grunde	0,2
Ekstraordinære udbytter under § 28	0,4
Tilbageførsel fra Danmarks Erhvervsfond	0,5
Midlertidig obligatorisk opsparing på 1 pct. af de statslige driftsrammer	0,8
Efterbetalt efterløn	-0,5
Kapitalindsud i Danmarks Grundforskningsfond	-3,0
Udskydelser af statslige projekter og udgifter	0,5
Kapitalindsud i Eksportkreditfonden	-0,2
2008 i alt	-14,7
Korrektion vedr. pensionsafkastskat	-8,5
Selskabsskat	2,4
Korrektion vedr. Nordsø-indtægter	-0,9
Afgift af udbetalte SP-midler	15,0
Øgede pensionsindbetalinger på baggrund af <i>Forårspakke 2.0</i>	-7,0
Omlægning af statslige aktiver	2,0
Udlodninger fra IØ og IFU	0,4
Tilbageførsel fra Danmarks Erhvervsfond	0,3
Midlertidig obligatorisk opsparing på 1 pct. af de statslige driftsrammer	-0,9
Nedlæggelse af Fiskeribanken	0,2
Et-årige puljer	-2,3
Tilsagn vedr. nedlukning af aktiviteter i Nordsøen	-3,0
Udskydelser af statslige projekter og udgifter	-0,1
Højere EU-bidrag 2007-2009	-1,1
Mindreindtægt vedr. landbrugsstøtte som følge af EU-afgørelse	-0,7
Kapitaludvidelse i SAS	-0,6
Salg og køb af ejendomme og grunde	0,1
Garantiprovision ved statsgaranti ved obligationslån	0,3
2009 i alt	-4,3

Bilag 1	
Engangsforbedringer og ekstraordinære forhold, 1997-2010	
Mia. kr. (årets priser)	
Korrektion vedr. pensionsafkastskat	-27,5
Selskabsskat	0,9
Korrektion vedr. Nordsø-indtægter	-1,5
Afgift af udbetalte SP-midler	0,4
Afregning af personskat mv. til kommunerne for indkomståret 2007	0,9
Omlægning af statslige aktiver	2,0
Udlodninger fra IØ og IFU	0,1
Tilbageførsel fra Danmarks Erhvervsfond	0,2
Et-årige puljer	-0,2
2010 i alt	-24,6

Bilag 2

Bilag 2									
Offentlige finanser, 2008-2010									
	2008			2009			2010		
	Maj	Aug.	Ændr.	Maj	Aug.	Ændr.	Maj	Aug.	Ændr.
Mia. kr., løbende priser									
Forbrug	461,2	463,0	1,9	485,9	487,6	1,7	503,9	505,7	1,7
Overførsler	263,3	263,1	-0,2	281,8	282,6	0,8	305,2	304,9	-0,3
Investeringer	31,1	30,9	-0,2	36,2	36,2	0,0	37,7	42,6	4,9
Renteudgifter	31,5	31,2	-0,3	36,6	36,8	0,2	39,6	39,3	-0,4
Subsidier	39,1	38,2	-0,9	40,9	42,5	1,6	41,3	43,4	2,1
Øvrige udgifter ¹⁾	57,7	55,9	-1,7	54,0	52,8	-1,2	63,7	59,1	-4,6
Udgifter i alt²⁾	883,9	882,5	-1,4	935,5	938,5	3,1	991,5	994,9	3,4
Persoonskatter mv. ³⁾	375,2	375,2	0,0	368,7	373,9	5,3	354,7	352,4	-2,3
Arbejdsmarkedsbidrag	80,7	80,5	-0,2	81,6	81,3	-0,4	82,3	81,8	-0,5
Selskabsskatter	58,3	59,4	1,1	40,7	40,9	0,1	47,3	46,0	-1,3
Pensionsafkastskat	6,2	6,2	0,0	6,6	6,5	-0,1	13,7	9,2	-4,5
Moms	180,4	175,3	-5,1	179,5	169,8	-9,7	186,2	177,2	-9,1
Registreringsafgift	19,6	19,7	0,1	16,0	13,5	-2,5	18,1	15,1	-3,0
Øvrige indirekte skatter	102,7	102,4	-0,2	101,3	99,8	-1,5	107,6	106,1	-1,6
Øvrige skatter ⁴⁾	17,3	16,8	-0,4	17,9	17,9	0,0	18,0	17,9	0,0
Renteindtægter	27,3	27,1	-0,2	25,1	25,3	0,2	28,4	27,4	-1,1
Bruttoestindkomst	31,9	31,9	0,0	32,2	32,5	0,3	32,9	33,5	0,6
Øvrige indtægter ⁵⁾	47,4	47,3	-0,1	43,4	43,7	0,3	42,1	42,2	0,0
Indtægter i alt²⁾	947,1	942,0	-5,1	913,0	905,1	-8,0	931,3	908,7	-22,7
Offentlig saldo	63,2	59,5	-3,7	-22,5	-33,5	-11,0	-60,1	-86,3	-26,1
Renter, netto	4,2	4,1	-0,1	11,5	11,5	0,0	11,2	11,9	0,7
Offentlig primær saldo ⁵⁾	67,4	63,6	-3,8	-11,0	-22,0	-11,0	-48,9	-74,4	-25,4

1) Øvrige udgifter indeholder blandt andet kapitaloverførsler, overførsler til Færøerne og Grønland samt bidrag til EU's budget.

2) Opgørelsen af de samlede offentlige udgifter og indtægter afviger fra Danmarks Statistiks nye reviderede opgørelse. Det offentlige forbrug omfatter indtægter fra salg af varer og tjenester samt beregnede udgifter til afskrivninger, og i lyset heraf er det valgt at fastholde den hidtidige opgørelsesmetode. Danmarks Statistiks opgørelse af de offentlige udgifter omfatter ikke det offentlige varesalg, der er flyttet til indtægtsopgørelsen, ligesom der ikke længere indgår beregnede afskrivninger i de offentlige udgifter og de offentlige indtægter. På den baggrund afviger opgørelsen af de samlede udgifter og indtægter definatorisk fra Danmarks Statistiks opgørelse.

3) Persoonskatter mv. indeholder: Kildeskatter, ejendomsværdiskat, vægtafgift fra husholdninger, afgift af dødsboer og gaver samt andre personlige skatter.

4) Øvrige skatter indeholder bidrag til sociale ordninger (A-kassebidrag og efterlønsbidrag).

5) Øvrige indtægter indeholder blandt andet overskud af offentlig virksomhed, diverse drifts- og kapitaloverførsler fra andre indenlandske sektorer og EU samt imputerede (beregnete) indtægter i form af bidrag til tjenestemandspensioner.

6) Den primære saldo angiver stillingen på de offentlige finanser for nettorenteudgifter.

www.fm.dk